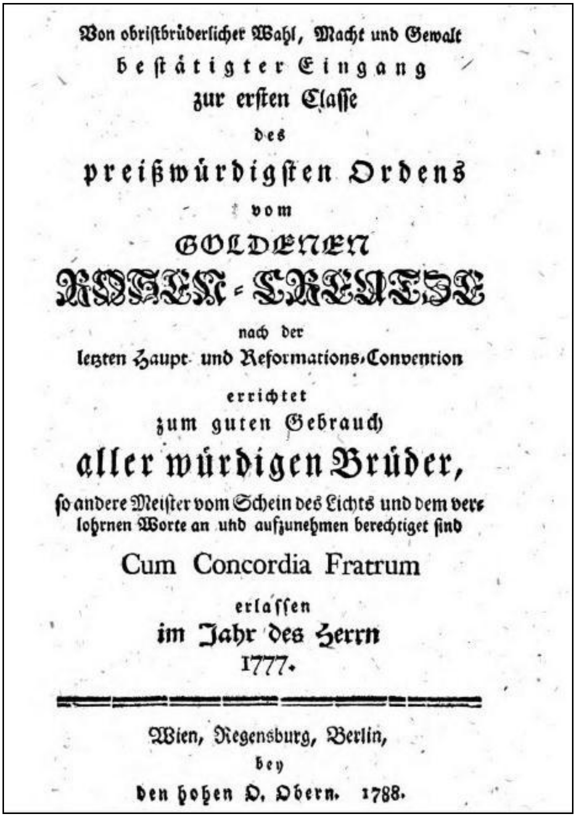

Von obristbrüderlicher Wahl, Macht und Gewalt
bestätigter Eingang
zur ersten Classe
des
preißwürdigsten Ordens
vom
GOLDENEN
ROSEN-CREUTZE
nach der
letzten Haupt- und Reformations-Convention
errichtet
zum guten Gebrauch
aller würdigen Brüder,
so andere Meister vom Schein des Lichts und dem ver-
lohrnen Worte an und aufzunehmen berechtiget sind
Cum Concordia Fratrum
erlassen
im Jahr des Herrn
1777.

Wien, Regensburg, Berlin,
bey
den hohen O. Obern. 1788.

JOHANN JOACHIM CHRISTOPH BODE

VON OBRISTBRÜDERLICHER WAHL, MACHT UND GEWALT BESTÄTIGTER EINGANG ZUR ERSTEN CLASSE DES PREISZ-WÜRDIGSTEN ORDENS VOM GOLDENEN ROSEN KREUTZE

DE DOOR DE HOOGSTE BROEDERLIJKE KEUZE, MACHT EN KRACHT BEVESTIGDE OPGANG NAAR DE EERSTE GRAAD VAN DE HOOGST LOFWAARDIGE ORDE VAN HET GOUDEN ROZEKRUIS

1 7 8 8

vertaling:

Ruud Muschter
∴

Groningen

muschter@home.nl
www.archive.org

5 mei 2014
gereviseerd 14 april 2017

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING VAN DE VERTALER

Het bekendmaken van de Orde

In 1614, 1615 en 1616 verschenen in Duitsland de roemruchte werken Fama Fraternitatis[1], Confessio Fraternitatis[2] en de Chymische Hochzeit Christiani Rosenkreutz Anno 1459[3]. Deze geschriften maakten gewag van het bestaan van de Rozekruisers Orde in Europa en werden opgevolgd door een verklaring die in Parijs in 1623 op de muren van de stad werd bevestigd. De inhoud daarvan was als volgt:

"Wij, vertegenwoordigers van de hoogste Raad van het Rozekruis, verblijven zichtbaar en onzichtbaar in deze stad, bij de gratie van de Allerhoogste, tot wie het hart van de rechtvaardigen zich wendt. Zonder boeken of tekens spreken wij, en wij leren dit ook aan anderen, in alle talen van de landen waar wij willen verblijven om de mensen, onze gelijken, van dodelijke vergissingen te bevrijden.

Indien iemand ons slechts uit nieuwsgierigheid wil ontmoeten, zal hij nooit met ons in contact komen. Als echter zijn wil hem ertoe brengt zich te laten inschrijven in het register van onze Broederschap, dan zullen wij, die de gedachten kunnen doorzien, hem tonen dat wij waarlijk onze beloften nakomen. Zo vermelden wij niet de plaats waar wij in deze stad verblijven, want de gedachten toegevoegd aan de waarachtige wil van de lezer zullen het mogelijk maken dat hij ons leert kennen, en wij hem leren kennen."

---

[1] 'Fama fraternitatis Roseae Crucis oder Die Bruderschaft des Ordens der Rosenkreuzer', Cassel, 1614.
[2] 'Confession oder Bekandnusz, der Societet und Brüderschafft R.C. An die Gelehrten Europae', Cassel, 1615.
[3] ‘Chymische Hochzeit Christiani Rosenkreuƺ Anno 1459’, Straatsburg, 1616.

Nadien verschenen vele geschriften pro en contra de Rozekruisers.

De bibliotheekregistratie van het manuscript

In de catalogus van de bibliotheek staat het manuscript formeel geregistreerd onder een lange titel die in feite de subtitel vormt. Ik heb ervoor gekozen, de indeling en titel te volgen zoals die in het origineel staan.

De auteurs van het manuscript

Het eerste wat opvalt aan het huidige werk, is dat het origineel, dat zich in de Bayrische Staatsbibliothek (BSB) in München bevindt, geregistreerd staat met als auteur Johann Joachim Christoph Bode, terwijl deze naam zich noch op het titelblad, noch op het subtitelblad bevindt.

Het manuscript is in Wenen uitgegeven door “de hoge oversten van de Orde”. Vele apologieën voor de Rozekruisers uit de eerste decennia van de 17e eeuw worden gekenmerkt door een min of meer anonieme auteursnaam, vaak bestaande uit een reeks hoofdletters gescheiden door een punt. In zulke werken wordt het werk van de Orde geanalyseerd, dus geven ze een kijkje of opvatting van buitenaf.

Het doel van het manuscript

Dit manuscript echter, richt zich tot officianten binnen de Orde en is volledig van binnenuit geschreven. In onze tijd zou het binnen de A.M.O.R.C. een Handboek voor Loges, Chapters en

Pronaoi kunnen zijn, gemengd met een instructie voor Eerste Graads Tempelinwijdingen, maar het bevat ook een klacht-procedure en vormt een moreel kompas, uitgaande van de hoogste Orde.

De term ‘Orde’

Het directief richt zich tot uitvoerende en leidinggevende officianten van ‘Orden’, waaronder verstaan moeten worden, de plaatselijke of regionale afdelingen (die hiërarchisch onder de stellers van het manuscript geplaatst zijn), en spreekt ook over ‘de oversten van onze hoge Orde’ (waarmee de officianten van deze plaatselijke Orden bedoeld zijn). Verder worden oversten aangeduid waaraan de eerdergenoemde oversten verantwoording schuldig zijn, zodat er sprake moet zijn geweest van een als (Opperste) Grootloge te typeren organisatievorm.

In het manuscript is een Uittreksel opgenomen van voorschriften die voor “alle Orden” gelden. Op het eerste gezicht lijkt er dan sprake te zijn van een federatie van afzonderlijke Orden, maar - zoals ik hierboven reeds heb aangegeven - wijst alles erop, dat de term ‘Orde’ staat voor ‘afdeling’.

Wel signaleren de schrijvers van dit manuscript: “(...) in vergelijking met de grootste groep van deze Loges van allerlei zogenoemde systemen, zijn er tot nu toe slechts zeer weinige die het geluk hebben, door het ware Licht van de hoge Orde verlicht te zijn. Al het overige is chaotische duisternis.” Genoemde Loges maken dus geen deel uit van de Rozekruisers Orde. Wanneer dat wel het geval was geweest, zou de hoogste leiding een dergelijke deviatie niet hebben toegestaan. Het hele manuscript is er zeer duidelijk over, dat er een strakke

discipline gehandhaafd werd. Die zou geen aangesloten Orden getolereerd hebben die er een chaos van hadden gemaakt.

De centrale leiding

Het manuscript is klaarblijkelijk afkomstig van een hogere leiding dan die van de ‘Direktor’ of ‘Meister’ (beiden zijn ‘oversten’), aangezien zij krachtens het manuscript worden aangestuurd, welk directief dus van een boven hen gestelde groep Broeders moet zijn uitgegaan.

In die tijd was er nog geen sprake van een structuur zoals de huidige A.M.O.R.C. die kent, dus de termen ‘Grootloge’ en ‘Opperste Grootloge’ bestonden toen nog niet. Daardoor is niet goed te zien hoe de hoogste organisatievorm toen gestalte kreeg. Toch leek er wel al een internationale structuur te zijn. Een aanwijzing hiervoor staat in het manuscript, waar gesproken wordt over de instructies, als volgt: “die moeten tot in de afgelegenste landen met alle ijver schriftelijk onderhouden en voortgezet worden.”

De centrale Orde - ‘generalaat’ en ‘opperste directoraat’ genoemd - kende geprivilegieerde officianten, die - voorzien van een mandaat van hogerhand - bevoegd waren om bij afdelingen te visiteren en aldaar over aangelegenheden mee te stemmen. Ook hun plek in de tempel was voorgeschreven: zij namen de eerste plaats in na de leidende officiant. Zowel organisatorisch als ritueel valt dit te vergelijken met de huidige Algemeen Inspecteurs en Grootraadsleden, hoewel er verschillen zijn in de toenmalige en huidige bevoegdheden, waarop wij in dit kader niet nader zullen ingaan.

Het manuscript spreekt over een crisissituatie waarin bij de “Oberhaupts-Directorio” een situatie aan de orde was

betreffende een “Haupt-Directorium”, met alle daarvan afhangende Orden. Er moeten dus minstens drie organisatiestructuren zijn geweest: een opperste leiding van de Orde, die nog een bestuurslaag onder zich had, waaronder zich vervolgens de ‘Orden’ (afdelingen) bevonden.

Aan de crisissituatie, zojuist genoemd, zit een interessant aspect, aangezien deze crisis door het opperdirectoraat kon worden afgewend “slechts met uiterste moeite en door dringende voorspraak bij hogere instanties”. Welke wereldlijke of mystieke instanties - geplaatst boven het opperdirectoraat - dat geweest kunnen zijn, is niet duidelijk. Het zou nog op een vierde bestuurslaag kunnen duiden.

Leden en structuur van de Orden (afdelingen)

Aangegeven wordt in het manuscript, dat vijf Broeders een halve; zeven een gehele; en negen een voltallige Orde vormen. In de huidige opbouw van de onderafdelingen van de A.M.O.R.C., te weten Kring, Pronaos, Chapter en Loge, kennen de Kringen geen minimum aantal leden. Pronaoi, Chapters en Loges vereisen een minimum.

De term ‘Kring’ wordt daadwerkelijk in het manuscript genoemd, en wel als “Kreŋs” en elders als “Creiß”. Daarnaast wordt de term ‘Creiß’ gebruikt in verband met het afleggen van de eed, als de plek waarbinnen dat plaatsvindt, tegenwoordig te vergelijken met het Sanctum. In de vertaling is bij de keuze tussen ‘kring’ en ‘cirkel’ steeds gekozen voor ‘kring’.

Er is sprake van een ‘Juniorat’, wat met onze huidige Junioren Orde overeen lijkt te komen, maar feitelijk iets anders is. Dat blijkt onder andere uit het feit, dat in het manuscript in één adem wordt gesproken over “die *Juniores* und *theoreticos*”.

Tegenwoordig zouden wij spreken over de leden van de Eerste en Tweede Tempelgraad, te weten de *Zelatores* en *Theorici*.

Er is in de tekst uitsluitend sprake van Broeders, zodat er - anders dan in onze tijd - geen vrouwen in de afdelingen aanwezig lijken te zijn geweest, hoewel de traditionele oorsprong van de Orde in het oude Egypte laat zien, dat Ichnaton een gezelschap wijze mannen en vrouwen om zich heen verzamelde die de traditionele start van de mysteriescholen en de latere Rozekruisers Orde inluidden.

De officianten van de afdelingen

De twee belangrijkste, plaatselijk leidinggevende functies die in het manuscript aan de orde komen, zijn de 'Direktoren' en de 'Obern'.

Het kan daarbij gaan om een en dezelfde officiant, omdat zij in een zin vaak met het woord 'oder' aan elkaar geschakeld worden. Het valt echter niet uit te maken of 'oder' moet worden vertaald met 'ofwel', of met 'dan wel'.

De status van de 'Direktoren' kan worden vergeleken met die van de voorzittend Meester van een afdeling. Naast de term 'Direktor' wordt in dezelfde context dan ook de term 'Meister' gebruikt. Zo wordt gesteld: "Hoe de overste of directeur zich moet opstellen jegens zijn junioren, en wat hij in de convocatie moet doceren." Tot slot wordt nog de term 'Vorsteher' gebruikt.

Het is veelzeggend, dat de instructie gericht is tot "alle waardige Broeders die gerechtigd zijn tot het aan- en opnemen van andere Meesters van het Lichtschijnsel en het Verloren Woord." Nu de tekst bedoeld is als instructie voor de opgang naar de Eerste Graad, uit te voeren door hoge, plaatselijke

officianten van de Orde, dus door inwijdend Meesters, moet in samenhang met het voorgaande het volgende worden geconcludeerd. Het Verloren Woord wordt in een van de relatief hogere Graden verleend. De inwijdend Meester moet dus minstens in dezelfde Graad studerend zijn. Hij moet zelfs in nog hogere Graden ingewijd zijn, aangezien hij immers bevoegd is om Meesters van het Verloren Woord aan- en op te nemen.

Soorten geciteerde instructies

Van de richtinggevende geschriften waarvan in het manuscript sprake is, valt niet goed uit te maken welke status ze hebben. Wij kennen in de huidige tijd uiteraard ook dat soort geschriften, en wel in de zin van Constitutie, Statuten, Plaatselijke Reglementen, leefregels, et cetera. De gebruikte termen van deze geschriften geef ik hier onverbogen weer: de 'Verfassung', het 'Constitutum', het 'Haupt-Institut', het 'Hauptinstitut', het 'O^{ns} Institut', de 'geheime Instruction', het 'O^{ns} Haupt-Institut', de 'Ordnungssatzungen', de 'O^{ns} Satzungen', de 'Spezial-Instructionen' en het 'Juniorats-Institut'. Het begrip "Haupt-Institut" wordt zowel met als zonder afbreekstreepje weergegeven, als "Hauptinstitut").

Tot slot wordt regelmatig de term 'Ordnung' gebruikt, voor regel, ordening of voorschrift in algemene zin. Deze term is niet opgenomen in het hierna opgenomen overzicht. Daarin geef ik aan, welke keuze in de vertaling gemaakt is. Het gaat om compromissen, aangezien niet volstrekt helder wordt welke hiërarchische betekenis de geschriften hebben. Juist omdat in het manuscript zovele termen gangbaar zijn, kan verondersteld worden, dat er niet evenzovele daadwerkelijk verschillende instructies geweest zullen zijn, en dat soms hetzelfde bedoeld is

met verschillende termen. De vermelde pagina's zijn die van het originele manuscript.

pagina origi-neel	**instructie**	**context**	**betekenis**
17	Verfassung des Ordens	De gehele tekst hiervan moet aan alle Broeders van het Junioraat worden bijge-bracht	Constitutie
17	constitutum	Ook dít geschrift moet daarbij steeds onder de aandacht worden gebracht, met name datgene wat tot het Junioraat behoort	Plaatselijke Reglementen
18	constitutum des Juniorats	Ook dit gaat over kwesties betreffende het Junioraat	Plaatselijke Reglemen-ten, onder-deel Junio-raat
23	geheime Instruktion	Taken van een directeur	Geheime Instructie
69	O. Reglement	Afhandelen van het verbre-ken van het gebod tot stil-zwijgen	Plaatselijke Reglementen
91	Haupt-Institut	Klachtafhandeling bij ver-grijpen door Broeders je-gens 'een' Orde	Constitutie
91	geheime Instruction	Moet eveneens bij deze klachtafhandeling worden betrokken	Geheime Verordening
102	Ordnungs-satzungen *	Opgesteld op de Reforma-tions-Generalconvention in 1777	Constitutie
104	Ordens-Satzungen	Idem	Constitutie

105	Verordnung	Expliceert de Ordnungs- (= Ordens-)Satzungen	Constitutie
108	Verordnung	Idem. Hierin is de onderlinge geheimhouding tussen de Orden geregeld	Constitutie
111	Hauptinstitut	Broeders mogen een nieuw lid voordragen	Constitutie
112	O^{ns} Institut	Overdracht taken aan de directeuren	Constitutie
112	O^{ns} Instructionen	Idem, en instructies die verder nog voor hen nodig zijn	Plaatselijke Reglementen
113	O^{ns} Constitutionen	Quorum nodig om afschriften hiervan te vragen	Constitutie
113	Spezial-Instruktionen	Idem	Plaatselijke Reglementen
114	Hauptinstitut	De convocatievertrekken, maar ook alle andere kwesties betreffende de Orde	Constitutie
120	Ordre	Regels waaraan een kandidaat zich moet onderwerpen	Constitutie
123	Juniorats-Institut	Wordt in uittreksel verstrekt aan ieder nieuw lid	Plaatselijke Reglementen, onderdeel Junioraat
132	O^{ns} Institut	Ligt bij elke convocatie op tafel	Constitutie
133	Oberbrüderliche Erlässe	Voor zover ze er zijn	Richtlijnen verkregen van de hoogste landelijke instantie
139	O^{ns} Haupt-Institut	Over de uitleg ervan aan wie dat nodig hebben	Constitutie
139	Haupt-Institut	Idem	Constitutie
146	Ordens-	Strafbare zaken zijn	Constitutie

	Satzungen	onverenigbaar met de uitvoering van de Orde	

* In het manuscript zonder verbindingsstreepje.

Per geval heb ik in de vertaling via een voetnoot aangegeven welke Duitse term gebezigd werd.

De convocaties

De “Conventionen” kunnen - ondanks het feit dat daarvan in dit manuscript geen definitie wordt gegeven - worden onder-scheiden naar ‘convocaties’ en ‘conventen’. Voornamelijk zijn in het manuscript de eerste bedoeld. Binnen de A.M.O.R.C. is een convocatie een rituele bijeenkomst van een afdeling. Een convent is dan een convocatie (samenkomst) van bredere strekking, van afdelingen binnen een taalgebied. Tijdens een convent vindt doorgaans voor de leden een rituele convocatie plaats. Tijdens dit ritueel vindt de installatie plaats van Grootloge-Officianten. Tevens worden lezingen gehouden voor leden en niet-leden. De rituele gedeelten zijn per definitie alleen toegankelijk voor leden. Meestal is er een forum ter afsluiting.

Tempelgraadinwijdingen worden doorgaans niet als convocatie aangeduid, hoewel ze net als een convocatie een ritueel omvatten en dus strikt genomen een rituele convocatie zijn.

In Cap. IV worden de vijf toenmalige soorten bijeenkomsten van de Broeders genoemd, en wel de “Receptions-, Quartal-, Privat-, Operations- und Justitiarische Conventionen”. Tegen-woordig zouden die grotendeels vergeleken kunnen worden met respectievelijk de Inwijdingsconvocaties (voor de installatie van nieuwe leden); de reguliere convocaties; de Graadconvocaties

of Graadforums; de Werkvergaderingen; en de (landelijke) Bestuursvergaderingen.

In het manuscript blijkt ook sprake te zijn van het uitbrengen van een stem. Dat duidt erop, dat de convocatie zowel een rituele als administratieve indeling had; de laatste in de vorm van een werkvergadering. Tevens werd een maaltijd gebruikt.

Het werk binnen de convocaties was zwaar. De Broeders kregen opdrachten en werden overhoord. Ze moesten verslag doen van hun ontwikkelingen en er werd gewerkt aan voordrachten en discussies. Het werk had een mystiek, natuurkundig, scheikundig en experimenteel karakter. Van dat laatste getuigt de verwijzing naar "Ludolphs inleiding in de chemie". Daarom heb ik het begrip 'kunst' vaak met een hoofdletter geschreven, als teken dat het om materiële en/of spirituele (al)chemie gaat, en niet om artisticiteit.

De Broeders die toetreding zochten, verbonden zich ertoe, dat zij al hun eigen kennis ter beschikking stelden van de Orde.

Het onderricht was traditiegetrouw mondeling. Er is sprake van, dat de Broeders schrijfgerei mee de tempel innamen om notities te maken wanneer de Meester iets dicteerde.

Tot slot merk ik op, dat de gebruikte rituelen en wachtwoorden thans anders zijn.

<u>De eed</u>

Op vele plekken wordt benadrukt dat de leden zich aan de onderdelen van hun eed moeten houden. Hun wordt een spiegel voorgehouden, maar ook wordt uitgebreid stilgestaan bij de gevolgen van eedbreuk. Gehoorzaamheid aan de oversten moet

absoluut zijn; de Broeders moeten de bevelen opvolgen. Dat is tegenwoordig anders. Hoewel de Orde nog steeds autocratisch is, is er veel ruimte voor het ontplooien van eigen initiatief in de werkzaamheden van de afdelingen. Er is ook thans sprake van bindende voorschriften, maar daarin verschilt de huidige Orde niet van een vereniging van andere strekking.

De toenmalige zeven eden luidden als volgt:

1) De eerste plicht. Mij voortdurend in godsvrucht te oefenen.
2) De tweede plicht. De liefde voor de naaste niet opzettelijk te verzaken.
3) De derde plicht. De hoogste stilzwijgendheid feilloos in acht te nemen.
4) De vierde plicht. In onverbrekelijke trouw voor de Orde ouder te worden.
5) De vijfde plicht. Aan de oversten volledige gehoorzaamheid te betonen.
6) De zesde plicht. Voor de zeer doorluchtige Broederschap geen enkel op haar terrein betrekking hebbend geheimenis te verzwijgen.
7) De zevende plicht. De Schepper, Zijn wijsheid en deze Orde te omarmen.

Het religieuze aspect

De tekst wordt gekenmerkt door veel verwijzingen naar God en de Bijbel. Dat wil niet zeggen dat de Rozekruisers een kerkelijke of religieuze groepering vormden. De woordkeuze en invalshoek, alsook de christelijke symboliek, moeten worden bezien in het licht van de tijdgeest waarin de eerste grote Ordepublicaties en de diverse apologieën over de Rozekruisers werden geschreven. Veel aanhangers van het gedachtegoed van de Rozekruisers hebben in vroegere eeuwen uit eigen beweging

hun respect voor de Orde uitgesproken onder gebruikmaking van christelijke symboliek, waarvan overigens het werk van de Rozekruisers zelf ook niet ontbloot is, en er ook wel de aanleiding toe heeft gevormd. Graag wijs ik er in dit verband op, dat de Rozekruisers Orde A.M.O.R.C.[4], te weten de Orde in zijn huidige cyclus, een universele Broederschap is die leden van alle gezindten verwelkomt. Zoals de A.M.O.R.C. het tegenwoordig in een van haar publicaties zegt: "Om de ingewijden is een cirkel. Wie buitengesloten is, sluit zichzelf uit." Vrijwel exact dezelfde frase staat in dit manuscript. Daaruit blijkt, dat er bij de visie van de Orde op haar leden geen sprake is van keuze naar religieuze achtergrond.

Waarin onderscheidt zich dan de christelijke van de niet-christelijke mystiek? Het gaat bij de christelijke vorm om het streven om één te worden met de Christusfiguur, hetzij als de gepersonifieerde godheid, hetzij als de archetypische weergave van het beginsel dat ons bewustzijn licht verschaft (de instroming van de Heilige Geest). De Rozekruisers volgen een geheel ander pad. In tegenstelling tot de christelijke mystici vormen zij vrijdenkers, die veeleer de weg van de oude mysteriescholen van Egypte en Griekenland volgen - met hun meditatieve inslag en onderzoek van de natuurwetten -, dan de lyrische weg die door vele christelijke mystici bewandeld is.

De gelijkheid van bepaalde christelijke termen tussen beide groepen, kan verwarring geven. Uit de kritiek op de paus, zoals de Rozekruisers die in de aanvang van de 17e eeuw in enkele

---

[4] De *Antiquus Arcanusque Ordo Rosae Rubeae et Aureae Crucis* (A.A.O.R.R.A.C.), ofwel Aloude Mystieke Orde Rosae Crucis (De Roze-kruisers Orde A.M.O.R.C.). Deze zet de oude Rozekruisers Traditie voort. Zie het manifest hieromtrent van de Fédération Universelle Des Ordres Et Sociétés Initiatiques (F.U.D.O.S.I., 1934), waarin een aantal Europese inwijdingsorden dit hebben bevestigd. Zie www.amorc.nl.

van hun geschriften uitten, blijkt in elk geval reeds, dat zij een veel directere uitleg aan de oorspronkelijke waarden van het christendom gaven dan de corrupte en op wereldlijke macht gerichte pausen, die indertijd in hun functie al ver waren afgedwaald van alles wat menselijk, waardig, en kenmerkend voor een plaatsvervanger van Christus is. De Kerk was immers vol misstanden en niet-aflatende politieke machinaties.

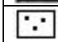
De toon van het manuscript

De tekst is zeer liefdevol en wijs opgesteld, maar ook op punten uitermate streng. Niet alleen qua de spirituele doeleinden van de Orde zijn er overeenkomsten met de huidige tijd (hoe kan het ook anders), maar ook qua sfeer en de zorgzaamheid voor de leden. Steeds weer wordt de Broeders op het hart gedrukt, dat zij behulpzaam, nederig en liefdevol moeten zijn, indachtig de hoge doelstellingen van de Orde. Er worden vergelijkingen gemaakt met de buitenwereld, de ‘profanen’, als registratie en spiegel om naar betere werkwijzen te zoeken, en zonder grote veroordelingen. Wel krijgt de wetenschap te horen dat zij achterloopt, en de geheimenissen der natuur niet zal kunnen ontsluieren wanneer zij haar werkwijze niet verandert.

De tekst bevat menige aanmaning en aansporing voor de zittende leden om de juiste geestesgesteldheid binnen de Orde na te streven en te behouden, en zich aan hun eed te houden. Maar ook worden de aspirantleden aangemoedigd om zich op de juiste wijze voor te bereiden op de intrede in de Orde. Het manuscript vormt in dit opzicht een leefregel, dus een Orderegel. Feitelijk zegt de tekst: “(...) kan niemand anders dan een Meester van het Lichtschijnsel in onze cirkel treden of de Graad van het Junioraat van het Rozekruis bereiken.” Anders gezegd: er werd grote waarde gehecht aan de juiste instelling van de kandidaat, en wel zodanig, dat hij - zelfs voordat hij als

junior werd toegelaten - reeds een “Meester van het Licht-schijnsel” moest zijn. En het is natuurlijk waar, dat iemand die het Licht in zich draagt, in feite alleen nog een school nodig heeft waarin hij dat Licht leert onderhouden en doorgeven.

De symbolen

symbool	**betekenis**
\	de schepping in de eerste goddelijke beweging, Adonai
V	de schepping in de tweede goddelijke beweging, Elohim
🜄	water
🜁	lucht
🜃	aarde
🜂	vuur
✡	water en vuur, tot een chaotische eenheid samengevoegd
□	Orde
	Loge
	tafel, convocatie
🜔	zout; een van de drie *principia*
🜍	zwavel; een van de drie *principia*
☿	kwik; een van de drie *principia*
⧗	water en vuur; de dubbele driehoek gevormd door de elkaar groetende Broeders
⊠	kwadrant (kwadraat), instructietabel, kamer

De financiën

Net als tegenwoordig was er sprake van vrijwillige bijdragen, die na afloop van de convocatie werden ingezameld. Tegenwoordig vormen standaardbijdragen de belangrijkste bron van inkomsten. Het is niet zeker of in die tijd soortgelijke bijdragen werden geheven.

Ook kende men de financiële dispensatie voor leden die minvermogend waren, net als nu.

Tot slot kon de leiding voor bepaalde vergrijpen een boete opleggen.

Structuur en taal van het manuscript

De hoofdstukindeling is ingewikkeld en zeer onoverzichtelijk. Daarbij heb ik de verder gaande subverdelingen zoals die in het manuscript staan, nog niet eens in de Inhoudsopgave verwerkt.

Pagina 22 ontbreekt in het origineel.

In Cap. II betreffende de 'Nadere uitleg van de zeven eedpunten', loopt bij §. 3 de alineanummering abusievelijk als volgt: 1, 2, 3, a, 6, 4, 5. Een dergelijke foutieve nummering is ook elders aanwezig, namelijk daar, waar een alinea 'b', niet wordt voorafgegaan door alinea 'a'. Op een andere plek begint een opsomming in paragrafen met een verkeerd nummer.

In het manuscript loopt de tekst, weliswaar gescheiden door hoofdstuknummers, et cetera, meestal - maar niet altijd - gewoon door op elke pagina. Voor de overzichtelijkheid heb ik elk nieuw hoofdstuk op een nieuwe pagina laten beginnen.

De inleidende regels van de alinea's springen de ene keer in, en dan weer niet.

De paragrafen hebben meestal een Latijnse afkorting in superscript, maar soms een Duitse.

De zinnen zijn vaak lang, met vele tangconstructies. De hele pagina 118 van het manuscript beslaat zelfs één zin, bestaande uit zo'n 33 bijzinnen. De interpunctie is niet consistent, bijvoorbeeld bij de eedpunten. Daar staat: 'De tweede plicht.', 'De derde plicht,', en 'De vierde plicht:'. Alle paragrafen die de eden behandelen, krijgen een paragraafnummer met omschrijving van het eedpunt, maar bij het tiende eedpunt ontbreekt dat laatste.

De Latijnse benamingen van de hoofdstukken (Cap.) heb ik vanwege de sfeerbepaling laten staan. De notatie van het manuscript is ook hier niet overal consistent. De ene keer wordt gesproken over 'Caput'; elders over 'Cap.' of 'C.'. In de tekst worden Latijnse woorden en termen gebruikt. In de meeste gevallen heb ik ze laten staan, eveneens vanwege de sfeer. Verbogen woorden als *Introductoris* en *Introductorem* werden *introductor*, maar *materiae lapidis* bleef zo staan, en een voetnoot biedt uitleg. Er is ook pseudo-Latijn, bijvoorbeeld in de zin: "der den Candidaten proponiret hat", hetgeen werd: "die de kandidaat heeft voorgedragen".

Bij de citaten uit de Bijbel heb ik, wanneer ze nogal afwijken van de Statenvertaling, een voetnoot toegevoegd.

De versierende balken in de hoofdstukken zijn uit het origineel overgenomen.

Ruud Muschter[5]

[5] Lid van de Grote Raad van de A.M.O.R.C. (Nederlandstalige Jurisdictie) van 21 maart 1988 tot 21 maart 2010.

BRONVERMELDING

1788,
http://www.zvdd.de/dms/load/met/?PPN=urn%3Anbn%3Ade%3Abvb%3A12-bsb10434932-2

HET DUITSE OMSLAG

Von obristbrüderlicher Wahl, Macht und Gewalt

bestätigter Eingang

zur ersten Classe

des

preißwürdigsten Ordens

vom

GOLDENEN

ROSEN-CREUTZE

nach der

lezten Haupt- und Reformations-Convention

errichtet

zum guten Gebrauch

aller würdigen Brüder,

so andere Meister vom Schein des Lichts und dem verlohrnen Worte an und aufzunehmen berechtiget sind

Cum Concordia Fratrum

erlassen

im Jahr des Herrn

1777.

Wien, Regensburg, Berlin,

bey

den hohen O. Obern. 1788.

De door de keuze, macht en kracht
van de hoogste Broederschap
bevestigde opgang
naar de Eerste Graad
van de
hoogst lofwaardige Orde
van het Gouden
Rozekruis
na het
laatste Hoofd- en Reformatieconvent[6]
opgesteld
tot goed gebruik
door alle waardige Broeders
die gerechtigd zijn tot het aan- en opnemen van andere Meesters
van het Lichtschijnsel en het Verloren Woord[7]

Cum Concordia Fratrum[8]

uitgevaardigd
in het jaar onzes Heren
1777

Wenen, Regensburg, Berlijn,
door
de hoogste oversten van de Orde. 1788.

---

[6] "Convention". In deze context te vertalen met 'convent', omdat hier kennelijk een overkoepelende vergadering aan de orde was. Binnen de A.M.O.R.C. wordt dezelfde term hiervoor nog steeds gebruikt.

[7] Een geheim woord dat aan de Broeders wordt meegedeeld in een bepaalde Graad.

[8] Met instemming van de Broeders.

DE DUITSE SUBTITEL

Starke
Erweise aus den eigenen Schriften
Des
Hochheiligen Ordens
Gold- und Rosenkreutzer
Für die Wahrheit
Daß seine in Gott ruhende Väter von ewiger
Thät- und Wirksamkeit sind.

Nach abgelaufenen Ersten Decennio
Ans Licht gestellt
Von
Einem ächten Liebhaber des wahren Lichtes.

Rom. 5555.
Da im Orient ein Opfer gebracht wurde.

Sterke
bewijzen uit de eigen geschriften
van de
hoogheilige Orde der
Gouden- en Rozekruisers
voor de waarheid
dat zijn in God rustende vaderen van eeuwige
daadkracht en werkzaamheid zijn

Na afloop van het eerste decennium
aan het licht gebracht
door
een werkelijke liefhebber van het ware Licht.

Rom. 5555.[9]

Daar[10] in het oosten een offer gebracht werd.

[9] Leipzig, 1788. Onduidelijk waarom hier deze notatie gebruikt werd. Die lijkt overigens nagenoeg uit te gaan van de Joodse jaartelling, die in 3767 v. Chr. begon: 3767 v. Chr. + 5554 = 1788 n. Chr.

Caput Primum.

Over de oorsprong der Broederschap.[11]

§. $1^{mus.}$

Dat Adam, ons aller vader, de hoogste wijsheid qua kennis van God, de natuur en alle geschapen dingen direct van zijn Schepper heeft ontvangen, daaraan zal wel geen enkel mens die aan God en Zijn heilige woord gelooft, twijfelen, doch hij zal als een onfeilbaar getuigenis accepteren, dat Adam door volmaakte kennis van de natuur en alle substanties aan ieder schepsel zijn naam heeft weten te geven.

§. $2^{dus.}$

---

[10] “Da”. Vertaling onzeker. ‘Da’ betekent zowel ‘daar’, als ‘waar’ en ‘omdat’.

[11] “Verbrüdering”, dus ‘verbroedering’, als oude Duitse term voor de Broederschap zelf.

Het is ook niet minder geloofwaardig, dat deze aartsvader deze hoogste wetenschap aan zijn kinderen heeft gegeven, dat ze via de voortplanting der geslachten tot ons gebracht is, en ook tot aan het einde der wereld bij de uitverkoren mensenkinderen, als de zonen der wijsheid, zal verblijven en niet zal vergaan. Men zegt echter: '*Initium sapientiae timor domini*'[12]. Hieruit valt gemak-kelijk de conclusie te trekken, dat weliswaar velen zijn geroepen, doch slechts weinigen uitverkoren, aangezien een miniem aantal mensen[13] zich aan de ware vrees voor, en kennis van God en de natuur iets gelegen laten liggen. Daarom is ook de ware wijsheid door de wereld en z'n met valse kennis beladen aanhangers[14] veracht geworden, voor een dwaasheid aangezien en altijd bespot. Aangezien wij echter weten, dat er behalve Adam, Noë, Abraham, Izaäk, Mozes, Aäron, Jozua, David, Salomo en ook Hieram Apis[15] en Hermes Trismegistus[16], zelfs tot in onze tijd bijna ontelbaar veel meer andere door God verlichte mannen zijn geweest en nog zijn, hetgeen aan ons hoofdplan nummer 1$^{mo.}$ te zien valt, zo moet onze hoopvolle weetgierigheid nimmer vermoeid raken, doch steeds sterker worden, en wij daarin dagelijks wijzer en volmaakter.

§. 3$^{tius.}$

Verder moet men weten, dat - hoewel de oervaderen en wijze Meesters vanaf het begin der wereld een eenheid gevormd en

---

[12] "Het begin van de wijsheid is de vrees voor de Heer." Zie Bijbel, Psalmen, 110:10.

[13] "die wenigsten Menschen".

[14] "afterwitzigen Anhängern".

[15] Ook 'Hiram Abi' genoemd. Bouwmeester van de tempel van Salomo. Zie Bijbel, 1 Koningen, 7:13; 2 Kronieken, 4:16.

[16] Hermes Trismegistus, 'De Driewerf Grote'; een legendarische, mythische en mogelijk slechts allegorische wijze uit het oude Egypte. Grondlegger van het principe 'Zo boven, zo beneden'.

zich van de profane massa afgezonderd hebben - evengoed pas ten tijde van Mozes de Orderegel van de hoogste zwijgzaamheid in Egypte en de woestijnen van Arabië is ingesteld; na de Babylonische gevangenschap het verbond in Syrië is opgericht; en in aanwezigheid van Salomo en Hermes de classificatie of indeling gepresenteerd is. Zoals echter deze zeer belangrijke kwestie zich van tijd tot tijd over de ganse aardbodem uitbreidt en vergroot wordt, doch door de overmoed van vele boosaardige mensen niet verbeterd, doch verergerd is, zo is in de vierde, vijfde en zesde generatie de Broederschap[17] door zeven wijze Meesters gede- en reformeerd en tenslotte volgens het hoofdplan nummer 1$^{mo.}$ in de huidige samenstelling gebracht. Opdat de oversten hun ware bedoelingen beter verbergen en de weetgierigheid van de mensen gemakkelijker te weten kunnen komen, hebben zij de drie onderste klassen van de zogeheten Vrijmetselarij, als een kweekveld tot hogere wetenschappen, onder bepaalde parabolische[18] uitvoeringen en opvullingen ingesteld. En hoewel deze in de loop der tijd met vele ijdele en onnutte nevenzaken geheel geprofaneerd en welhaast onkenbaar zijn gemaakt, zo moeten toch mettertijd van broederlijken rechtswege de deugdelijkste *subjecta*[19] uit hun arsenaal[20] worden gehaald, en kan niemand anders dan een Meester van het Lichtschijnsel in onze cirkel treden of de Graad van het Junioraat van het Rozekruis bereiken.

---

[17] "Verbrüderung". Hier wordt het begrip 'verbroedering' wederom gebruikt in de betekenis van 'Broederschap'. Verderop in het manuscript wordt het deels gebruikt voor 'verbroedering', deels voor 'Broederschap'.
[18] Retorische.
[19] Onderwerpen.
[20] "Mittel".

Caput secundum.

Over de convocatievertrekken van de Orde, alsook hoe de gesteldheid van de kandidaat is en de werkelijke installatie ondernomen moet worden.

§. 1$^{mus.}$

Er moeten weliswaar drie afdelingen, namelijk een voor- of conversatievertrek, een neven- of voorbereidingsvertrek, en tot slot het geheime bijeenkomstvertrek zijn, doch in noodgeval kan men ook genoegen nemen met een of twee, net zoals naar de specifieke drijfveren en belangrijkste motieven door een gevolmachtigde Broeder een installatie[21] zonder al het ceremonieel onder vier ogen, of op afstand geheel alleen met inzending van het *jurament*[22] heel goed kan worden ondernomen. Zo moeten in de bedoelde vrijheid de leidinggevende Broeders zowel hun vertrekken alsook het ornaat en de overige rekwisieten - naar de mate waarin de omstandigheden het toelaten - vanzelfsprekend weten te dispenseren of disponeren[23]. Slechts voor de instructies die voor de Broeders nodig en nuttig zijn om te weten, geldt geen uitzondering, en die moeten tot in de afgelegenste landen[24] met alle ijver schriftelijk onderhouden en voortgezet worden.

---

[21] Van een nieuw lid.

[22] De eed.

[23] Met andere woorden: weten toe te staan dat vertrekken worden aangepast, of dat de beschikking erover verleend wordt.

[24] Een zeldzame verwijzing naar de wereldwijde strekking en invloed van dit manuscript en de auteurs ervan.

§. 2dus.

De kandidaat moet dus een werkelijke Meester van het Lichtschijnsel en het Verloren Woord zijn, en ook de bijzondere kentekenen van de deugdzaamheid hebben, namelijk eerbaarheid, een goed verstand, vredelievendheid, benevens weetgierigheid en gehoorzaamheid. Wanneer de kandidaat aldus bevonden is, kan hem een handgelofte[25] - namelijk dat hij hetgeen men hem heeft toevertrouwd, wil verzwijgen - afgenomen worden; ook het passende voorstel worden gedaan; en daarom gezegd worden, dat hij zich geen verkeerde voorstellingen moet maken, of zich moet inbeelden dat hij direct groot en rijk zal worden, doch veeleer zou moeten geloven en weten, dat men allereerst op de wijze van de Broederschap op de onfeilbare weg der deugd moet leren lopen, sterke beproevingen moet doorstaan, en ook de leer van de Orde door eigen ijver tot een praktische ervaring moet brengen. Wil de kandidaat dan nog toetreden, dan worden aan de directeur van de Orde en door deze aan het generalaat samen met de aankondiging, de stand en naam van de kandidaat toegezonden[26], opdat die gekabbalistiseerd[27] kan worden en een

---

[25] Dit wordt ook wel de 'gewedde hand' genoemd, ofwel *manu promissa*.

[26] De directeur is vrijwel zeker de voorzittend Meester van een afdeling. Als de gegevens van een kandidaat naar hem worden toegestuurd, heeft hij kennelijk niet per se de eerste bemoeienis gehad met de introductie en keuze van de kandidaat. Dat blijkt ook uit de rest van het manuscript, voor zover sprake is van een *introductor* die de kandidaat uitkiest en onder zijn hoede neemt. Verder blijkt het uit het recht dat de leden hebben om een nieuwe kandidaat voor te stellen.

[27] Kennelijk werd de naam van de kandidaat numerologisch omgezet, dus in een kabbalistische getalswaarde. Enigszins vergelijkbaar met wat tegenwoordig een tempelnaam heet, hoewel die op geheel andere wijze wordt gekozen en samengesteld.

wapen[28] kan worden ontworpen. Zo moet ook van nu af aan, behalve in een bijzonder noodgeval, bijvoorbeeld wanneer een kandidaat of een te ontvangen invloedrijke Broeder op reis of in dusdanige aangelegenheden en omstandigheden zou zijn, et cetera, et cetera, dat hij niet langer kan wachten[29], niemand meer, voordat zijn stand en naam zijn ingezonden en de nieuw gekozen naam samen met het wapen[30] vervolgens zijn vastgesteld, werkelijk worden aan- en opgenomen.

§. 3[tius.]

Wanneer zich arme en onbemiddelde kandidaten voordoen, die benevens de in de tweede paragraaf genoemde eigenschappen ook nog beschikken over uitstekende ervaringen met de natuurkunde of bedreven zijn in vuurwerkzaamheden, dan kunnen dezen met inachtneming van de genoemde merites weliswaar gratis worden opgenomen, doch mag bij iedere Orde niet meer dan een van dezulken worden aangesteld, en als dienende Broeder aangewend. Hem evenwel kan door de overige Broeders tot zijn verademing[31] naar believen een maandelijkse aalmoes worden verstrekt. Hoe men zich bij de werkelijke installatie moet gedragen, kan men zien aan de tabel nummer 2.

---

[28] Verderop in het manuscript wordt duidelijk, dat het hier om een verdedigingswapen gaat, dus niet om een wapenschild.

[29] “Daβ er sich nicht aufhalten könne”. ‘Aufhalten’ heeft vele betekenissen. Het woord ‘nicht’ in dit verband is niet veelzeggend, aangezien vele oude Duitse manuscripten een ontkenning of zelfs dubbele ontkenning gebruiken, waar wij respectievelijk geen, of een enkele ontkenning gebruiken.

[30] Kennelijk kregen de Broeders een tempelwapen, te verstrekken tijdens de installatieplechtigheid.

[31] “Soulagement”.

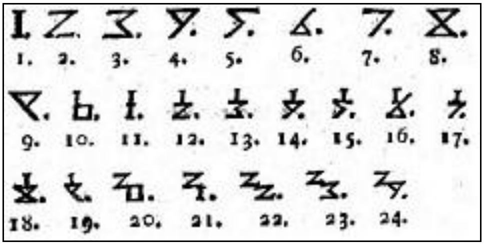
Caput tertium.

Hoe aan de nieuwe junioren de tableaus moeten worden uitgelegd.

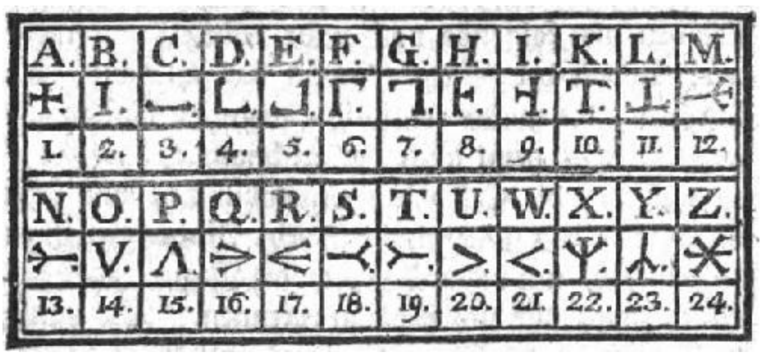
§. 1mus.

Zodra de kandidaat tot Rosecroix benoemd en door de aanwezige Broeders omhelsd is geworden, wordt hem het eerste tableau van de Vrijmetselaren naar zijn ware betekenis uitgelegd. Namelijk, dat de lange rechthoek weliswaar de Loge of de vergaderplek voorstelt, doch niet de tempel van God, doch de basis van de twaalf geslachten, zoals ze in de borstlap van Aäron door de twaalf edelstenen waren aangeduid[32], en wel volgens de vier elementen, windstreken en werelddelen. Daaruit is ook de nummering van alle volkeren ontstaan, en dit moet bij het leren van de geheime correspondentie door dit ⊠ kwadrant met het hiernavolgend alfabet worden aangetoond.

[32] Bijbel, Exodus 28:15-20. De interpretatie van de edelstenen waar het om gaat, is onder geleerden onderwerp van discussie. De New International Version van de Bijbel geeft voor de eerste rij: robijn, topaas, beril; voor de tweede rij: turkoois, saffier of lapis lazuli, smaragd; voor de derde rij: hyacint, agaat, amethist; en voor de vierde rij: chrysoliet, onyx en jaspis.

Doch ten aanzien van het eerste schrift[33] van de Broederschap hebben wij uit het *signo graditutis*[34] of kubieke kwadraat dit keer slechts de doorsnede willen nemen en het -teken op de volgende wijze in de analyse willen brengen:

De twee zuilen I. en B. stellen niet alleen schoonheid en sterkte voor. Ze betekenen veelmeer eeuwigheid en tijd, het mannelijke en vrouwelijke deel, de twee onuitblusbare zaden, het werkende en leidende deel van de ganse natuur en de Schepping.

[33] Het geheime alfabet.
[34] Vermoedelijk is bedoeld: "*signo gratitudinis*", 'het teken van dankbaarheid'.

Zo moeten ook zon, maan en sterren als de drie filosofische beginselen worden beschouwd en onfeilbaar voor *sal, sulphur et mercurius*[35] worden gehouden. Evenzo worden door de zeven treden de wijsheid van Salomo omtrent het besef van de drie-eenheid, alsmede de vier werkende eigenschappen, inclusief de zeven planeten en metalen waarachtig aangeduid.

De drie lichten wijzen op de almacht, gerechtigheid en barmhartigheid van de hoogste bouwmeester van de hemel en de aarde.

Wat de overige gereedschappen aangaat, zoals daar zijn: de hamer, troffel, cirkel, winkelhaak, et cetera, zijn deze vrijwel onontbeerlijk, doch niet voor het vermeende bouwen van de tempel, doch voor de ovens of vaten die voor de natuurkunde of wetenschap vereist zijn.

§. 2^dus.^

Zoals nu de genoemde hiëroglifische beelden onjuist begrepen zijn, zo zijn ook die van het tweede tableau nog niet juist onderkend geworden. De doodkist van Hiram duidt namelijk het bouwsel, de tranen en de ware oplossing *materiae lapidis*[36] aan.[37] Zo zegt men ook, dat het lijk van Hiram als het dierlijke, de *cassia*[38] als het plantaardige, en zijn grafplaats als het

---

[35] Zout, zwavel en kwik.

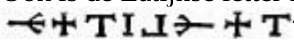
[36] Van de stof van de steen.

[37] In de symboliek van de Vrijmetselarij is sprake van een mythische doodkist van Adon Hiram (= Verheven Meester), die moest worden onttrokken aan een verborgen grafkelder. We zien hier een parallel met het graf van Vader Christian Rosenkreuz in de Fama Fraternitatis van de Rozekruisers.

[38] Geurende struik. In de Derde Graad van de Vrijmetselarij geldt de ‘acacia’ als een van de belangrijke symbolen waarmee het graf van Hiram gemarkeerd was. In de huidige tekst wordt daarentegen de

minerale rijk natuurgetrouw moet worden onderzocht, om daardoor God, de natuur of het brandpunt en zichzelf te kennen. De negen lichten betekenen $1^{mo.}$ God, Christus en mens, als de hemelse steen des aanstoots, die door de lichtvaardige bouwlieden verworven is; $2^{do.}$ het begin, midden en einde aller dingen; en $3^{tio.}$ ziel, geest en lichaam.

Door M.B. wordt in filosofische zin te kennen gegeven, hoe de laagste[39] Broeders die in de parabolische duisternis wandelen, door het Woord de naam *materiae lapidis* verloren zijn en met deze ook hun kennis, doch bij en met ons door God en Zijn wijsheid, ze met de zegen van Jakob (Genesis, 28) - dat wil zeggen in de dauw van de hemel en in het vet van de aarde -, opnieuw moeten zoeken en vinden.

Ook is de Latijnse letter M als de aanvang van het woord:
[40], en het centrum van het alfabet, net als het einde in de naam van Hieram, een zeer fraai zinnebeeld voor de ware *materiam philosophicam*[41], die op gelijke wijze te kennen kan geven: *sum trinus et unus, tamen non Deus, principium mundi et finis omnium*[42].

'cassia' genoemd. Beide gewassen schijnen niet te passen bij Palestina, waar het graf van Hiram gelegen zou zijn. De acacia groeit daar namelijk niet, en de cassia groeit in de woestijn.

[39] "untern", dus in de onderste Graden, en niet negatief bedoeld.

[40] Makbenak.

[41] Filosofische stof.

[42] Ik ben drie en een, niettemin geen God, het begin van de wereld, en het einde van alle dingen. De complete oorspronkelijk spreuk luidt: *Ego sum principium mundi et finis saeculorum; sum trinus et unus, et tamen non sum Deus* (Ik ben het begin van de wereld en het einde der eeuwen; ik ben drie en een, en toch ben ik God niet). Dit raadsel duidt op de letter M, in *M-undus* (begin der wereld) en *saeculoru-M* (einde der eeuwen). De letter 'M' is een zogeheten driepoot, dus een 'drie', en toch maar 'een'. En, hoewel een 'drie en een', is hij toch niet de goddelijke drie-eenheid.

§. 3[tius.]

Het derde tableau van het Junioraat, dat geheel en al uit een viervoudige kring bestaat, waarin alle kandidaten treden en moeten zweren, is het beeld van de eeuwigheid, en op grond van de zeven eedpunten een teken van het eeuwige verbond dat iedere beginnende junior met God en zijn Broeders gesloten heeft. De vier kleuren zijn die, welke onze wijze Meesters in bijna al hun boeken veelvuldig hebben beschreven, en in het filosofische werk moeten verschijnen. Ten eerste de zwartheid in de putrefactie ofwel rotting; ten tweede de witheid in de albatie ofwel reiniging; ten derde de geelheid in de gradatie ofwel verheffing, en ten vierde de roodheid in de pubrificatie[43] ofwel voleinding van het grootste geheim der natuur.[44]

---

[43] “Pubrification”. Hier zal ‘Purification’ bedoeld zijn. Toch hoort die bij een andere rangschikking binnen het alchemistische proces, bijvoorbeeld bij de sublimatie of de exaltatie (zie hieronder).

[44] Michael Maier beeldt in een van zijn werken een embleem af, dat een rots toont met twee gieren. De ene gier bovenop de rots heeft in zijn bek een banier met de tekst *Ego sum niger albvs citrinvs et rvbvs* [= *rubeus*]: "Ik ben zwart, wit, geel en rood." Michael Maier, 1568-1622, ‘Chymisches Kabinet’ / ‘Atalanta Fugiens’ (Het Chemisch Kabinet), Zinnebeeld XLIII van het geheimenis der natuur, 1708. In het huidige werk worden de kleuren gekoppeld aan vier fasen van het alchemistische proces. Deze fasen worden in de literatuur niet overal op dezelfde wijze omschreven. Sir George Ripley deelt ze als volgt in: 1. calcinatie (id.), 2. oplossing (solutie), 3. scheiding (separatie), 4. conjunctie (id.), 5. verrotting (putrefactie), 6. stolling (coagulatie), 7. voeding (cibatie), 8. veredeling (sublimatie), 9. gisting (fermentatie), 10. verheffing (exaltatie), 11. vermeerdering (multiplicatie), 12. projectie (id.). Sir George Ripley, 1415?-1490, ‘The Compound of Alchymy; or, the Twelve Gates leading to the Discovery of the Philosopher’s Stone’ (De Samenstelling der Alchemie, ofwel de Twaalf Poorten die leiden tot de Ontdekking van de Steen der

Het bedekken van de ogen met een drievoudige doek betekent, dat de kandidaat met ziende ogen blind was, en noch het begin, noch het midden, noch het einde van de ware Vrijmetselarij onderkend heeft. Het rode koord waarmee hem de handen gebonden waren, is een teken van liefde en vriendschap, en ook van de over hem heersende macht van de hogere Broeders en de gehoorzaamheid die hij aan de geheiligde kringen verschuldigd is.

Zo betekent ook de halsketen, dat de kandidaat tot op het ogenblik dat men hem heeft losgemaakt, een slaaf van de onwetendheid en van het misverstand is geweest. Het gevlamde zwaard beduidt de vurige strafgerichten, de afzondering van het goede van het kwade, en de gerechtelijke uitspraak[45]. De staf van Aäron, die uit eikenhout, een vinger dik, vijf span[46] lang, en aan beide einden met A en O[47] van goud uitgebeeld moet zijn, beduidt *magiam sacram et naturalem*[48], recht en orde, de aanvang en het einde aller dingen.

Filosofen), 1591. Franz Hartmann houdt aan: "Het Lied van Salomo uit het Oude Testament beschrijft het alchemistische proces. In dit lied wordt het *subjectum* beschreven in Cant. i, 5; de *lilium artis* in C. ii, I; de preparatie en purificatie in C. ii, 4; het vuur in C. ii; 7, en C. iv, 16; de putrefactie in C. Hi., I; de sublimatie en destillatie in C. Hi, 6; de coagulatie en kleurverandering in C. v., 9 tot 14; de fixatie in C. ii, 11, en C. viii, 4; de multiplicatie in C. vi, 7; de augmentatie en projectie in C. vvi, 8, et cetera." Franz Hartmann, 'In the Pronaos of the Temple of Wisdom' (In de Pronaos van de Tempel der Wijsheid), H. VIII, 1890. Zie mijn vertaling op www.archive.org.

[45] "und den Bann".

[46] Oude maat, gemeten tussen gespreide duim en wijsvinger.

[47] Alfa en Omega, het begin en het einde.

[48] Heilige en natuurlijke wetenschap.

Caput quartum.

Over enige ceremoniële en andere gebruiken.

§. 1mus.

Wanneer gegeten wordt, moet de tafel met één, en ten hoogste drie spijzen bezet zijn. Midden op de tafel staat het zoutvat tussen drie in een driehoek gezette lichten. Tijdens het eten moet geen enkel ander ceremonieel in acht worden genomen, dan dat alles stil plaatsvindt en niemand zonder toestemming van de Meester een redevoering begint. Zo behoort ook niet over een andere kwestie dan hetgeen Kunst[49] en wijsheid, de eer van God en de liefde voor de naaste kan bevorderen, te worden gesproken.

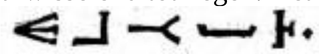
§. 2dus.

Klachten worden hier niet aangenomen. Ze moeten op een besloten convocatie worden ingediend. Er worden ook geen andere heildronken[50] dan die door de oversten uitgebracht; en daarvan nooit meer dan drie, namelijk aan het begin, tijdens en aan het slot van het tafelen, die met de gebruikelijke choschuph[51] door drie maal drie staand wordt uitgesproken

---

[49] De spirituele en/of de gewone alchemie.
[50] “Gesundheiten”.
[51] “Choschuph”. Onduidelijk wat bedoeld wordt. De enige referentie die ik hierover kon vinden, staat op de Russische site http://memphis-misraim.ru/library/articles/orden-zolotogo-i-rozovogo-kresta/3/, waar tot mijn grote verrassing de complete passage van deze paragraaf uit het huidige manuscript, wordt weergegeven. Doch ook daar wordt het

[beëindigd][52] wordt. Bij het binnenkomen en vertrekken wordt met twee sterke slagen geklopt: door de overste met één beantwoord, en wederom met twee begonnen, enzovoorts afwisselend tot negen. Het wachtwoord is zeven, of

 [53]

§. 3tius.

Hoe voor en na het tafelen gecatechiseerd moet worden, is aan de tabel nummer 3 te zien, en op deze plek is geen verdere verheldering nodig.

---

woord "Choschuph", vermeld als "choschuph через 3 раза 3 повторялось", niet nader uiteengezet.

[52] In het origineel staat dit tussen [ ].

[53] Resch.

Caput quintum.

Hoe de Broeders op de convocaties moeten verschijnen en zich moeten gedragen.

§. 1$^{mus.}$

Nadat zowel de convocatiedag alsook het uur zijn vastgesteld en aangekondigd, moeten de uitverkoren Broeders te juister tijd te bestemder plekke en wel zonder degen[54] en schootsvel[55] verschijnen. Wanneer na het vastgestelde uur een kwartier voorbij is, moet het vertrek worden gesloten en mag niemand meer binnengelaten worden. Rekening houdend met de afwezige stemmen, moeten op grond van de aanwezige *votis*[56] alle besluiten door de *Majora*[57] van kracht zijn. De evenwel zonder voorafgaande veront-schuldiging weggebleven Broeders moeten het zich laten welgevallen, dat zij in de rekwisietenkas een redelijke geldboete storten.

§. 2$^{dus.}$

Wanneer dan de tafel met drie lichten, benevens het uit-sprakenboek[58] en alle voor het schrijven vereiste attributen

---

54 “Seitengewehr”.

55 Tegenwoordig ‘voorschoot’ genoemd. Een stoffen, van symbolen voorzien kledingdeel dat rond het middel wordt vastgebonden en van voren afhangt, als ‘teken van werk en aanbidding’.

56 Stemmen.

57 Meerderheid.

58 “Articulations-Buch”. Vertaling onzeker.

voorzien is, wordt - zoals voor het openen van iedere convocatieaangelegenheid - een begin gemaakt met catechiseren[59], waarop de directeur of overste en alle Broeders plaatsnemen en optekenen hetgeen gedicteerd wordt. Daarbij behoort eenieder zich overeenkomstig het goede fatsoen gedienstig en bescheiden te gedragen. Het staat de overste echter vrij, hoe hij zelf de ordening van zijn leer wil arrangeren en uitvoeren. Wanneer zich klachtkwesties mochten voordoen, moeten die immer tot het laatst wordt opgespaard.

§. 3^tius.

Hoe voor en na het beëindigen van de sessie of uiteenzetting gecatechiseerd moet worden, valt te zien in de tabel nummer 3.

---

[59] Het uitwisselen van vragen en antwoorden.

Caput sextum.

De eerste instructie over de vier elementen.

§. 1mus.

Over het vuur.

△ Het vuur is het eerste en machtigste element; de overige zijn daaruit ontstaan. Want zoals er geen vuur zonder lucht en geen lucht zonder water is, zo is er ook geen water zonder aarde. Hoe het ene aan het andere ontspringt, wordt in onze bijeenkomsten echter niet scholastisch, doch praktisch [onderwezen][60] bewezen. Over de heiligheid van dit teken zal in het volgende hoofdstuk een grondige uitleg worden gegeven.

§. 2dus.

▽ Dat het water geheel tegengesteld is aan het vuur, valt behalve uit ervaring ook aan zijn karakter te zien, dat volstrekt omgekeerd schijnt te zijn. Wie echter deze beide tegenstrijdige elementen weet te geven aan het aspect er tussenin, namelijk de lucht, die zal ze heel gemakkelijk verenigen en tot een onverbrekelijk *elemento triplicato*[61] kunnen maken. Dit werk valt echter niet hier, doch in een hogere Graad daadwerkelijk aan te tonen.

[60] In het origineel staat dit tussen [ ].
[61] Verdrievoudigd element.

§. 3tius.

Over de lucht.

🜁 De lucht is volgens de scheikunde het *extremum*[62] van de aarde, zoals het water van het vuur. Eigenlijk is de lucht het tweede element. Dat hem hier echter deze plek wordt gegeven, geschiedt slechts om de *contraria*[63] te bewijzen, opdat een ieder gemakkelijk kan zien dat, net zoals de elementen zelf niet anders dan naar hun oorspronkelijke ordening wederom moeten worden verenigd, ook met al hun producten moet worden gehandeld krachtens de natuur.

§. 4tus.

🜃 De aarde is het laatste en zwaarste element. De overige drie werken hierin zonder onderbreking, en wel in de volgende ordening. Het vuur, als de eerste werkende eigenschap of de ziel van de wereld, verwarmt, belevendigt en begeestert de lucht als het tweede element en voortbrengsel van het vuur. De lucht echter beweegt en behoedt het water voor verrotting, en vervult het onophoudelijk met de alles dragende - verwarmende - en verterende vurige lucht- en levensgeest.

Wanneer nu het water als het derde element op de aarde komt, trekt deze de in het water verborgen wereldgeest met zijn drie werkende eigenschappen begerig naar zich toe, waardoor hij bezaaid, bezwangerd wordt, en als de vierde elementaire eigenschap gesterkt en tot vrucht brengen geschikt wordt gemaakt.

---

[62] Uiterste.
[63] Tegenstelden.

Hieruit valt duidelijk te zien, wat het in stand houden van het dierlijk-plantaardige en minerale rijk en de eigenlijke natuur is.

Caput septimum.

Over de oorsprong van de vorengenoemde tekens, hun betekenis, en hoe door het getal zeven de wijsheid van Salomo moet worden begrepen.

§. $1^{\text{mus.}}$

Salomo en de oude kabbalisten stelden zich de godheid aanvankelijk voor als een eeuwig, ondoorgrondelijk (.) punt en zeiden: dit punt, zoals het hoogste wezen beschouwd moet worden, werd kenbaar door de Schepping in de eerste voor dit goddelijke werk benodigde beweging, die zij als \ hebben weergegeven, en zoveel betekent als *Adonai* of eeuwig, almachtige. Door de val van de hovaardige engelen echter, is de tweede goddelijke werking, hier te zien als V, alsook de naam Elohim veroorzaakt geworden, welke naam zoveel betekent als de rechter, en er aldus meer goddelijke personen door aangeduid worden, waaronder almacht en gerechtigheid begrepen werden. Doch na de val van Adam en de aankondiging van de Messias, wilde God door een derde teken, dat de patriarchen in zijn totaliteit als Δ voorgesteld hebben, en met de naam Jehova of eeuwige barmhartige, Zijn drieëenheid te kennen geven, namelijk dat Hij is: Adonai, Elohim, Jehova; almachtig, rechtvaardig en barmhartig: begin, middel en einde.

§. $2^{\text{dus.}}$

Zoals de oervaderen met de geest van wijsheid vervuld waren en geleid zijn geworden, zodat zij vanuit het uitverkoren volk van God de godheid op bovenvermelde wijze gestalte wilde geven en begrijpelijk wilden maken, zo zijn zij ook voortgegaan met het schilderen van de Schepping door dit hiëroglifische teken. En nadat zij getoond hadden hoe deze 🜂 *triangulus* in feite op de godheid lijkt en een geheiligd teken is, hebben ook de heidense filosofen door het Licht der natuur dit geheimenis onderkend, dat teken aangenomen, en daaronder een aards en hemels vuur begrepen. Hoe echter uit dit teken de ganse hiëroglifische schrijfwijze ontstaan en geschapen is, zal op de volgende wijze worden aangetoond.

§. $3^{\text{tius.}}$

Dat ieder vuur rook, lucht en damp maakt, is aan iedereen bekend. Dat echter deze rook, lucht en damp wanneer die opgevangen worden, in een dik en dun 🜄 water worden omgezet, waarin een levendige geest zonder ophouden werkt totdat zich uiteindelijk vanzelf een scheiding voordoet, waardoor de 🜃 aarde op de bodem van het vat, en daarboven een zuiver 🜄 water komt te staan, waarbinnen ook de 🜁 lucht en het 🜂 vuur verborgen liggen, is slechts de ware en ervaren Broeders goed bewust. Dat dit experiment met de Schepping een gelijkenis heeft, is aan de volgende karakterisering te zien.

§. $4^{\text{tus.}}$

De Almacht verwekte een machtig △ vuur, waaruit een onmetelijke damp opging. Deze loste op, en werd tot ▽ water: hier zijn nu twee elementen zichtbaar. Aangezien echter de wijsheid deze twee elkaar afstotende schepselen wederom verenigd en dus ✡ chaotisch had samengevoegd, zo is uit zichzelf een scheiding ontstaan, en zijn zowel de 🜁 lucht alsook de 🜃 aarde zichtbaar tevoorschijn gebracht, en na de zes dagwerken der Schepping met de sabbat op de zevende, als door het getal der wijsheid voleindigd geworden. Hieraan valt gemakkelijk te zien, waaruit de wijsheid van Salomo bestaan heeft, waarom het zevende getal zo hoog geprezen wordt, en hoe geheimenisvol elk van deze tekens is. Wie nu deze ✡ chaos goed kent, en ook de vier elementen goed weet te scheiden; de drie *principia* of beginners, dat wil zeggen: ⊖, 🜍 en ☿ tevoorschijn weet te brengen; en overeenkomstig de natuur wederom weet te verenigen; die staat op de zevende trede en is het dichtste bij de troon van Salomo, welk meesterstuk echter in een veel hogere Graad onderwezen zal worden.

Bijzondere opmerkingen.

Hoe de overste of directeur zich moet opstellen jegens zijn junioren, en wat hij in de convocatie moet doceren.

I$^{mo.}$

Iedere overste van het Junioraat moet zich er alles aan gelegen liggen, dat hij de Broeders onder hem van de ganse Grondwet[64] van de Orde een volkomen begrip bijbrengt. Een dergelijke explicatie valt gemakkelijk vanuit het hoofdplan nummer 1 te creëren. Doch ook de ganse Constitutie[65], met name hetgeen tot het Junioraat behoort, moet de aanwezige Broeders meermalen worden voorgelezen en goed begrijpelijk worden gemaakt.

II$^{dus.}$

Ook de installatietabel nummer 2 moet goed uitgelegd, getest en doorgenomen worden, opdat - wanneer een dergelijke *actus*[66] voorvalt, alles in goede orde en zonder fouten geschiedt.

III$^{tio.}$

Zo moet ook hetzelfde met de tabel nummer 3 worden ondernomen, en moet er hoofdzakelijk op worden gelet, dat de verhandelingen prompt, serieus en doordacht op elkaar

[64] "Verfassung".
[65] "constitutum".
[66] Gebeurtenis.

aansluiten, opdat het ceremonieel zijn juiste aanzien gewint en zowel een kandidaat alsook de werkelijke Broeders daardoor opgemonterd, aangevuurd en tot lezen aangemoedigd worden, en hun wordt aangewend dat zij in alle oefeningen doortastend te werk gaan.

IV$^{to.}$

De tabellen nummers 3 en 4 moeten *in copia* voor het maken van een afschrift overgedragen, doch de nummers 1 en 2 gereserveerd worden; de zeven eedpunten regelmatig voorgelezen; de Broeders wegens hun gelofte er ook heilzaam aan herinnerd worden; en ter vervulling van hun plichten hierdoor ijverig worden aangespoord.

V$^{to.}$

Ook moet de geautoriseerde toegang, namelijk de complete Plaatselijke Reglementen, onderdeel Junioraat[67] bij iedere convocatie op de tafel liggen, opdat zowel de overste alsook de overige Broeders in alle gevallen daarin kunnen kijken en daardoor vele fouten vermijden, en eenieder met de kwestie goed op de hoogte kan raken.

VI$^{to.}$

De overste of directeur moet regelmatig korte en goede toespraken maken, bijvoorbeeld over godsvrucht, broederlijke liefde en ware wijsheid, en naar zijn vermogen handelen; N.B. geleerden niet schuwen, doch naar zijn eigen goede begrip

[67] “constitutum des Juniorats”. Van oudsher een studie voor priester- of Broederschapskandidaten.

welbedacht en onverschrokken tot lof van God en tot bestwil van de Broeders, de aan God welgevallige waarheid spreken.

VII$^{mo.}$

De overste of directeur moet niet minder vanwege het bewaren van de goede orde, vanwege een geschikte tijd en gelegenheid om te conveniëren, vanwege het aanschaffen van rekwisieten en van de benodigde bijdrage, en ook vanwege de installatiekosten en andere voorvallen, met zijn Broeders beraadslagen en de meeste stemmen laten gelden.

Voor het overige moet hij door vlijtig lezen en herlezen, vóór anderen van het gehele Junioraat aan, ter zake kundig zijn; betreffende dingen die hij niet begrijpt navraag doen bij zijn oversten; en op een zodanige wijze zijn directoraat vervolmaken als noodzakelijk is voor een goede voltooiing van de 1$^{mo.}$ *classis*.[68]

[68] De Eerste Graad. Bedoeld zal zijn: de voltooiing van de inwijding terzake.

Teken, aanraking, woord en steekwoord.

Het teken bestaat hieruit: De Broeder die aan de ander het teken wil geven, strekt de duim en wijsvinger van zijn beide handen in de vorm van een winkelhaak uit, en de drie overige vingers trekt hij in zijn beide vlakke handen terug en tezamen. Dan legt hij de top van de uitgestrekte linkerduim boven het derde of vuistgewricht van de rechterduim, zodat nu dus de toppen van de beide wijsvingers samenkomen, zodat daaruit het teken van een △ ontstaat. De antwoordende Broeder doet hetzelfde, en nu strekken beide Broeders de toppen van dit teken naar elkaar toe, dus ⧗, waardoor de ene Broeder het teken van het vuur △, doch de andere, die tegenover hem staat, het teken van het water ▽ toont en vormt, waarvan de belangrijke betekenis te gelegener tijd duidelijk wordt.

Das Zeichen besteht darinne: der Bbr, welcher dem andern das Zeichen abgeben will, strecket den Daumen und Zeigefinger seiner beyden Hände in Form eines Winkelmases aus, die 3 übrigen Fin=ger zieht er in seine beyden flachen Hände zurück und zusammen; dann legt er die Spize des ausgestreckten linken Daumens über das dritte oder Faust=Gelenke des rechten Daumens, daß nunmehro also die Spi=zen der beyden Zeigefinger zusammen kommen, und daraus das Zeichen eines △ entsteht. Der antwor=tende Br. thut eben dieß, und nun strecken beyde

De aanraking geschiedt op deze wijze: De beide Broeders, de vragende en de antwoordende, strekken elk hun rechterhand op zodanige wijze uit, dat de duim in de hoogte steekt, en de andere vier vingers daaronder aaneensluiten, zoals men in de Eerste Graad van de Vrijmetselaren met de hand een winkelhaak formeert. Dan schuiven zij de handen langszij vanaf de top van de vingers tot aan het midden van de hand waar de duim een hoek vormt. Dan pakt de ene, de hand van de ander en houdt die vast tot teken van de broederlijke vereniging, verwantschap en trouw.

Het woord wordt op dusdanige wijze gegeven, dat wanneer beide Broeders elkaar de aanraking en de rechterhand op de voorgeschreven wijze gegeven hebben, zij elkaar tevens het woord geven, aldus: De vragende Broeder zegt luid, merkbaar en duidelijk tegen de antwoordende Broeder de twee letters A en E, de een na de ander. Daarop maakt de antwoordende snel met zijn linker-, vlakke hand een opwaartse beweging over zijn gehele gezicht en pruttelt of sist daarbij de letters zeer zacht, net als wanneer hij de vragende aan het stilzwijgen zou willen herinneren. De vragende neigt zich tenslotte met zijn mond naar het oor van de antwoordende en spreekt het woord *aesch* zacht uit, waarop de antwoordende, echter luid, uitroept: *chephura*, ofwel een heimelijke schat der wijzen, als wachtwoord. Nu omhelzen en kussen de Broeders elkaar driemaal; eenmaal op iedere wang, en tot slot op de mond, ten teken van de broederlijke eendracht, liefde en stilzwijgendheid.

Het steek- of wachtwoord is zeven of *resch*. Zie de intrede, Cap. 4, §. 4.

Commentarius

op verscheidene

waarheden van de Orde

ten gebruike

door de

waardige Leidende Broeders van de Orde

1781.

O.C.D.A.N.S.E.[69]

Hoog- en hoogeerwaarde, immer innig geliefde Broeders!

Hoewel het - vanuit de hoogste positie van de Orde uitgevaardigde - uittreksel van de instructie omtrent de regels van de Orde, alsook de geheime instructie voor de directeuren van de Orde, met name toereikend onderwijzen wat iedere waardige Broeder aan wie de leiding over een Kring is toevertrouwd, in acht moet nemen om aan de belangrijke verplichtingen van zijn ambt te voldoen, zo hebben wij het niettemin door de sterke toename van de Orde in ons opperste directoraat nodig en raadzaam geacht, om het huidige commentaar te ontwerpen en aan alle onder ons staande directeuren van de Orde mede te delen, teneinde bij allen tezamen en ieder afzonderlijk in het bijzonder, zowel hun plichten opnieuw in te scherpen en hen tot trouwe vervulling ervan op te monteren, alsook om het een en ander nader toe te lichten over wat wij, tijdens de aansturing van onze heren directeuren van de Orde, vanuit de ervaring als belangrijk hebben onderkend, en het ter kennis en achting van iedere leidinggevende Broeder te laten brengen.

[69] Betekenis onduidelijk.

Cap. I

Wat feitelijk behoort tot het ambt van een directeur van de Orde, bekeken in zijn volledige omvang.

§. 1.

Allereerst moet iedere Broeder directeur van de Orde zich een juist beeld vormen van zijn belangrijke ambt. Daartoe behoort voornamelijk, dat hij probeert om het einddoel van de heilige Orde helder, duidelijk en overtuigend in te zien. Hetgeen inhoudt:

1) De door de beklagenswaardige zondeval van zijn eerste waardigheid zo diep naar beneden gezonken mens, wederom te verheffen;

2) Het door de zonde zozeer verduisterde en vervormde evenbeeld van God, reeds aan deze zijde van het graf naar vermogen wederom daarin te herstellen; dienovereenkomstig:

3) De door Jezus Christus duur verworven zielen der mensen uit de klauwen van de satan te redden;

4) Aan deze zielenmoordenaar - de oude slang - alle mogelijke tegenstand en te bedenken afbreuk te bieden, en het rijk der duisternis op Gods aardbodem onophoudelijk te bestrijden; daarentegen:

5) Het lichtvolle Rijk van onze hooggeprezen Verlosser, Jezus Christus, voor vele zielen juist op te bouwen.

6) Gelijk de stem van de prediker in de woestijn de weg te bereiden, en tot de tweede terugkomst van de Heer baan te maken.

7) Via de Broederschap, die in de gehele wereld onzichtbaar is uitgebreid, voor de overste herder Jezus een Kerk te vormen en een gemeente te bereiden die heerlijk is, die volgens Efeziërs, 5:27, “geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, doch heilig is en onberispelijk”.

8) De voorzitter van deze gemeente, zowel als alle belangrijke, werkelijke beproefde en waardig bevonden Broeders, door de zalving van de Heilige Geest met heerlijke gaven uit te rusten, en hen geschikt te maken om als legerleiders van de gerechtigheid hun hoge ambt en de bevelen van de hoogste Broeder-Meester des te volkomener en tot dit einddoel uit te voeren.

9) Via de aan hem, aan de hoge Orde, door God verleende macht en het diepe inzicht in de natuur, de verborgen krachten daarvan werkzaam te maken; het onder de slakken van het noodlot diep ingekerkerde, inwaarts gekeerde licht der natuur te ontketenen en te benadrukken; daardoor voor iedere waardige Broeder een fakkel te ontsteken, bij de helle schijn waarvan hij de onzichtbare God, de majesteit van de Alvader, nader moge kennen, vol heilige verbazing in diepste dankbaarheid vol respect moge aanbidden; en hij aldus - met de oerbron van het Licht nader verenigd - in de vriendelijk gezinde gemeenschap met de goddelijke Verlosser en met de heilige engelen, tijdelijk en eeuwig waarachtig gelukkig en zalig moge worden.

Dit, geliefde Broeders!, is het einddoel van de hoge Orde, die ons waardig heeft geacht om in zijn schoot opgenomen te worden. Heil Hem! Heil ons!, wanneer onze ziel steeds vol is

van de grootste gedachten: Ook wij, ook wij zijn het waard geacht, geroepen te worden om aan dit verheven einddoel naar ons vermogen mee te werken, en onszelf en de aan ons toevertrouwde Broeders waarachtig gelukkig en heilwaardig te maken. Wie van ons zou zich nog een ogenblik door traagheid, onachtzaamheid of nalatigheid aan het gevaar blootstellen dat hij datgene verzuimt wat van de Heer en van de Orde is?

§. 2.

Tot de die iedere waardige Broeder directeur van de Orde zich van de belangrijkheid van zijn ambt moet maken, behoort verder voornamelijk, dat hij de overgrote plicht erkent om - allereerst - zichzelf en zijn Broeders zonder onderbreking Jezus de gekruisigde te prediken. Hieruit bestaat het belangrijkste fundament van de hoge Orde. Op deze grondpijler berust het wezen van de hoge Orde, overeenkomend met het welzijn van het ganse mensengeslacht.

Heer Jezus!, verlicht ons in dit ogenblik met Uw Heilige Geest, opdat onze in Uw naam neergeschreven woorden ingrijpen in het hart van onze Broeders, en tot Uw verheerlijking en hun ware zielenheil mogen leiden, amen!

Treurigheid en ontsteltenis overvalt ons, van harte zeer geliefde Broeders!, wanneer wij hier ter plekke over een kwestie moeten praten die wij, ter ere van de christenheid, zo gaarne zouden willen verzwijgen. Namelijk, dat het de helse tegenspeler zo ver gelukt is, mensen door eigendunk en het trots zijn op een ingebeelde wijsheid en geleerdheid dusdanig te biologeren, dat zij - al zijn zij ook uit christelijke ouders geboren, met Jezus bloed en dood gedoopt en in de zuivere, geopenbaarde religie opgevoed - niettemin de goddelijkheid van de verzoener der wereld loochenen; de wondervolle menswording van de

eeuwige zoon van God bespotten; het geheimenis der verzoening als onmogelijk, onnuttig en overbodig verwerpen; en in het algemeen alle mysteriën van het geloof der christenen met voeten treden. Onze ontsteltenis vermeerdert zich bij de moordende gedachten dat, gelijk de pest die in duisternis rondsluipt, dit gif van het ongeloof sedert enige jaren, met name in ons Duitse vaderland, dusdanig de overhand heeft genomen, dat welhaast alle standen ermee zijn aangestoken. Ja, wat het meeste pijn doet, is dat onze zogenaamde godgeleerden in niet gering aantal bij voorkeur in deze gruwel vervallen en, in landen waar hen de wereldlijke arm niet in toom houdt, reeds aanvangen met in het geheim ware satansboden voor het volk te worden, en onder de titel van een verlichte en verstandige religie deze afschuwelijkheden uit te breiden. Wanneer wij ook anderszins niet wisten dat wij in de laatste tijden leefden, dan zou dit ons er reeds een overtuigend bewijs van zijn, aangezien wij merken, dat de voorspelling van Christus, bij Mattheüs, 24[70], reeds aanvangt met in vervulling te gaan. Deze gevaarlijke epoche der valse profeten in de wereld neemt toe, en het is de hoogste tijd om tegen de zich uitbreidende stroom der verleiding een dam op te werpen, opdat niet alles wordt overspoeld, en niet alles verloren gaat.

De hoge Orde, die de belangen van Christus met macht en ijver behartigt aangezien die van haarzelf zijn, gaat de grote nood van het mensengeslacht zeer ter harte. Hij[71] breidt zich thans meer dan ooit uit en doet naar uiterste vermogen zijn best om het aantal der medestrijders te vermeerderen; de zielen-moordenaar met zijn algehele verdorven schaar, tegemoet te treden; zijn verdere veroveringen te stoppen; en zijn helse bedoelingen te verijdelen. Wij allen, zeer waarde Broeders! zijn eveneens reeds onder de bloedvaan van Jezus aangeworven, in het register van Zijn legerleiders ingeschreven. En wij allen

[70] Over de valse profeten.
[71] De Orde.

hebben de plicht, de eer van onze Heer en Meester tegen alle aanvallen van de helse troep dapper en standvastig te verdedigen. Voor dit einddoel vinden wij het hoogst noodzakelijk u de volgende punten voor te schrijven en, op basis van uw voor de Orde afgelegde hoogheilige eed, de precieze inachtneming ervan streng te vorderen, als volgt:

1) Draagt u geen aspirant bij de hoge Orde voor, voordat gij in het algemeen, alsook in het bijzonder op dit punt, zorgvuldig getoetst hebt of hij niet ook met dit gif van de nieuwe zogenaamde verlichte religie is aangestoken. En voor zover gij daar het geringste spoor van aantreft, verwijdert gij hem meteen van de Orde[72]; stelt ge hem het grootste gevaar waarin hij zweeft levendig voor; bidt ge voor hem; en laat hem over aan de barmhartigheid van God.

2) Voert u van tijd tot tijd een even strenge toetsing uit onder de Broeders van de onder u gestelde Orde, om er zeker van te zijn dat de verleider niet als een verscheurende wolf uw schaapsstal binnensluipt. Waakt u steeds met angstige zorgvuldigheid, zoals het trouwe herders betaamt, en grijpt u iedere gelegenheid aan om uw Broeders aan dit belangrijkste artikel - voor alle andere - vast te verbinden. Tot dat doel:

3) Laat niet na, op uw convocaties uiteenlopende opgaven en verhandelingen te laten voorlezen, die hetzij door uzelf, of door een andere hiertoe capabele Broeder over dit belangrijke onderwerp naar geestesvermogen en onder voorafgaand innig gebed zijn samengesteld. Waarin gij:

---

[72] “so entfernen sie ihn gleich von O^{n}.” Hier dus niet ‘uit’ de Orde, maar ‘van’ de Orde. Het gaat immers om iemand die nog niet is opgenomen, en juist ver ‘verwijderd’ moet blijven.

a) De veelvuldige bewijsplaatsen van het Oude en Nieuwe Testament over de goddelijkheid van Christus, zijn wonderbare menswording en de door Hem geschiede verlossing van het gevallen mensengeslacht, verheldert en ten nutte aanwendt.

b) De nauwe grenzen van het menselijke begrip[73] aantoont, waarmee ook de grootste profane geleerden duizend verschijnselen in de natuur niet kunnen verklaren, die zij toch dagelijks voor ogen zien en aan de werkelijkheid waarvan zij niet mogen twijfelen. Wanneer er dus volgens de gebruikelijke kennis der mensen reeds onbegrijpelijke geheimenissen in de natuur zijn, hoeveel temeer moeten wij dan in goddelijke dingen vol ontzag geheimenissen aannemen.

c) Uitvoerig toont, dat aan deze zijde van het graf de mens, en dus ook zijn begrip, nog lang niet volledig ontwikkeld zijn; dat het tijdelijke leven, na de zondeval, met duisternis en donkerte omhuld is, en slechts de doorgang naar het leven, en niet het leven zelf is; dat de mens hier, gelijk een rups is en zeer ongelijk is aan de schone vlinder, die de verandering in zich heeft opgenomen; dat het begrip van ook de grootste geleerde hier nog steeds ongeschoold en in de kindsheid blijft, en pas daar[74] tot de mannelijke leeftijd geraakt; en hier, in deze toestand, dientengevolge zo weinig geheimenissen begrijpt, als een kind algebraïsche opgaven of wiskundige leerstukken, et cetera. Kortom, dat de geheimenissen van de religie niet tegen, doch wel boven het begrip van de hier in zijn kindsheid levende mens ingaan.

d) Bij de Broeders diep respect inprent jegens het bevel van God dat wij hier geloven en pas daar aanschouwen; dat wij -

[73] “Vernunft”. Heeft vele betekenissen, waaronder ‘verstand’, ‘rede’ en ‘denkvermogen’.
[74] In het hiernamaals.

zoals Paulus zegt, bij 2 Korinthiërs, 10:5: “alle gedachte[75] gevangen leiden, tot de gehoorzaamheid van Christus”; dat de geheimenissen van de christelijke religie bewijzen van haar hoogheid en goddelijkheid zijn; dat daar, waar het verstand zwijgt, ook wij niet verder spreken, doch God door eerbiedig - en zwakke schepselen uiterst passend - stilzwijgen moeten vereren; en tot slot, dat niet het aanschouwen, doch het geloof ooit beloond en gekroond wordt. “Abraham geloofde de Heer, en dat rekende Hij hem tot gerechtigheid”; Genesis, 15:6.[76]

e) Bij uw Broeders de zekere en vreugdevolle hoop vestigt, dat bij toenemende groei in de Orde, en op hogere treden, door de N.B. ware kennis der natuur, hun geloof vele sterke stutten verkrijgt, en zij veel van wat hun thans nog onbegrijpelijk is in de geheimenissen van onze allerheiligste religie, met wiskundige zekerheid zullen inzien.

O zeer geliefde Broeders!, wij vermanen en verzoeken u omwille van God en de lieve Jezus - wij kunnen u niet hoger vragen -, dat gij dit belangrijkste punt: uw Broeders in de leer van de persoon van onze hoogste Broeder-Meester en zijn ganse verhouding jegens het mensengeslacht stevig te grondvesten, uw voornaamste oogmerk bij uw ambt laat zijn! Zijt ge hierin trouw, dan zal de zegen van de Orde op u rusten, en uw arbeid zal niet vergeefs zijn in de Heer, want de Heer kent de zijnen.

§. 3.

Uit datgene wat voorheen over het doel van de hoge Orde gezegd is, wordt afdoende helder, dat het geen geringe zaak is

[75] “Vernunft”. Hier ‘gedachte’ (volgens de Statenvertaling), maar elders ook als ‘het denken’ of ‘het verstand’ aan te merken.

[76] Net als elders kunnen deze frasen in de diverse bijbelvertalingen uiteraard enigszins anders terug te vinden zijn.

die op een waardige Broeder directeur van de Orde rust, wanneer hij zijn belangrijke ambt redelijk en overeenkomstig de bedoelingen van de Orde gestalte wil geven, want ten eerste moet hij de eeuwige gelukzaligheid van zijn Broeders bezorgen. Hij moet zijn dikwijls nog vleselijk gezinde Broeders door de genade Gods tot geestmensen omvormen, opdat zij zich van de onedele banden der zinnelijkheid en van de dierlijke mens losscheuren en hun hoge bestemming, van een gelukkige eeuwigheid, tegemoet wandelen. Dientengevolge moet hij:

a) Voor alle dingen eerst zichzelf bewerken, onder voortdurend gebed en smeken zijn hart en zijn gedrag onberispelijk maken, en hen met zijn goede voorbeeld voorlichten, opdat hij niet anderen bepreekt en zelf verwerpelijk wordt; 1 Korinthiërs, 9:17[77].

b) Bij iedere gelegenheid zowel in de convocaties als overigens, zijn Broeders onderrichten en vermanen dat zij dit belangrijkste doel van de Orde: hun eeuwige welzijn en het voorgehouden doel, nimmer uit het oog verliezen; doch steeds indachtig zijn, dat zij als ware R.C.'s tot een bijzondere genaderoep van God waardig zijn bevonden; dat zij bij een redelijk streven om zich steeds volmaakter te maken, via de Orde een buitengewone nevenhulp en ondersteuning voor een deugdzame wandel verkrijgen, waarin gewone christenen buiten de Orde zich niet kunnen verheugen; dat echter ook hun verantwoording in de toekomst des te zwaarder zal zijn, wanneer deze voortreffelijke genade Gods voor hen vergeefs, en dientengevolge verkwist mocht zijn.

---

[77] Dit is een fout in het manuscript. Bedoeld is: 1 Korinthiërs, 9:27, namelijk: "Maar ik bedwing mijn lichaam, en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet enigszins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde."

c) Zonder onderbreking een waakzaam oog vestigen op het doen en laten van ieder lid van zijn Orde. Het is hier niet de bedoeling, dat een directeur van de Orde een pedante tuchtmeester bij zijn Broeders moet voorstellen. Neen!, want bovenal kan zich nog de situatie voordoen, dat zich onder de leden van een Orde zeer dikwijls personen bevinden van hoge ouderdom, van zeer hoge stand en geboorte, van uitgebreide geleerdheid en van de voornaamste ambten en ereplaatsen in het land. Hier zou een beledigende gestrengheid, een bitter verwijt, of een opgewonden toorn van de zijde van de directeur van de Orde, vaak zeer ontijdig ingezet zijn. Het einddoel van de rectificatie zou dan meestal gemist, en daarentegen vrijwel telkens de goede zaak daardoor geschaad worden. Verstandigheid, mensenkennis en rijp overleg betreffende alle aangelegenheden van de Orde, de tijd en de omstandigheden, moeten hier de directeur van de Orde bij iedere schrede begeleiden. Hij kan, en mag, en moet weliswaar aan zijn ambt nimmer het geringste toegeven, in het minst een ondeugd[78] onbestraft laten, doch steeds moet hij daartoe een geschikte aard en wijze kiezen. Vaak ontstelt en corrigeert één enkel uitnodigend woord, een gelaatsuitdrukking vol zachte ernst, een betreurende blik vol medelijden oneindig meer, dan een lange, pathetische, bestraffende rede. In het algemeen moet niets anders dan de tedere broederliefde de ganse ziel van een directeur van de Orde innemen, en moeten alle hardheid, onvriendelijkheid en koppige hoedanigheid, die gemeenzaam de kinderen van de geestelijke trots zijn, daaruit geheel verbannen zijn. Bij liefde hoort wederliefde, en een Broeder met een gevoelvol hart zal zich sommige onaardigheden des te eerder afwennen, en slechts zijn directeur van de Orde - die zijn geliefde vriend is - daardoor niet meer beledigen en bedroeven.

d) Steeds en onophoudelijk voor zijn Broeders tot God bidden. God belooft op zeer veel plekken in de Heilige Schrift,

[78] "Laster".

dat Hij ons zal geven wat wij in de naam van Jezus, vol vertrouwen en vooruitblikkend, aan Hem vragen. Zal dan:

aa) Hij ons onverhoord laten, wanneer wij Hem onophoudelijk smeken om ons wijsheid en verstand te geven; de ons toevertrouwde Broeders overeenkomstig Zijn heiligste wil en het voorschrift van de Orde te besturen; ons met Zijn Heilige Geest te verlichten, en moed en krachten te verlenen om in Zijn wijnberg oprecht te werken, alle hindernissen van onze werkzaamheden weg te ruimen, en ze tot een gelukkige voortgang te bekronen met Zijn zegen?

bb) Hij ons onverhoord laten, wanneer wij Hem aanroepen om onze Broeders steeds op Zijn heilige wegen te leiden; de zielenmoordenaar niet toe te staan buit te maken onder hen; hun duur gekochte zielen door niets uit Zijn genadevolle hand te laten wegscheuren?

Neen! Neen! dierbaarste Broeders. God zal ons niet onverhoord laten, wanneer wij ons arme gebed, met een verpletterd en berouwvol gemoed over onze eigen fouten en gebreken, grondvesten op de verdienste van onze goddelijke middelaar, en dan met volle ziel en de ganse oprechtheid des harten onze hand opheffen naar de troon der barmhartigheid, en hulp, bijstand, genade, zegen en kracht ten goede, voor ons en onze Broeders, van Hem in den hoge, de gever van al het goede, afsmeken. Want in Psalmen 145: 18-19 staat immers: “De Heer is allen die Hem aanroepen, nabij; allen die Hem met kracht[79] aanroepen; Hij doet wat de godvruchtigen begeren, en hoort hun schreien en helpt[80] hen”; en zo zijn er nog een aantal heerlijke bewijsplaatsen waar Gods eeuwig blijvende Woord de zekerste verhoring van een gelovig gebed verkondigt.

---

[79] Statenvertaling: “in der waarheid”.
[80] Ibid.: “verlost hen”.

2)[81] Hij moet de tijdelijke[82] gelukzaligheid van zijn Broeders door hun groei in de Orde bevorderen.

Ongeacht of onze tijdelijke gelukzaligheid reeds daardoor het meeste bevorderd wordt wanneer wij op de juiste weg naar onze vorige gelukzaligheid gebracht worden, omdat dan een rustig geweten, de vrede met God, de blije hoop op een gelukkige, vreugdevolle eeuwigheid ons allen de eventuele kommer van dit leven vergemakkelijken, de bitterheid daarvan verzoeten, en de dagen van onze pelgrimage - ook midden in de bruisende storm van duizend wederwaardigheden - niettemin onbewolkt en opgewekt maken, zo heeft toch de hoge Orde voor haar Broeders, voor hen die het waard zijn, nog verkwikkingen opgeborgen die tot de vreugde van het vergankelijke behoren, en die de door en door beproefde Broeder van de Orde ook aan deze zijde van het graf in volle maat kan oogsten en genieten.

Onze hoogste gezagsdragers van de Orde, met wie God en Zijn wijsheid zijn, hebben de geheime sleutel tot de grootste verborgen schatten van de ganse natuur in hun bezit en bewaring. Deze rijke voorraadkamers openen zich naar hun believen, en zij halen daaruit alles tevoorschijn wat de mens tot een durende gezondheid, lang leven en tot zorgeloos onderhoud nodig heeft. Wij zwijgen vol ontzag over nog veel hogere geheimenissen van de Orde, die degene die ze bezit, van een onnoembaar geluk verzekeren, in vergelijking waarmee al het andere geluk, alle hoogheid, alle glans der wereld zelfs niet eens een schaduw verdiend te worden genoemd. De Orde is zo goedhartig jegens zijn leden, dat hij elk en iedereen die de hoogheilige eed van de Broederschap heeft afgelegd, een gelijk recht op deze heerlijke goederen gaarne toestaat; hij noemt hen

[81] In het manuscript ontbreekt punt 1.
[82] “zeitliche”. Ook: ‘vergankelijke’.

allen Broeder! Hij sluit niemand van het volle bezit ervan uit, die zich zelf niet uitsluit.[83]

Ontvankelijkheid en waardigheid is de titel waaronder alles meegedeeld wordt.

Deze heerlijke titel in zijn ganse omvang moeten zij, waarde leidende Broeders van de Orde!, al hun ondergeschikte Broeders trachten te verschaffen. Dit is de grote verplichting die op hen rust.

Over de morele ontvankelijkheid en de innerlijke waarde van een Broeder, als het voornaamste aspect, hebben wij het voorheen reeds gehad. Nu nog een woord over zijn natuurkundige ontvankelijkheid, of over het leren van de Kunst.

Hier wordt het onderwerp vanzelfsprekend in twee hoofdaspecten verdeeld, namelijk in het theoretische en in het praktische deel van onze Kunst.

A) Het theoretische deel bevat met één woord de natuurleer van de Orde. Slechts onze wijze Meesters[84] zijn ware natuuronderzoekers; zij alleen kunnen met onweerlegbare waarheid beweren, dat zij de natuur in haar gehele omvang kennen, omdat hun Kunst in het innerlijkste ervan binnendringt en hun de zekerste leidraad biedt om in het duizendvoudige labyrint van haar ontelbare veelvuldige werkingen zekerlijk de weg te vinden; alles te ontwikkelen; de kunstige en vast toegedane sloten ervan open te doen; en in het centrum van de natuur alle zich in haar weidse rijk bevindende verschijnselen te

---

[83] Een oude spreuk die ook binnen A.M.O.R.C. nog wordt gehuldigd.
[84] “Unsere weisen Meisters sind allein ächte Naturforcher (...)”. Vanwege het Duitse idioom is het niet duidelijk of bedoeld wordt: “Onze wijze Meesters zijn slechts”, of ‘Slechts onze wijze Meesters”. Uit het vervolg van de zin wordt duidelijk wat beoogd is.

verklaren en te bewijzen. De profane natuurkundigen daarentegen, zogenaamde natuuronderzoekers en leraren der natuur, huppelen steeds op het oppervlak rond van alle drie de natuurrijken; betasten met hun handen en alle vijf zintuigen de producten en verschijnselen ervan en beelden zich in, ze te kunnen verklaren; stapelen vandaar hypothesen op hypothesen om de verborgen krachten, de drijfveren der natuur te ontdekken; en gelijken een mens die met toegebonden ogen vanaf de periferie van een cirkel lijnen naar het middelpunt trekt en duizendmaal faalt, zonder het middelpunt te kunnen treffen. Weg met hen. Slechts onze Broeders[85] genieten, als kinderen van de Orde en behorend tot de familie van de wijze Meesters, het voorrecht in hun geheime school werkelijk onderricht te worden. Daarom:

1) Worden hun reeds in de voorbereidingsgraad tot de salomonische wetenschap een hoeveelheid juiste denkbeelden en definities bijgebracht, die hun vervolgens van het allergrootste nut zijn. Dientengevolge moeten reeds hier de Broeders directeuren van de Orde alle ijver aanwenden, opdat de Broeders Theoristen[86] zich die eigen maken en vast in hun geheugen prenten.

2) Heeft de Orde een klassiek boek voor gebruik door de onderste Graden voorgeschreven, namelijk het thans nieuw verschenen *Annulum Platonis* van onze in God rustende Broeder Homerus, dat een samengevat, doch prachtig systeem van de zich bij de Orde bevindende werkelijke natuurleer bevat. Dit belangrijke boek moet gij, dierbaarste Broeders directeuren van de Orde, naar zijn gehele waarde kennen, en uiterst hoog leren te achten, en daarvoor ook bij al uw Broeders zorgen *ut in*

---

[85] Idem.

[86] Verderop (enkelvoudig) "*Theoreticus*" genoemd. Vergeleken met de huidige Graadindeling bij de A.M.O.R.C. zou dit een *Theoricus* zijn: een lid uit de Tweede Tempelgraad.

succum et sanguinem vertatur[87]. Want, zoals de meesten onder u zelf reeds uit eigen ervaring moeten weten, komt men zonder het in dit voortreffelijke boek geschapen onderricht beslist niet verder in de hogere Graden, en de daarin opgenomen leer moet ons bij iedere stap volgen die wij in de Orde voorwaarts doen, wanneer wij niet willen struikelen en vallen. Het is het fundament van al het onderricht dat daarop gebouwd wordt, en er bestaat geen enkel gebouw wanneer de bodem niet wordt gelegd. Daarom:

a) Laat het in uw convocaties ijverig lezen, spreek er met uw Broeders over, luister naar hun eventuele bedenkingen en weerleg ze, zo veel mogelijk vanuit uw eigen kennis.

b) Examineert u de Broeders er ijverig over, om hen opmerkzaam en ijverig te houden.

c) Laat over de in het boek opgenomen kwesties en waarheden kleine opgaven maken, vragen en opgaven oplossen, en deze schriftelijke opstellen *in plena conventione*[88] voorlezen. Dit is het beste middel om de Broeders te testen, en te ervaren of zij een stelling[89] hebben begrepen of niet.

3) Zijn in de algemene instructies door alle Graden heen zeer prachtige waarheden, ontdekkingen, opmerkingen en verklaringen opgenomen die ten dele voor de profane natuurkundigen en chemici dikwijls volledig vreemd en verborgen zijn, en die de Broeders van de Orde steeds geschikter maken om verder binnen te dringen in het ware innerlijk der natuur, en zich goed voor te bereiden op het gans volle Licht dat op de hoogste trede op hen wacht.

---

[87] “Opdat het tot sap en bloed wordt omgevormd.”
[88] In een plenaire vergadering.
[89] “Satz”, dus ook: ‘zin’.

Op deze wijze wordt de theorie van de Kunst behandeld en hier moet gij, zeer geliefde Broeders directeuren van de Orde! de voorschriften van de Orde nauwkeurig en stap voor stap volgen, wanneer uw onderricht bij de Broeders die gij onder u, hebt succesvol moet zijn. Want wanneer de mens via receptuur - zo zegt een ware Meester in het boekje *Amor Proximi* op pagina 83 - “dit hoge geheimenis der natuur en de Kunst mocht bereiken, zou hij nimmermeer tot de grote wijsheid der ware kennis van God, alsook van de innerlijke basis van de natuur, en nog veel minder van zichzelf geraken. Doch het diepe nadenken en herhaalde falen, wanneer hij eerst maar de *principia* en *fundamenta* der ware Kunst N.B. kent, zodat hij zijn voet stevig heeft geplaatst, maakt, dat men op de allerinnerlijkste basis van alle dingen acht slaat.” Nu volgt:

B) Het praktisch deel, ofwel de uitoefening der Kunst. Alle drie de natuurrijken zijn het onderwerp van onze Kunst, want alle drie zijn ze vol innerlijke krachten, vol van het eerste voortgebrachte licht, vol van de zegen van de scheppende hand van hun machtige, goede samensteller. Doch, ach! hoe diep zijn deze krachten, is dit licht, deze zegen in alle drie de natuurrijken verzonken, opgesloten en ingekerkerd, sinds het ongelukkige uur dat de rechtvaardige God, omwille van de zonden van de mens de aarde moest vervloeken! De ganse natuur zucht onder deze vloek, die haar zo zwaar trof. Harde banden en ketenen bedrukken haar. Alles is met grove korsten en slakken bedekt. Doch merke u hier, zeer waardige Broeders! de diepte van de barmhartigheid van God. Als rechter moest Hij de vloek over de aarde brengen, maar als vader nam Hij toch de zegen niet weg, doch verborg die slechts. Zeker, zeker, Hij verborg die slechts voor Zijn onopgevoede kinderen en borg die op voor diegenen van Zijn vrome kinderen die Hij in ieder tijdperk deze zegen waardig mocht bevinden. En, wie zijn dezen? - De diepbeproefde en standvastig bevonden kinderen van de Orde. Broeders! onderkent gij nu uw geluk?

Onze wijze Meesters zijn de door en door beproefde en standvastig bevonden kinderen van de Orde. Wij hebben hierboven gezegd, dat zij de door God aan hen toevertrouwde sleutels tot deze zegen, tot die schatten der natuur hebben. Vol innige broederliefde willen zij ons, na beproefde waardigheid, deze geheime sleutel[90] overleveren. Nu is het aan ons, dat wij onze handen geschikt maken om ze naar behoren te gebruiken. Hiertoe dient ons de chemie. Iedereen weet, wat onder dit woord verstaan wordt, vandaar dat een uitleg daarover achterwege kan blijven. Wij merken slechts op, dat tussen de bekende gewone, en de chemie van de Orde, een hemelsbreed verschil is. Gene, een kind; deze, een reus. Wat de chemie van de Orde mogelijk is, blijft voor de gewone chemie eeuwig onmogelijk. Nimmer zal die de stoffen[91] zo ver ontsluieren, verfijnen, veredelen, dat ze wedergeboren, verheerlijkt en heerlijk worden, al neemt ze ook een deel van de buitenste slakken weg en kan ze het innerlijke lichtschijnsel tevoorschijn brengen; doch nooit, nooit het innerlijke licht zelf. Ze bouwt ons daarentegen de onderste treden van de grote ladder, die wij moeten betreden om hoger te stijgen. Daarom moeten wij zo veel leren van de gewone chemie, dat wij op zijn minst haar taal begrijpen, haar tekens kennen, en enig vaardigheid in haar handgrepen bereiken. Gij zult, geliefde Broeders directeuren van de Orde!, er dus goed aan doen:

1) De junioren en *theoretícos*[92], wanneer dezen op dit terrein nog geheel vers en onervaren zijn, naar het voorschrift van de instructie van het a-b-c der gewone chemie te laten beginnen en de eerste rudimenten van de Kunst niet te missen, aangezien zonder beheerst spellen niemand eenvoudig beheerst leert

---

[90] Hier weer enkelvoud.
[91] “Körper”.
[92] Ook tegenwoordig nog de Eerste en Tweede Tempelgraad vormend, bestaande echter uit de Zelatores en de Theorici.

schrijven. Wij bekennen u graag, dat dit werk noch voor de leraar, noch voor de leerling aangenaam is. Doch de laatstgenoemde kan zich dat eenvoudig vergemakkelijken, wanneer hij het een of andere goede handboek van de beginregels der chemie, bijvoorbeeld Ludolphs inleiding in de chemie[93], et cetera, een tijdlang tot zijn vaste lectuur wil maken, waardoor hij, zonder deprimerend uit het hoofd leren, de chemische terminologie ongemerkt meester kan worden en daarbij tegelijkertijd een gehele voorraad aan chemische begrippen en definities kan verzamelen.

2) In de daaropvolgende derde - als de eerste praktische - Graad[94], de Broeders - zelf of via de Broeders manipulanten[95] - dusdanig aan te sturen, of te laten aansturen tot de handgrepen der chemie, het gebruik der verschillende werktuigen, de kennis van tal van werkzaamheden, en de daarbij in acht te nemen △ nos graden van de oven[96], et cetera, dat de Broeders zelf steeds meehelpen het werk te doen, en proberen een gereedheid te bereiken om zelf te arbeiden. Het overige, bijvoorbeeld het slechts doen van proefnemingen op kleine schaal, et cetera, is uitvoerig vervat in de instructie voor deze Graad.

3) Bij het voortschrijden in de verdere praktische Graden steeds de instructie in iedere Graad goed te bestuderen, zowel

---

[93] Vermoedelijk is bedoeld: Hieronymus von Ludolf, arts, chemicus, 1708-1764, en zijn werk ‘Vollständige und gründliche Einleitung in die Chemie u. s. w.’, 1752.

[94] Ook thans nog, is dit de Derde Tempelgraad, namelijk die van de Practici.

[95] Die als laborant-instructeurs de chemische procesvoering leiden.

[96] “und dabeŋ zu beobachtenden △ nos Graden”. Het teken △ wordt elders in dit manuscript gebruikt voor vuur (Feuer). In oud Duits wordt ‘Feuernis’ gebruikt voor ‘oven’. De toevoeging ‘nos’ na de △ zou dan duiden op de combinatie Feuer-nos. De verbuiging is in dit soort werken niet altijd strikt.

aangaande de aard van het belangrijkste onderwerp, als aangaande de overige daarbij te bewerken stoffen, de vaten, manipulatie[97] en dergelijke; met de Broeders regelmatige beschouwingen op te stellen; en na ingeziene geschiktheid van de Broeders en gevraagde toestemming, alsook na verkregen bijzondere instructie tot een arbeid van de Orde, het werk vooraf volledig met het hoofd uit te werken, alles op te schrijven en dit opstel voor onderzoek en goedkeuring naar een hoge instantie in te zenden. Volgt die, dan wordt eerst dan en niet eerder, onder voorafgaand aandachtig gebed, dat *in plena conventione*[98] verricht wordt, het werk zelf, met alle mogelijke behoedzaamheid, accuratesse en zuiverheid zonder overhaasting aangevangen en voortgezet, en wordt de zegen van de hemel om een fortuinlijke afloop, met geduld en onder voortgezet gebed ingewacht.

4) De volgende waarschuwingen hierbij in acht te nemen, te weten:

a) Met de Broeders van de Orde noch bij het voortschrijden naar hogere Graden, noch bij het daadwerkelijk ondernemen van een praktisch werk, te ijlen[99], doch vanwege de belangrijkheid van de kwestie vooraf naar uw geweten, u van de hierboven genoemde morele, zowel als natuurkundige[100] ontvankelijkheid der Broeders onpartijdig en zeker te overtuigen, daar alle verantwoording en de hierbij begane fouten slechts op het conto van de directeuren van de Orde komen.

---

[97] Chemische procesvoering.

[98] In voltallige vergadering.

[99] "(...) weder (...), noch auch (...), nicht (...)". Een bekend verschijnsel in dit soort oude werken, waarin een dubbele ontkenning wordt gebruikt terwijl een enkele gelezen moet worden.

[100] "physischen". In deze context 'natuurkundig'.

b) De bedoeling van uw Broeders waarom zij de arbeid wensen uit te voeren, naar ieders gemoedstoestand vooraf goed te onderzoeken; of die uit de bedenkelijke honger naar goud bestaat, of dat ze zuiver is en overeenkomstig het einddoel van de Orde, namelijk God en de natuur waarlijk te kennen, en daardoor tot hun eeuwige gelukzaligheid en hun ware zielenheil nader met Hem, de gever van al het goede, verenigd te worden. In het eerste geval moeten zij over het afkeurenswaardige van deze bedoeling, en de daardoor noodzakelijk bewerkstelligde ontzegging van de goddelijke zegen, alsook van een gelukkige afloop en succes grondig geïnformeerd, en onophoudelijk aan de woorden van Mattheüs, 6:23[101], herinnerd worden: “Streef allereerst naar het Rijk Gods en naar Zijn gerechtigheid, dan zal al het andere u toevallen.”

§. 4.

Zo veel, innig geliefde Broeders directeuren van de Orde!, zo veel behoort tot het gewichtige ambt dat de hoge Orde u toevertrouwt. Groot is de omvang ervan, wij geven het toe, en evenzo groot de verantwoording die nalatigheid en het verzuimen van deze verheven plichten onvermijdelijk met zich meebrengen. Doch weest getroost, zeer geliefde Broeders, en verheugt u zich, want evenzo groot is ook het loon dat op uw trouw en zorgzaamheid in de Orde wacht. Tijd en eeuwigheid hebben het gelukkige lot voor u weggelegd, wanneer gij dit belangrijke ambt redelijk beheert. Twijfelt u nimmer aan uw krachten, zo gering als ze aanvankelijk ook mogen zijn, want deze krachten zullen ogenschijnlijk groter worden, wanneer gij God onophoudelijk om wijsheid vraagt, wanneer gij met ijver en vlijt de voorschriften van de Orde bestudeert, en uw oversten steeds om raad vraagt en om onderricht verzoekt. Dit onderricht zal voor hen nimmer tot een einde komen, hun nimmer ontzegd worden, en zo zullen zij zelf, niet slechts door de genade van

[101] Dit is een fout in het originele manuscript. Lees: ‘6:33’.

God en van de Orde, van de ene voorbereidingsfase naar de andere tot in het volle licht voortschrijden, doch ook hun Broeders zeker voorwaarts brengen en de grootste genoegdoening hebben, dat mensen door hun bijstand en de zegen van de hemel tijdelijk en eeuwig gelukkig zijn geworden. Ook hier geldt voor hen het woord bij Daniël, 12:3: “De leraren zullen blinken, als de glans van de hemel, en die er velen rechtvaardigen, gelijk de sterren, immer en eeuwig.”[102]

[102] De Statenvertaling is hier vrijwel conform.

Cap. II.

Nadere uitleg van de zeven eedpunten.

§. 1.

Met betrekking tot de bijbelse uitleg van onze zeer heilige eed, die is meegedeeld door de hoge gezagsdragers van de Orde en zich in de handen van alle Broeders bevindt, geloven wij niets overbodigs te doen wanneer wij ter verheffing van de Broeders en om het hun gemakkelijk te maken - innig geliefde Broeders directeuren van de Orde!, aangezien uw ambt het met zich meebrengt, deze eed meermalen in te prenten en in de convocaties uit te leggen -, in de volgende paragrafen nog het een en ander nader duiden.

§. 2.

Om te beginnen echter, geliefde Broeders!, moeten wij u voordat gij verder gaat, er uiterst nadrukkelijk aan herinneren, dat bij iedere installatie van een kandidaat als junior van de Orde nimmer achterwege moet worden gelaten, dat in de toespraak die vóór het afleggen van de eed gericht wordt tot de *Recipiendum*[103], op de volgende punten onder andere het gehele gewicht van uw redekunst naar geesteskracht wordt aanwendt, namelijk:

1) Dat gij hem de verhevenheid, waardigheid en onfeilbare, voor mensen en geesten schrikwekkende kracht van iedere eed

[103] Ontvanger, dus de kandidaat die de inwijding ontvangt.

levendig in het gemoed brengt; dat een meinedige reeds voor de wereld de waanzinnigste booswicht is; en dat vloek en onheil niet wijken van de woonstede van diegene, die een eed breekt, aangezien God streng aan Zijn eer hecht, en de beledigde majesteit van de rechter der wereld voor altijd en eeuwig wraak uitoefent op hem die God belogen heeft.

2) Dat gij hem begrijpelijk maakt, hoe de eed van de zeer heilige Orde des te meer onverbrekelijk en streng op al zijn zeven punten levenslang moet worden aangehouden, daar door deze en het belangrijke geschrift van installatie in de hoge Orde, van een aards, een geestelijk mens moet worden gemaakt; dienovereenkomstig daaruit in de eigen wezenlijkheid van het individu van de kandidaat, voor altijd en eeuwig te zijner tijd een hem nu nog onbegrijpelijke verandering tot een waarachtige lofprijzing door de meewerkende genade van de hemel gegeven zal zijn.

3) Dat gij hem boven alle dingen nadrukkelijk voorstelt hoe deze eed, nadat deze eenmaal werkelijk betuigd is, geheel onherroepelijk is en door geen enkele macht in het ondermaanse ooit ongedaan kan worden gemaakt, en daarmee de kandidaat voor zijn gehele tijd van leven bindt; vandaar dat hij zich vooraf goed moet bedenken[104], om zich niet aan lichtzinnigheid schuldig te maken.

§. 3.

De eerste plicht. Mij voortdurend in godsvrucht[105] te oefenen.

---

[104] De ingewijden van de A.M.O.R.C. die de Eerste Tempelgraad hebben ontvangen, weten waar deze passage op duidt. Sub rosa.

[105] “in der Furcht Gottes”. Betekent zowel ‘godsvrucht’ als ‘vreze Gods’. Ook elders in dit manuscript.

“De vrees des Heren is het begin van de wijsheid”; Sirach, 1:16[106]. Dat de voortdurende oefening in de godsvrucht de voornaamste eigenschap van een R.C. zou moeten zijn, wordt reeds duidelijk uit het - in het eerdere Cap. I, pag. 1 seq. aangeduide - einddoel van de hoge Orde.[107]

Wij zullen over dit eerste eedpunt niet wijdlopig zijn, en wel om de reden dat ten aanzien van het verbindend zijn van deze plicht de kwestie voor zich spreekt. Doch - met betrekking tot de uitleg ervan, of tot het onderricht over hoe men zich in de vreze Gods moet oefenen - hebben wij, God zij lof!, een hoeveelheid van de voortreffelijkste boeken, waarvan wij voornamelijk de geschriften die zijn nagelaten door onze zalige Broeder Thomas à Kempis, met name het traktaat van de Navolging van Christus, hun niet genoeg kunnen aanbevelen.

> Wir wollen über dieſen erſten Eydespunkt um deswillen nicht weitläuftig ſeyn, weil die Abſicht der Verbindlichkeit dieſer Pflicht der Sache für ſich ſelbſt redet, in Abſicht ihrer Erklärung aber, oder des Unterrichts, wie man ſich in der Furcht Gottes üben ſolle, wir Gottlob! eine Menge der vortreflichſten Bücher haben, unter denen wir ihnen vornehmlich unſers ſeeligen Brs. Thomas a Kempis, hinterlaſſene Schriften, ſonderlich den Tractat von der Nachfolge Chriſti, nicht genug empfehlen können.

[106] Lees: ‘Jezus Sirach, 1:15’. De Statenvertaling geeft: “De verzadiging der wijsheid is de Here vrezen.” Evenwel ook gelijk te stellen aan ‘Ecclesiasticus: 1:16’.
[107] Waar staat: “(...) zo moet onze hoopvolle weetgierigheid nimmer vermoeid raken, doch steeds sterker worden, en wij daarin dagelijks wijzer en volmaakter.”

Gijzelf, zeer waarde Broeders directeuren van de Orde! zult - zoals wij ons omtrent eenieder van u overtuigd voelen van zijn betrouwbaarheid - reeds lang bij uzelf de zalige ervaring van een praktische godsvrucht hebben opgedaan, die, als de beste leermeesteres, u tot onderricht van uw Broeders veel meer zal zeggen dan wij kunnen schrijven. Gij zult dus bevonden hebben, dat ter oefening in de godsvrucht hoofdzakelijk behoren:

1) Een onophoudelijk gelovig, in de naam van Jezus verricht, aandachtig gebed. Ach ja!, wij kunnen immers niets anders dan bidden, en dit bovendien niet eens vanuit onszelf, wanneer God ons niet Zijn genade en de geest van het gebed schenkt. Met het gehele gevoel dat wij het goede zeer onwaardig zijn, van God genade en kracht verlangen tot het heilige leven en de heilige wandel omwille van het bloed der verzoening - in de deemoedige geest en het smartvolle berouw over onze zonden -, verschaft verhoring, zegen en genade. Want een schuldbewust en verslagen hart zult Gij, God!, niet verachten.

2) Een voortdurende opmerkzaamheid jegens zichzelf, nadat de heerschappij der zonde heeft opgehouden zich in het hart te vergenoegen[108]. Wij spreken hier van reeds herboren mensen, zoals alle R.C.'s dat moeten zijn, die, al zijn zij ook nog aan de aanvallen der zonde blootgesteld, niettemin niet meer over zich laten heersen. Met ruwe niet herborenen, die hun dierlijke mens nog niet onder de voet hebben, doch door hun vleselijke, zondige begeerten als ellendige slaven worden rondgesleept, hebben wij hier ter plekke niets van doen. Voor deze opmerkzaamheid om zich steeds aan het goede te houden,

[108] "erhellen". Heeft vele betekenissen.

vormt Masons[109] schone traktaat over de zelfkennis een voortreffelijke aanleiding.

3) De aanblik en zorgvuldige inkapseling[110] van onze zwakste kant. Geen enkele vesting is zo sterk, of ze heeft wel een plek waar ze gemakkelijker dan ergens anders zou kunnen worden aangegrepen en veroverd. Een beeld van de menselijke ziel. Wellust en trots zijn hier welhaast algemeen de zwakke kant, die de boze vijand daarom ook telkens aanvalt om bij de ziel te komen.

a)[111] De wellust, of de dwaze drang van de mensen tot voortplanting, of veelmeer tot het bevredigen van hun onreine vleselijke lusten, bereidt ook dikwijls de wedergeborene nog de meeste strijd, hoe lelijk en verlagend hij ook voor de eerste waardigheid van de mens[112] en voor zijn toekomstige hoogheid in de hemel is. Adam was in zekere zin reeds gevallen, op zijn minst reeds van een hoge graad van zijn oorspronkelijke geestelijke reinheid neergezonken toen Eva geschapen werd, hoewel het scheppingsverhaal er niets over meldt. En toch herkende hij zijn vrouw niet eerder dan nadat de grote zondeval geschied was, de vloek over de aarde was uitgesproken, en hij uit het paradijs verjaagd was. Dit is een hoge leer, en wellicht leert gij in hogere Graden van de Orde dit eenmaal nader inzien

---

[109] Hier zal bedoeld zijn: John Mason, ‘A Treatise of Self Knowledge’, Londen, 1745. Later ook in Rotterdam verschenen als ‘Verhandeling van de zelfs kennis’, 1761. Passend citaat, en zowel bij de Rozekruisers als bij de Vrijmetselaren het grootste adagium: “For, certain it is, the great end of philosophy, both natural and moral, is to know ourselves and to know God.” Mason, XIV.

[110] “Verwahrung”.

[111] In het manuscript loopt de nummering abusievelijk als volgt: 1, 2, 3, a, 6, 4, 5.

[112] “die erste Würde der Menschen und für seine (...)”. In het manuscript sluiten persoonsvorm en gezegde dus niet goed op elkaar aan.

en de woorden van de Apocalyps[113], 14:4, verstaan: “Dezen zijn het, die niet met vrouwen bevlekt zijn, want zij zijn maagden en volgen het Lam waar het heengaat. Dezen zijn gekocht uit de mensen, tot eerstelingen, God en het Lam.”[114] En over hen staat in het voorafgaande vers 3: “En zij zongen, als een nieuw lied (...) en niemand kon het lied leren, zonder de honderdeenentwintigduizend, die gekocht zijn van de aarde. (...).”[115] Thans willen wij de geliefde Broeders slechts vermanen, dat zij de leden van hun Orden opmerkzaam maken op de zwakke kant van de zondige menselijke natuur, en hun zonder onderbreking de woorden van Petrus voorhouden, namelijk 1. Petrus, 2:11: “Onthoud u van vleselijke lusten, die tegen de ziel strijden”[116], et cetera. Zelfs in de echtelijke staat kan hoererij zonder echtbreuk worden begaan, zoals er ook zelfs in de echtelijke staat een kuisheid is. De grove uitbraken van ondeugd[117] in de echtbreuk, hoererij, stomme[118] zonden en dergelijke, zijn té verwijderd van de R.C.’s dan dat wij onze veder daarmee moeten bevuilen. Doch de woorden van Christus, bij Mattheüs, 5:28: “Wie een vrouw aankijkt om haar te begeren, heeft met haar in zijn hart reeds echtbreuk gepleegd”, et cetera, moet eenieder bevreesd maken, attent maken op de diepste ellende van de onreinheden der ziel en daarvoor waarschuwen. Job zegt in zijn boek, in 31:1: “Ik heb een verbond gemaakt met mijn ogen, dat ik geen acht zou slaan op een maagd.” Goed voor hem!, die zich deze voorzichtigheid van Job steeds tot voorbeeld neemt. IJverig gebed, voortdurende waakzaamheid over zichzelf, het vermijden van iedere verleidelijke

---

[113] Bijbel, Openbaring.
[114] De Statenvertaling geeft hier: “(...) tot eerstelingen Gode en het Lam.”
[115] Ook hier is de Statenvertaling enigszins anders, onder andere sprekend over honderdvierenveertigduizend.
[116] Idem, *mutatis mutandis*.
[117] “des Lasters”.
[118] In de zin van ‘onuitgesproken’.

gelegenheid, wantrouwen in eigen krachten en een voortdurende angst en vrees om te vallen, zijn de wapens die wij nimmer uit de hand moeten leggen om deze zwakke kant van onze ziel te beteugelen en tegen alle aanvallen van de onreine geest te verdedigen. Ook hier moet de Broeders echt vaak toegeroepen worden: “Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking valt”; Mattheüs, 26:11[119].

6) De trots ofwel de zelfverheffing is de tweede belangrijkste zwakheid der menselijke ziel. Door trots viel Lucifer en door trots viel Adam; een verschrikkelijke waarschuwing! De trots is in het verborgene van onze ziel zo vast ingeweven, dat - wanneer wij voldoende geluk hebben - ons uiteindelijk de hoogmoed nog het meeste te stellen geeft wanneer wij haar van al haar overige fouten en vlekken willen reinigen. Hij neemt duizend en een gestalten aan om zijn lelijkheid te verbergen, en vaak zelfs het masker van de deugd. Want niet zelden zijn de edelste instellingen, de glanzendste handelingen, ja, de deemoed zelf, niets anders dan een fijne trots. Zo veel moeite geeft zich de listige satan om de mens te verblinden en tot zijn evenbeeld te maken. Wat ontbreekt hier nog veel, voordat wij het beeld van onze Heiland in ons dragen! Hoe weinig edelen zijn er, door deze wereld miskend en slechts in de ogen van de hemel groot! Waarschuwt u bovenal uw Broeders voor de zogenaamde geestelijke trots. Dit is een ziekte van de ziel, die alle beterschap weerstaat en daarom zo uiterst moeilijk te genezen is. Wanneer men zich voor God reeds genoeg denkt te zijn, en met de farizeeërs spreekt, bij Lukas, 18:11: “Ik dank u God, dat ik niet ben zoals de andere lieden”, et cetera, o!, dan is een dergelijke ellendige reeds zeer diep in het verderf van de farizeïsche gerechtigheid en haar trots afgezonken. De eeuwige mond der waarheid noemt de farizeeërs en hun soort, bij Mattheüs, 3:7: “adderengebroedsels”, en verzekert, bij Mattheüs, 5:20: “Wanneer uw gerechtigheid niet

[119] Dit moet zijn: Mattheüs, 26:41.

beter is dan van de schriftgeleerden en farizeeërs, zult gij niet in het hemelrijk komen." Ellendige trots! Gebrekkige mens! Een blik op de ellende van de zonde en op uw ganse beklagenswaardige gesteldheid naar lichaam en ziel, zal u diep tot uw ware waarde reduceren en u te kennen geven hoe fatsoenlijk de ware nederigheid zou zijn. Weet dan tenslotte: "God weerstaat de hovaardige, doch de nederige geeft Hij genade"; 1 Petrus, 5:5.

4) De onthechting van onze eigenheid en het ganse verzinken van onze wil in de wil van God: dat is het benodigde gedeelte van de oefening in godsvrucht. Wie is het, die Christus nog echt kan nabidden, bij Lukas, 22:42: "Vader, niet mijn, doch Uw wil geschiede." "Vader!, niet zoals ik, doch zoals Gij het wilt"; Mattheüs, 26:39. Bezwaarlijk, zeer bezwaarlijk worden ons deze weinige woorden in de aanvang van onze bekering[120]. Diep ingegraveerd in onze ziel is de eigen wil. Hier toont het natuurlijke verderf zijn grootste macht. Doch, wees getroost! Wanneer deze zevenkoppige draak overwonnen is, gaat al het andere veel gemakkelijker. Hoe echter overwinnen wij hem? Ei! geliefde Broeders!, wij overwinnen hem zeker, wanneer wij het precies zo doen als Christus, namelijk door hier onze ganse standvastigheid samen te pakken; alle krachten der verleende genade, of die nu groot of klein is, in te zetten; met de ganse trouw des geestes, de ganse oprechtheid des harten en de ganse vastbeslotenheid van de ziel ons voor God ter aarde neer te werpen; en dan op Jezus' verdienste het te wagen, Hem, onze grootste Broeder-Meester, na te volgen: Vader, niet zoals ik en mijn eigenheid het willen, doch zoals Gij het wilt. Vader, niet mijn wil, doch Uw wil geschiede. Zou een dergelijke ernst dan tot het uiterste gaan? Christus ging ten derden male heen en bad. Laten wij het ook zo doen en regelmatig bidden, zo

---

[120] Een term die in het huidige vocabulaire van de A.M.O.R.C. niet voorkomt. Hier wordt de innerlijke ommezwaai naar een spiritueel leven bedoeld.

regelmatig als de eigen wil wederom aanstoot geeft. Ach!, en hoe dikwijls zal die dat in de aanvang niet doen? Laten wij bidden, laten wij worstelen, laten wij wenen om hulp tot God in den hoge. Zou hij ons onverhoord laten? Hij, die de liefde zelf is, zou zien hoe een arm schepsel kronkelt en zuur arbeidt om van het natuurlijke verderf vrij te worden, en zou het onverhoord laten? Het bloed der verzoening zou ons thans niet te hulp komen? Weg met de troosteloze gedachte, ingegeven door de satan, dat wij vergeefs baden, dat wij moesten falen, dat wij toch nimmer zo ver zouden komen dat wij gans en volledig in Gods wil kunnen opgaan. Neen! Neen! “Ik vermag alles”, zegt Paulus, bij Filippensen, 4:13: “door Hem, die mij machtig maakt[121], Christus.” Dikwijls vinden wij ons gesterkt, eerder dan wij vermoeden. De aanvallen van de eigen wil worden zeldzamer, worden zwakker, en de vijand ligt geveld. Ons gaat het vervolgens goed!

5) Het navorsen van de wil van God. Vaak geraken wij in omstandigheden van het leven waarin wij ons moeten bezinnen of wij iets moeten doen of nalaten, en wij weten niet steeds direct of het ene overeenkomstig de wil van God is, of het andere. Hier treedt bij een sensitief gemoed angstigheid op, want men vreest in het ene of in het andere geval te falen, en tegen de wil van God in te handelen. Hierbij is het een noodzakelijke voorzichtigheid dat wij niet overijld handelen, doch wanneer er nog wat tijd voorhanden is, de kwestie naar alle verhoudingen die wij ermee hebben, afwegen en hoofdzakelijk onze gehele opmerkzaamheid richten op de beweeggronden daartoe, al zijn ze ook nog zo buitensporig. Niet zelden zal deze voorzichtigheid ons een weg onthullen waardoor wij onze twijfel opheffen, en met zekerheid overeenkomstig de wil van God kunnen beslissen. Zo nu en dan, zal al ons bezinnen evenwel niet helpen, doch verwikkelen wij ons slechts nog dieper in onze bezorgdheden. Dan moeten wij

[121] Statenvertaling: “die mij kracht geeft”.

slechts direct op onze knie en getroost om verlichting tot God roepen, opdat Hij voor ons beslist en ons de weg en Zijn heilige wil toont. God is getrouw; Hij toont ons die zeker, vaak op een wonderbaarlijke wijze. Daarna moeten we echter ook direct koers zetten, zonder ons met vlees en bloed lang daarover te beraden. Is echter de kwestie zo dringend, dat wij ogenblikkelijk een besluit moeten nemen, zonder ook maar de geringste tijd te hebben tot gebed, o! dan moet snel een verzuchting naar de hemel worden gezonden, en hierop de eerste gedachte gevolgd worden die in onze ziel op gang komt, en wij zullen niet falen: “Beveel uw wegen aan bij de Heer”, staat er in Psalmen, 37:5[122], “en stel uw hoop op Hem, want Hij zal het maken.”

6) Een vaste omgang met God. Tot Abraham sprak God, bij Genesis, 17:1: “Ik ben de almachtige God, wandel voor mij en wees vroom.” Zeer geliefde Broeders!, de Heer is dicht bij ons. David zegt, bij Psalmen, 139:2-4[123]: “Gij begrijpt mijn gedachten van verre. Wanneer ik zit of lig, zijt Gij om mij heen en ziet al mijn wegen. Want zie!, er is geen woord op mijn tong dat Gij, Heer!, niet kent”, et cetera. En Paulus, bij Handelingen, 17:28: “In Hem leven, bewegen en zijn wij.” Deze verrukkelijke gedachte moet steeds onze gehele ziel in bezit nemen, en dan wordt ze de lonendste bron van de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, en - naar Filippensen, 4:7 - van een rust van de ziel, van een vreugde, die slechts ondervonden, doch niet met woorden uitgedrukt kan worden. De vaste omgang met God verheft de mens boven zichzelf. Al wandelt hij hier nog in het lichaam, zo heeft hij in het levendige gevoel van de gemeenschap met zijn Schepper reeds werkelijk een voorsmaak van de zaligheid, ja, hij is hier reeds zalig. De vaste gedachte: God, de almachtige, de algoede, is mijn vriend, maakt al het bittere zoet, en doet ons de wereld om het even

[122] Statenvertaling: “Wentel uw weg op den Heere (...)”, etc.
[123] Ook hier geeft de Statenvertaling dit enigszins anders.

zijn. Het bevleugelt het verlangen naar onze belangrijkste bestemming - naar de eeuwigheid.

Gij, dierbaarste Broeders, zult ons door uw eigen ervaring gelijk geven, dat deze zes punten wezenlijk mede behoren tot de oefening in de godsvrucht. Alleen zorge gij, ach!, zorge gij er met al uw krachten voor, dat de aan u toevertrouwde Broeders in de vervulling van dit eerste belangrijke eedpunt nimmer traag en slaperig worden, doch dagelijks, gelijk de maagd, bij Mattheüs 25:4, hun lampen verzorgen, opdat zij bereid zijn wanneer de bruidegom komt.

§. 4.

De tweede plicht. De liefde voor de naaste niet opzettelijk te verzaken[124].

“Wanneer iemand spreekt: Ik heb God lief; en hij haat zijn broeder, dan is hij een leugenaar, want wanneer hij zijn broeder, die hij ziet, niet liefheeft, hoe kan hij dan God liefhebben, die hij niet ziet?”; 1 Johannes, 4:20. Alle mensen vormen samen een familie: een moederlijk land draagt hen; een zon straalt op hen neer; allen hebben een gemeenschappelijke stamvader; allen zijn door het bloed van een goddelijke verzoener verlost; allen bestemd voor de eeuwigheid. Toont dit ons niet toereikend de redelijkheid van de wet van de liefde voor de naaste? Geeft het ons geen rijke stof voor dit of een soortgelijk gesprek met onszelf? Ik behoor mijn naaste lief te hebben als mijzelf, dat wil zeggen: ik behoor hem net zo veel als, en nog meer goeds te gunnen dan mijzelf. God beveelt dit, de natuur beveelt dit, en mijn Orde-eed zegt: ik behoor de liefde voor de naaste nooit opzettelijk te beschamen. Welaan!, daarom moet ik:

[124] “nie zu betrüben”. Kent vele betekenissen.

1) Alles wegruimen wat voor deze liefde hinderlijk zou kunnen zijn. Mijn ziel moet leeg zijn aan alle slecht geordende eigenliefde, die net als een zeestroming slechts alles wat ze bereiken kan, aan- en in zich trekt; leeg aan alle trots waardoor ik mij boven mijn naaste verhef, en mij edeler en beter acht dan hem, en mij alles - en voor het grootste goed - waard acht, doch hem nauwelijks voor het kleinste. Leeg tot slot aan alle onverschilligheid en onaangedaanheid jegens het geluk of ongeluk van mijn naaste. Daarentegen moet ik:

2) Vol gevoel zijn jegens alles wat hem betreft; innige vreugde ondervinden wanneer het hem goed gaat, en ware droefenis wanneer hij door kommer bedrukt wordt. Deze ondervindingen moeten mij echter zodanig in beweging brengen, dat ik het:

3) Daarbij niet laat zitten, doch mij tot werkzaamheid breng zodra ik het kan, om zijn geluk nog te helpen vermeerderen, voornamelijk echter om hem in zijn nood verlichting te verschaffen. Dit laatste zal ik in het algemeen op velerlei manieren eerder in staat zijn te doen dan het eerste, en aangezien deze plicht des te dringender is, zo moet ik mij er op geen enkele wijze aan onttrekken. Mijn voorraad aan tijdelijk vermogen moet voor de hulp, redding en verlichting van mijn noodlijdende broeder niet afgesloten zijn. Had ik soms recht op de goederen van onze gemeenschappelijke Vader, toen hij ze uitdeelde en mij meer, en hem minder gaf? Hij stuurde ons beiden de wereld in, om door deze heen te rijpen en in ons gemeenschappelijke vaderland van de eeuwigheid aan te komen. Mij bestrooide hij mijn weg met bloemen, en ik huppel er vrolijk overheen. De ander daarentegen moet zich door doornen en heggen heenwerken, en zuchten bij iedere pas. Wanneer wij beiden een dagwerk volbracht hebben, leg ik mij zacht en zorgvrij te ruste, en de ochtendzon wekt mij tot nieuwe vreugde. En hij, mijn arme broeder, door gebrek en armoede

bedrukt, sluimert vol tranen op zijn harde leger, en morgen wacht reeds nieuwe kommer op hem. Wat? Ik zou dat zonder ontroering moeten aanzien en mijn reisgenoot op de weg laten versmachten? Wat? Onze reis is wellicht reeds in weinig dagen voleindigd; zijn en mijn weg door deze wereld, door de tijdelijkheid afgelegd. En wij treffen elkaar beiden voor de poorten van de eeuwigheid. Nu ben ik niet meer rijk, niet meer voornaam. Hij is niet meer arm, niet meer nederig; nu zijn wij beiden, wel, wat? Twee afgescheiden mensenzielen, even onsterfelijk; de dood heeft ons volledig gelijkgemaakt.[125] Ach!, wees mij nu welkom, gij aalmoezen!, gij weldaden aan deze broeder! Bijzondere erfgenamen delen al mijn rijkdommen, en slechts u vind ik terug! Meer! Hij glimlacht mij toe, hij zegent mij om Uwentwille, en nu gaan wij beiden hand in hand naar onze rechter, die allang iedere gestilde zucht gewogen, en iedere afgedroogd traan geteld heeft, en onze rechter spreekt tot mij: “Ik, Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij gelaafd”, et cetera. Aalmoezen! Aalmoezen! Goed voor mij om Uwentwille! Wel, de plicht jegens de arme heb ik vervuld, en ik zal die verder vervullen. Ben ik nu klaar? O neen!, want:

4) Vaak kan de behoefte van de naaste niet door aalmoezen worden vervuld, zodat het thans op bemoeienis aankomt. Hier kan ik immers mijn invloedssfeer nog verder uitbreiden dan voorheen. Ambt, stand, vrienden, familieleden, bescherming der groten, dwaasheden en ijdelheden van andere mensen, u allen zet ik in beweging, u allen benut ik voor het redden van een benarde, voor het zich doorzetten van de deugden, voor het belonen van de verdienstelijke man, voor het ondersteunen van de redelijke. Geen enkele weg moet mij te ver, geen nacht te duister, geen arbeid te zuur zijn, wanneer ik kan helpen. Ik wil nooit rusten wanneer ik de gelegenheid heb om nuttig te zijn, want dit alles behoort tot de liefde voor de naaste.

[125] Vergelijk: “Laat ons gelijk zijn, voordat de dood ons gelijk maakt.” Farao Ichnaton, 18e Dynasty, plm. 1350 v. Chr.

5) Doch er zijn niet altijd zure werkzaamheden en vermoeienissen nodig om deze plicht te vervullen. Ik zie hier nog een wijds veld waar ik, zonder veel moeite, de heerlijke vruchten van de naastenliefde kan verbouwen, verzorgen en onderhouden, wanneer ik maar opmerkzaamheid en achtzaamheid aanwend. Dit is de omgang in het gewone leven. Duizend zonden tegen de liefde voor de naaste worden hier helaas begaan, zonder dat men ze daarvoor houdt of erop let. Daarom wil ik niet meer lijden wanneer mijn naaste verlaagd wordt, niet meer stille zwijgen wanneer men hem belachelijk maakt. Ik zal de lasteraar de mond snoeren, zo vaak als hij zich verstout iemands rechtschapenheid, deugd of goede naam tweeduidig en twijfelachtig te maken; de onschuldigen moedig verdedigen; en zelfs bij de schuldigen de woorden van Christus en Johannes, 8:7, gebruiken: “Wie onder u zonder zonden is, die werpe de eerste steen naar hem.”[126] En zo wil ik voortaan mijn geweten rein vrijwaren van alle zonden tegen de liefde voor de naaste.

6) Doch, ach!, een zwaar punt in het vervullen van deze plicht; de zwaarste onder alle is nog de liefde voor de vijanden. Wat? Ook mijn vijanden moet ik liefhebben? Liefhebben als mijzelf? Ja, ik moet het, wat ook vlees en bloed, wat ook de oude mens er steeds tegen mag hebben. Ook mijn vijand is mijn naaste. Ik moet dus ook de liefde voor de vijanden nimmer opzettelijk belasten. Mijn Orde-eed bevat dit, die ik plechtig heb gezworen. Dit beveelt de hoogste Broeder-Meester Christus Jezus, wanneer hij zeer nadrukkelijk verklaart, bij Mattheüs, 5:44-45: “Ik zeg u echter, heb uw vijanden lief, zegen hen die u vervloeken, doe wel aan degenen die u haten, bid voor hen die u beledigen en vervolgen, opdat gij kinderen zijt van uw Vader in de hemel”, et cetera. Een kind van God te zijn: daarnaar streef ik dag en nacht, doch dit wordt mij eeuwig ontzegd wanneer ik

[126] Oorspronkelijk, vanwege de context in de Bijbel: ‘haar’.

mijn vijanden haat, wanneer bitterheid en toorn jegens hen mijn ziel beheersen, ja, ook dan nog, wanneer ik hen niet van harte liefheb. Vooruit daarom, mijn ziel! Vecht, worstel, bid tot God om een verzoenend hart. Uw vijand is uw weldoener, want hij maakt u tot kind van God wanneer ge hem liefhebt; hij is uw Broeder. Kunt ge uw weldoener, uw Broeder haten? Wat zou het mij dus helpen, wanneer ik de gans hoogheilige Orde-eed op alle overige punten zou vervullen, en op dit ene zou falen? Zou ik dan niet nog steeds een eedbreker zijn? Meer nog, ik zal al mijn zogenaamde vijanden eens op de rij af overdenken. Wellicht vind ik zelf nog veel tot hun verontschuldiging. De een valt mij in een hevige tweedracht gevoelig aan, mijn eer aan, voegt mij beledigende woorden toe en is sindsdien mijn vijand. Het doet mij pijn, zo vaak ik eraan denk. Had ik echter bij het begin van de tweedracht niet verstandiger, en meer heer over mijn eigen hitte moeten zijn? Waarom prikkelde ik zijn heftigheid, zijn verhitte bloed? En heb ik helaas niet ook tegen hem genoeg onaangename dingen gezegd? Is hij dus niet ook door mij beledigd geworden? Kortom, de kwestie heft zich op zijn minst wederzijds op, en het onrecht is over beide zijden verdeeld. En bovendien, waaruit bestaat de ware eer? Die heeft mij door tweedracht en bedriegerijen van een deel van mijn vermogen afgeholpen; dit is zonneklaar, de gehele wereld weet het. Goed, de gehele wereld weet dus, dat er een bedrieger is, wat voor hem al genoeg straf is. Zou ik me echter in zijn plaats goed voelen als ik mijn eerlijke naam verloren zou hebben? Is hij dus niet veeleer mijn medelijden waard dan mijn haat? Bovendien zegt Christus, bij Lukas, 6:29: “Wie u de mantel neemt, ontzeg hem niet tevens de rok.” Dit heb ik niet gedaan, maar daarom ben ik nog niet een schuldenaar. Doch de derde heeft het het bontst gemaakt. Hij heeft mij reeds lang zonder reden belasterd en doet het nog dagelijks. Doch zegt de Verlosser niet, bij Mattheüs, 5:11: “Zalig zijt gij, wanneer de mensen allerlei slechts over u zeggen en daarbij liegen.” Een vierde, een vijfde en een zesde zijn weliswaar ook mijn

vijanden, doch dezen hebben mij slechts kleine wederwaardigheden toegevoegd. Dingen die niet zo veel om het lijf hebben. Nu, ik heb geen recht om al deze vijanden te haten. Neen!, ik wil hen niet haten, doch ik moet hen liefhebben, liefhebben als mijzelf. Anders ben ik geen christen, geen kind van God, geen Rozekruiser. O!, sterk mij, lijdende Jezus, Gij hebt zelfs voor Uw moordenaars gebeden. Wie ben ik, trotse aardworm? Laat Uw kracht in mij - de zwakkeling - machtig zijn! Eindelijk en tenslotte, wanneer iemand een steen naar mij werpt, handel ik dan niet ondoordacht door op de steen te letten, in plaats van op hem die hem geworpen heeft?[127] Gij mijn vriend, zijt de steen in een hogere hand. Waarom wil ik vertoornd op u zijn? Vergeef, eeuwig erbarmen, mijn dwaasheid tot nu toe. Ach, laat mij mijn vijanden liefhebben, zoals Gij al Uw vijanden, mij en alle zondaars al sinds de eeuwigheid bemind hebt, amen!

Geliefde Broeders directeuren van de Orde!, van alle zeven eedpunten wordt er helaas wel geen één vaker geschonden, dan dit tweede, en hierbij wordt niets nóg minder in aanmerking genomen dan de liefde voor de vijanden. Gij moet dus hier uw zorgvuldigheid bij uw Broeders verdubbelen, en hun de leer van de liefde voor de naaste in haar ganse omvang meermalen uitleggen en op het hart drukken; hun echter allereerst begrijpelijk maken, dat zonder de zuivere liefde voor de naaste, ook geen echte en ware godsvrucht mogelijk is, aangezien de aard van de zaak het met zich meebrengt en Christus, voornamelijk bij Mattheüs, 22:37-40, zegt: “Gij moet God uw Heer van ganser harte liefhebben, met heel uw ziel en met heel uw gemoed. Dit is het belangrijkste en grootste gebod. Doch

[127] Vergelijk: “(...) velen (...) die zich denken te moeten bedienen van een eigenschap van de hond. Wanneer men naar deze een steen heeft geworpen, rekent hij dit niet de dader aan, maar veeleer de steen.” Michael Maier, 1568-1622, Silentium Past Clamores (De Stilte na het Rumoer), 1617, H. XXI. Apologie voor de Rozekruisers.

daaraan gelijk is: gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt de ganse wet en de profeten.”

§. 5.

De derde plicht. De hoogste stilzwijgendheid feilloos in acht te nemen.

De plicht van het stilzwijgen werd reeds in Mozes’ tijd ingevoerd. Was die indertijd nodig, hoe veel meer moet die het tegenwoordig zijn, aangezien het kwaad meer dan ooit over het goede heerst, en de kinderen van het Licht, waartoe wij alle waardige Broeders moeten rekenen, door dikke duisternissen van wereldwijzen met achterlijke kennis volledig omgeven zijn. Wie de belangrijkheid van de hoge geheimenissen van de Orde slechts enigermate met bezonnen geest afweegt, zal de noodwendigheid van de strenge Ordeplicht niet één ogenblik voor overbodig of onnuttig houden.

Opdat gij, geliefde Broeders directeuren van de Orde!, bij het uitleggen van de gesteldheid en de omvang van dit onschendbare eedpunt des te minder moge falen, willen wij dat hier ontleden, als volgt:

1) De zo plechtig gezworen plicht van de hoogste zwijgzaamheid strekt zich zonder uitzondering uit tot alles wat de hoge Orde van de R.C.’s in de naaste of verste aard betreft, of slechts een gering verband daarmee heeft, ook al lijkt het zo onaanzienlijk als het maar kan. Jonge aankomende Broeders kunnen daarom niet nauwgezet genoeg aan onbeperkt stilzwijgen gehouden worden, aangezien hun uit gebrek aan grotere kennis veel wellicht onbelangrijk en het stilzwijgen niet waard voorkomt, dat - wanneer zij ervaring bereikt zouden hebben - henzelf vanwege de gevaarlijke gevolgen aan het

sidderen zou brengen. Dezen zijn het dus voornamelijk, die direct bij de intrede in de Orde ernstig bijgebracht moet worden dat zij niets in de Orde, ook niet de geringst lijkende kleinigheid, voor onbeduidend moeten houden, doch zich er vast van moeten overtuigen dat daarin door de oversten niets is voorgeschreven wat niet zijn goede reden heeft. Iedere directeur van de Orde moet dit des te eerder bij de Broeders bewerkstelligen.

2) Probeer zorgvuldig de bronnen der spraakzaamheid bij hen te ontdekken, om ze des te eerder te kunnen dichtstoppen. Deze zullen gewoonlijk de volgende zijn:

a) Lichtzinnigheid. Zo deze fout in het algemeen in de menselijke maatschappij en in het bijzonder bij een R.C. gevaarlijk is, zo wordt hij door het geprezen stilzwijgen ook talrijker.[128] Een lichtzinnige gelooft in de onderste Graden nooit, dat het zo veel zou kunnen inhouden, dat hij anderen toevertrouwt wat de Orde hem aan kennis heeft meegedeeld. Wat is de toegevoegde waarde, wanneer deze of gene zou weten dat er een Orde der R.C.'s in de wereld is, en dat deze Orde in zijn Loge voet aan de grond heeft gekregen? Wat is de toegevoegde waarde, dat zijn goede vriend of verwant bericht zou krijgen, dat ook hij een R.C. is? Bovendien heeft deze hem[129] immers het stilzwijgen beloofd. Gesteld dat zij[130] het ervoeren, dat hij het stilzwijgen niet in acht heeft genomen, dan zouden zij wel niet zo slecht zijn om hem, aangezien hij voor het overige een goede Broeder is, daarom te bestraffen, et cetera. Kortom, deze lichtzinnigheid maakt hem een eedbreker en hij kwebbelt.

---

[128] Bedoeld is waarschijnlijk: 'in het licht van het geprezen stilzwijgen steeds opvallender'.
[129] Bedoeld is waarschijnlijk: 'De R.C. aan de Orde'.
[130] Het manuscript wisselt onduidelijk van onderwerpen. Hier lijken zijn medebroeders bedoeld te zijn.

b) Breedsprakigheid. Dit voortbrengsel van een innerlijke trots verleidt velen, met name jonge Broeders, tot gekwebbel, omdat zij graag voor belangrijke, veelwetende en bijzonder verlichte mannen willen worden gehouden. Hiertoe geeft voornamelijk de thans nog zeer treurige situatie van de meeste Loges in Duitsland de gelegenheid. Want in vergelijking met de grootste groep van deze Loges van allerlei zogenoemde systemen, zijn tot nu toe slechts zeer weinige die het geluk hebben, door het ware Licht van de hoge Orde verlicht te zijn. Al het overige is chaotische duisternis. Komt nu een jonge R.C. in een dergelijke situatie en merkt hij, dat het hier nog volledig nacht is, o!, dan benart het hem op de borst; dan ziet hij vanuit zijn hoogte, zo klein als die nu ook nog is, op Meester en Broeders van deze arme □ trots terneer; en om nu niet door ingebeelde wijsheid te verstikken, begint hij geheimenisvol te onderwijzen; en wanneer er sluwe medeleden van een dergelijke Loge voorhanden zijn, weten dezen hem net zo lang te bewerken, tot hij onmiskenbaar kwebbelt en onmiskenbaar zijn eed breekt.

c) Nieuwsgierigheid. Velen zijn zo ongeduldig, dat het hun onmogelijk valt om op de benedenste onderzoeks-trappen van de Orde, zoals het toch gebruikelijk is, iets af te wachten[131]. Zij zien de schemering van het licht, en willen meteen het licht zelf in de grootste helderheid zien, vandaar dat zij dikwijls hartstochtelijk hun goede directeur van de Orde onder druk zetten om hen verder te voeren. Is dat nu een bedachtzaam man en heeft hij zijn goede redenen om zich niet te richten naar deze hartstocht, doch hen te manen tot passend geduld, dan staat hen dit niet aan, doch trachten zij zonder toedoen van hun oversten zichzelf te helpen, slaan daartoe sluipwegen in, en pakken iedereen aan van wie zij geloven dat zij bij hen iets te weten

[131] "etwas zu verziehen". Kent vele betekenissen.

kunnen komen dat zij nog niet weten. Het is niet te bedenken hoe gevaarlijk een dergelijke lichtzinnige[132] onderneming voor een dergelijke ongeduldige en nieuwsgierige Broeder kan worden, wanneer hij verbannen Broeders, of zelfs caco magos[133] weet te vinden, daar zijn ziel zo gemakkelijk verloren kan gaan en hij zich niet zelden hoogst belachelijk maakt. Ons is een vers voorbeeld bekend, namelijk dat een *Theoreticus* zich tot een oude, respectabele Broeder uit de Achtste Graad heeft gewend, die hij in het geheel niet als Broeder van de Orde kende, doch van wie hij slechts vermoedde dat hij een R.C. zou willen zijn. Zonder verdere bekendmaking, zelfs in profane verhoudingen, geeft hij hem het teken van het Junioraat. Deze beantwoordde het. Nu gaat hij verder met zich bekend te maken als *Theoreticus*. Doch aangezien de oude Broeder het niet raadzaam vindt om hem verder te antwoorden, houdt hij[134] hem voor niets meer dan een junior, verwondert zich erover dat hij niet hoger staat in de Orde, en in plaats van zijn eerste plan te volgen om iets nieuws van hem te horen, begint hij er nu mee, zelf te doceren en aan de oude magister een hoeveelheid goede lessen en vermaningen te verschaffen, die ze met groot geduld en nog groter medelijden rustig aanhoort, en hem in vrede laat gaan.

d) Een goed hart. Ook dit kan in het algemeen, dus ook hier, dikwijls tot een werkelijke fout worden. Menig goedhartige Broeder wenst, aangezien hij zich in de Orde gelukkig voelt, dat alle mensen zo gelukkig mogen zijn (Ach!, wij wensen het met hem). Dientengevolge, zonder aan een andere stem dan zijn goede hart gehoor te geven, gaat hij op deze en gene af om hem naar de Orde te geleiden. Doch omdat hij gewoonlijk te jong in de Orde is, en het hem vandaar aan de nodige verstandigheid en voorzichtigheid ontbreekt, begaat hij veelvuldige misstappen,

[132] “sträflich”. Kent vele betekenissen.
[133] Vermoedelijk: ‘slechte tovenaars’.
[134] De *Theoreticus*.

beoordeelt zijn vermeende kandidaten vooraf niet naar behoren lang en diep genoeg, wordt hetzij geheel misleid[135], of overschrijdt toch ook bij goede lieden de grenzen der stilzwijgendheid, zegt meer dan hij moet zeggen, babbelt dus en schaadt zijn eed zonder opzet, zuiver uit goedhartigheid.

Behalve deze vier hoofdbronnen van het gebabbel en de loslippigheid, kunnen er zeker nog meer zijn, die deels uit en voor zichzelf, doch alle wegens de gevaarlijke gevolgen, uiterst strafbaar zijn. Iedere Broeder directeur van een Kring moet ze alle tijdig proberen te ontdekken, opdat hij in staat is om ze te een halt toe te roepen voordat ze uitbreken; als een niet te stoppen stroom worden vergoten; en dikwijls over de ganse Orde ongeluk verbreiden.

De middelen die een directeur van de Orde hiertoe moet aanwenden, zijn te vinden aan het einde van deze §. Voordien moeten wij nog:

3) Enige hoofdpunten aanduiden die betreffende de zwijgzaamheid der Broeders allereerst moeten worden aanbevolen, en aan het in acht nemen waarvan zij streng gehouden moeten worden. Buiten datgene wat hierover eerder onder nummer 1 van deze §. in het algemeen gezegd werd, moet iedere Broeder in het bijzonder worden bijgebracht:

a) Zijn oversten en directeur van de Orde aan geen enkel mens ter wereld te onthullen. De onkenbaarheid van de oversten is van oudsher een fundamentele wet van de Orde geweest, en in het lopende decennium opnieuw als zodanig bevestigd en verscherpt geworden. De reden daarvoor wordt in de geheime instructie voor de directeur van de Orde, met andere, uitgelegd, vandaar dat wij kortheidshalve de Broeders daarnaar willen

[135] “hinter das Licht geführt”. Hier een mooie beeldspraak, die niet letterlijk vertaald kan worden.

verwijzen. Wanneer dus, ook wegens het veranderen van de verblijfplaats van een Broeder of om andere redenen, zo nu en dan een Broeder naar een andere Kring wordt overgeplaatst, moet hij - onder het voorhouden van zijn doelstelling - verplicht worden, op geen enkele wijze aan zijn nieuwe Broeders zijn voormalige, oude oversten, noch ook aan de oude Broeders zijn huidige, nieuwe oversten bekend te maken.

b) Zichzelf tegenover geen enkele algemene Fr. M.[136], en nog veel minder tegenover een profane, kenbaar te maken als een R.C., op straffe van schorsing, algehele uitsluiting en - naar bevind van zaken - wellicht nog hardere straffen.

c) Niets over de inrichting en locatie van zijn Orde, zijn medeleden, de werkzaamheden van de Orde en praktische oefeningen, et cetera, aan een vreemde Broeder R.C. die hij wellicht op reis of anderszins ontdekt heeft en die door een toeval aan hem bekend is geworden, te duiden, op straffe van uitsluiting. Aan een profane dit te doen, is verraad en verdient de ban van de Orde.

d) Dit geldt met name, wanneer zich op een plek of in een andere omgeving diverse Kringen bevinden waar het heel gemakkelijk, ook zonder de schijn te wekken, door een zuiver toeval kan geschieden dat een Broeder aan de ander als R.C. bekend wordt. Hier moet rotsvast als regel gelden, dat de directeuren van de Orde er met alle mogelijke gestrengheid en hun gehele autoriteit op staan, dat wanneer Broeders uit verscheidene Kringen elkaar meteen als R.C. herkennen, zij niettemin - onder dreiging van onvermijdelijke schorsing en, bij recidive, van de algehele uitsluiting - onder geen enkel voorwendsel of excuus elkaar hun aangelegenheden toevertrouwen; en nog minder hun medeleden, doch het allerminst de

[136] Vermoedelijk is bedoeld: ‘Freimaurer’, ‘Vrijmetselaar’.

directeuren[137] van de Orde, aan elkaar bekend maken. Het verzuimen van deze regel geeft aanleiding tot de beklagenswaardigste gevolgen en tot gruwelijke ineenstortingen en wanordelijkheden, die vervolgens uiterst moeilijk of wel in het geheel niet meer te herstellen zijn. Wij hebben in ons opperdirectoraat[138] helaas reeds de treurige ervaring opgedaan, dat door geklets dat de overhand had genomen, verscheidene Orden in chaos verkeerden[139], en een gans hoofddirectoraat[140] met alle daarvan afhangende Orden bijna volledig was buitengesloten en ten onder gegaan, en nog slechts met uiterste moeite en door dringende voorspraak bij hogere instanties gered kon worden.

e) Zijn eventuele hogere Graden aan geen enkele lagere Broeder bekend te maken, ongeacht of deze met hem tot een en dezelfde Orde behoort. In het uiterste noodgeval en wanneer hij zich niet anders weet te redden, wordt hem toegestaan aan de lagere Broeder te verstaan te geven, dat hij N.B. een enkele Graad hoger staat. Wat hij echter in deze ene hogere Graad geleerd heeft, mag op geen enkele wijze en onder geen enkele omstandigheid aan de ander ook slechts in de geringste mate onthuld worden, hetgeen vanzelfsprekend is en ook in de eedsformule van hogere Graden dikwijls woordelijk wordt uitgedrukt.

f) Over zijn eigen praktische werkzaamheden, hun omstandigheden en resultaten, voor zover ze hem in zeer hoge Graden worden toegestaan, met niemand anders dan met zijn directeur van de Orde te spreken of te handelen, tenzij hij wordt

[137] "ihren O. Directorem". De verbuiging lijkt de accusativus incorrect te vormen, waardoor niet te zien is of enkelvoud of meervoud bedoeld is. Het gaat hier overigens om pseudo-Latijn.
[138] "Oberhaupts-Directorio".
[139] De zin in het origineel loopt niet goed.
[140] "Haupt-Directorium".

aangewezen om met een Broeder *conjunctim*[141] te werken, in welk geval deze beiden één persoon voorstellen.

g) Alles wat zijn directeur van de Orde hem als een geheimenis en onder het zegel der zwijgzaamheid over de Orde of aangelegenheden van de Orde toevertrouwt, met respect en gehoorzaamheid als zodanig te bewaren, en tot aan verdere bevelen diep in zijn borst besloten te houden.

4) Hij moet weldenkendheid, ervaring, mensenkennis en een onvermoeide ijver aanwenden, om de leden van zijn Orde naar hun gehele manier van denken en zedelijk karakter in hun profane betrekkingen waarachtig te beoordelen. Ook hieruit wordt de wijsheid van onze hoge oversten van de Orde helder, dat een voltallige Kring uit niet meer dan acht Broeders behoort te bestaan. Een directeur van de Orde kan een zo gering aantal volkomen overzien, want menig huisvader heeft immers een groter aantal lijfelijke kinderen die hij moet opvoeden. Dikwijls ook heeft een directeur van de Orde zijn Broeders zelf gekozen, en hen dus reeds lang voordien naar hun goede en zwakke kant gekend. Des te gemakkelijker zal het hem nu zijn, hen bij een meer ingespannen opmerkzaamheid volledig te bestuderen. Een dergelijke vereiste en zo volmaakt mogelijke kennis der neigingen, deugden en fouten van zijn Broeders, zal de directeur van de Orde in staat stellen, hen niet alleen deze plicht tot stilzwijgen streng in acht te laten nemen, doch ook hen in iedere situatie en toestand van de Orde steeds overeenkomstig de wetten bedachtzaam[142] te leiden, en bij hen onder Gods zegenrijke bijstand het einddoel van de Orde tot hun ware welzijn gewis te bereiken.

[141] Samen.
[142] "glücklich".

b)[143] Hij moet naar dit bereikte inzicht eenieder bijzonder bewerken om de laster van de kwaadsprekerij aan te pakken, en te voorkomen dat die tot een uitbraak komt. Zou hij dus in zijn Orde Broeders aantreffen bij wie de eerder bij nummer 2 aangeduide vier hoofdbronnen van de kwaadsprekerij verborgen zijn, dan moet hij:

א) De lichtzinnige door het voorhouden van het belang van de Orde; van het dreigende gevaar en de zware straf voor iedere verrader; en het zekere verlies van zijn tijdelijke en eeuwige welzijn, tijdig van deze ondeugd proberen te genezen.

ב) De grootspreker het belachelijke van deze dwaasheid voorhouden, met de wenk welk een niets betekenend punt zijn weinige, huidige inzicht vormt, tegenover de diepe wetenschappen van hogere Broeders, met name van de wijze Meesters, en dat de deemoed ook bij het grootste inzicht een voor de R.C. in het algemeen, en voornamelijk ook voor hem - bij zijn weinige kennis - passende en hoogst fatsoenlijke deugd is. Hier kan tot hulp worden genomen, hetgeen boven nummer 3 *sub. litt.* b over de trots in het algemeen - aangezien deze aan iedere grootsprekerij ten grondslag ligt - gezegd is.

ג) Aan de nieuwsgierige begrijpelijk maken, dat wanneer hij zich niet wil binden aan de voorgeschreven ordening, en uit ongeduld voortijdig meer wil weten dan het hem past - en hij dragen kan, naar het oordeel van zijn overste -, juist datgene de grootste hindernis vormt voor zijn spoedig voortschrijden in de Orde, en dat alle door sluipwegen bereikte wetenswaardigheden onjuist en derhalve onnuttig en dikwijls zeer gevaarlijk zijn, en de hierdoor betoonde ongehoorzaamheid jegens de richtlijnen van de Orde, door de hoogste oversten van de Orde steeds hard bestraft wordt, et cetera.

---

[143] In het manuscript ontbreekt een alinea a).

ד) Aan de goedhartige de woorden van Sirach, 3:24[144] in het gemoed te brengen: "Dingen die u te zwaar zijn, onderzoek ze niet onbedacht."[145] Hij is er niet toe geroepen om voor de Orde te werven, en wanneer hij dus uit ware mensenliefde zich gedrongen voelt om deze of gene waardige man zo gelukkig te weten als hijzelf is, moet hij een verzoek daaromtrent bij zijn oversten indienen, en verdere bevelen over hoe zich te gedragen van hen afwachten. Dezen zouden naar bevind van zaken niet aarzelen om hem van een aangemeten en voor hem hoogst noodzakelijke instructie te voorzien, opdat zijn welgemeende bezigheden passend en overeenkomstig de instemming, op het werk gericht kunnen worden.

c) Hij moet niet het gebruik verzuimen, bij iedere convocatie de hoogheilige eed van de Orde te laten voorlezen, en in zijn vermaning deze streng naar al zijn punten in acht te nemen; en jonge Broeders voornamelijk onophoudelijk op het stilzwijgen te attenderen; met de voortdurende waarschuwing, dat door het veronachtzamen van dit derde eedpunt door één enkele Broeder, gemakkelijk een ongeluk over de ganse Orde kan worden gebracht. Daarom moet hij regelmatig:

d) Bij de Broeders, *in plena conventione*[146] namens de hoge oversten van de Orde aanbevelen, dat de ene op de andere let, en het geringste geval van overtreding zowel ter vervulling van de VI. E.P.[147], alsook vanwege hun gemeenschappelijke veiligheid of het algemene welzijn van de Orde, ogenblikkelijk bij de directeur aan te geven; om welke aangifte vanwege dit strenge bevel geen enkele Broeder zich door de andere beledigd

---

144 Lees: 'Jezus Sirach, 3:23'. Sacredbible.org geeft daarentegen: 'Sirach, 3:22'.

145 "Was deines Amts nicht ist, da laß deinen Vorwitz."

146 In plenaire vergadering.

147 §. 6 van de eedpunten.

zou moeten voelen, of het die ander kwalijk zou moeten nemen en hij zich er integendeel veelmeer voor zou moeten hoeden, dat hij geen enkele medebroeder in de onaangename omstandigheid brengt, dat deze zich tegen zijn wil gedwongen ziet om zijn aanklager te worden. Geschiedt nu zo’n aanklacht naar omstandigheden heimelijk of openlijk, dan moet:

e) Het schenden van het stilzwijgen (N.B. Voor zover het niet een heimelijke verraderij is, die de directeur van de Orde, zonder opzien te baren, moet berichten aan een hogere instantie), op de in de Plaatselijke Reglementen voorgeschreven wijze net als andere plichtsverzuimen behandeld, en tot waarschuwend voorbeeld naar gelang de ernst, zonder aanzien des persoon bestraft worden. Wij geven hier aan iedere directeur van de Orde de welgemeende raad, bij het bestraffen van het schenden van het stilzwijgen nimmer soepel te zijn, aangezien soepelheid hier voortdurend ontijdig toegepast zou zijn. Daarom moet hij zich er uiterst voor in acht nemen dat hij niet, door het eventueel nalaten van onophoudelijke, ononderbroken en gewetensvolle vermaningen aan zijn Broeders tot stilzwijgen, zichzelf met schuld belast, aangezien hij dan een gebroken zwaard heeft en zich voor zijn geweten verwijten moet maken.

§. 6.

De vierde plicht. In onverbrekelijke trouw voor de Orde ouder te worden.

1) Standvastigheid en bestendigheid in z’n naar vrije keuze en rijp overleg genomen beslissingen die een goede zaak betreffen, is de plicht van een verstandig, gezeten en eerlijk man, en hun vervulling was zelfs bij de oude heidenen reeds een deugd. Bij de Romeinen en Grieken werd met de uiterste schimp bedacht wie zijn woord niet hield. Wankelmoedigheid is

de eigenschap van kleine zielen. Wat kan een mens aan belangrijkers gekozen hebben, dan dat het hem - door Gods genade - gelukt is om in een zo hoge Broederschap te treden als onze heilige Orde qua alle bedoeling is? Welke plicht kan voor hem dus belangrijker zijn, dan deze Orde tot aan zijn levenseinde trouw te blijven? Bovendien is onze heilige eed, waaraan wij hiervoor reeds herinnerd hebben, van zo'n gesteldheid, dat zijn bindingskracht door geen enkele macht in het ondermaanse kan worden uitgeblust, aangezien hij een bond is die wij met de eeuwig onwankelbare en almachtige Schepper van de hemel en de aarde gesloten hebben. Hij[148] verplicht ons dus, nadat hij eenmaal is afgelegd, tot het streng in acht nemen van alle zeven eedpunten zolang wij leven, en veroorlooft geen terugname, beperking of verandering van ons eenmaal gegeven woord. Dientengevolge verbindt hij ons tot onverbrekelijke trouw.

2) De apostel Paulus zegt, in Efeziërs, 4:14: "Opdat wij geen kinderen meer zijn, en ons laten bewegen en wiegen door alle wind der leer, door de ondeugd van mensen en misleiders om ons listig te verleiden." De Broeders directeuren van de Orde kunnen geen geschiktere vermaning aan hun Broeders geven, dan wanneer zij hun deze woorden voorhouden; en nimmer is dat noodzakelijker geweest dan in onze huidige tijden, waarin zo vele nieuwe profeten opstaan, valse leren uitstrooien en de Orde verdacht willen maken. Aangezien sinds de duur van onze hoogheilige Orde niet minder dan 134 sekten gelijk de giftige truffels of het schadelijke onkruid snel opgegroeid, en even zo snel weer vergaan zijn en hun zaad in de wereld hebben achtergelaten, zo is het wel geen wonder, dat dat voortdurend steeds weer ontspruit. De oude listige slang, de verleider en leugenaar van den beginne, luiert ook niet, doch voert zijn onwezen in de kinderen der duisternis, om - als dat mogelijk

[148] "Er verpflichtet uns (...)", et cetera. Het woord "Er" kan slaan op de eed ('der Eid'), of de Schepper ('der Schöpfer').

zou zijn - ook de uitverkorenen te verleiden. Voeg daaraan toe, helaas!, het niet kleine aantal dier ongelukkigen welken ooit tot ons behoorden, en door onmin, eedbreuk, zonden en laster zich wederom van het licht der genade verlieslijdend maakten, en de gerechte straf van de algehele uitsluiting of zelfs de ban van de Orde moeten dragen ter waarschuwing aan anderen. Dezen worden gemeenlijk de ergste verleiders van anderen. Het meerdere of mindere van het ware dat zij bezitten, naar gelang de hogere of lagere treden die zij in de Orde bereikt hebben, vermengen zij gelijk met hun eigen toevoegingen, fabriceren daaruit een slecht samenhangend, beklagenswaardig zogenaamd systeem, en nu proberen zij hun valse waar uit te kramen en overal aan de man te brengen. Dat is nu allerlei wind der leer, door schalksheid der mensen en misleiders, opdat zij ons inpalmen en verleiden. Voor al deze satansboden, hun verleidingen, al hun valse tekenen en wonderen moet gij, dierbaarste Broeders directeuren van de Orde! al uw Broeders zorgvuldig trachten te bewaren, opdat zij niet wankelmoedig, twijfelaars en kletskousen worden, doch in onverbrekelijke trouw aan de Orde ouder worden, en dit bezworen punt der standvastigheid in acht nemen zolang zij leven.

3) Bedrijvigheid, ijver en vlijt behoren ook tot trouw jegens de Orde. Ze worden van een rechtschapen Broeder streng geëist, om zowel voor zichzelf en anderen, alsook de Orde nuttig te zijn. Door traagheid en luiheid in het vervullen van onze voorgeschreven Ordeplichten wordt klaarblijkelijk een ontrouw jegens de Orde begaan en dit vierde eedpunt beledigd. Dit gaat voornamelijk u aan, zeer geliefde Broeders directeuren van de Orde! Van hem aan wie veel anderen zijn toevertrouwd, wordt veel gevorderd. Aan u echter is veel, veel meer toevertrouwd, want wanneer gij §. 3., Cap. 1, nog een keer leest, zult ge daar het bewijs vinden. Wanneer gij dus ooit bij het leiden van uw zware ambt wilt verzwakken (want traagheid schrijven wij u niet toe), o!, zo herinnert u zich straks, dat gij

aan de Orde trouw hebt gezworen, en dat daartoe ook bedrijvige ijver behoort. Span gij al uw krachten in om niet een eedbreker te worden, en wanneer deze krachten wellicht van u mogen vlieden, zal de gedachte in wiens dienst gij arbeidt u machtig ondersteunen; ook omdat immers - krachtens Cap. 1, §. 4 - de door u aangewende trouw niet onbeloond zal blijven.

4) Tot trouw aan de Orde worden verder gerekend, het geduld en de gelatenheid op de beproevingstreden van de Orde. Slechts standvastigheid en bestendigheid in het goede, worden in de Orde gekroond. Deze beide noodzakelijke eigenschappen

> nothwendigen Eigenschaften eines Brs. können aber ohne vorhergehende Prüfungen unmöglich erkannt werden; und wir sind aufgenommen in den O^{n} der ächtgeprüften R. C. Unsere Hohen O. Obern haben alleine, die von Gott ihnen verliehene Gabe, Menschen ächt zu prüfen. Hiezu wird nun nothwendiger Weise Zeit erfordert. Diese Prüfungszeit kann nur nach der innern Beschaffenheit eines jeden, bald länger bald kürzer seyn. Ist sie das erste, so giebt

van een Broeder kunnen echter zonder voorafgaande beproevingen onmogelijk onderkend worden. En wij zijn opgenomen in de Orde der waarlijk getoetste R.C.'s. Onze hoge directeuren van de Orde alleen, hebben de door God aan hen verleende gave om mensen waarlijk te beproeven. Hiertoe nu, wordt noodzakelijkerwijze tijd gevergd. Deze proeftijd kan slechts, afhankelijk van de innerlijke gesteldheid van eenieder, nu eens langer, dan weer korter zijn. Is hij het eerste, dan zijn er diverse Broeders die daarover ongeduldig en geprikkeld worden. Voornamelijk dezen moet de gezworen eedplicht worden voorgehouden, namelijk dat zij beloofd hebben om in onver-

brekelijke trouw jegens de Orde te verouderen of oud te worden; en dat dus een beproeving van weinig jaren het nog in het geheel niet verdiend om genoemd te worden, aangezien wij beloofd hebben, in onverbrekelijke trouw, geduld, standvastigheid en bestendigheid jegens de Orde zelf, zonder morren, tot aan het oud worden, vol te houden. Bovendien ligt de schuld niet bij de directeuren doch bij de Broeders zelf, wanneer de proeftijd niet wordt ingekort, en is het ongeduld van een Broeder nog geen beweeggrond voor de directeuren om de wetten van de Orde te veranderen. Wanneer bij een Broeder dus niet de vereiste innerlijke waarde wordt gevonden, kan hij gemakkelijk een hoge leeftijd bereiken, en kan een grijs haar zijn schedel bedekken zonder dat hij hoge treden van de Orde bereikt.

5) De trouw jegens de Orde wordt ook door de waarheidsliefde en oprechtheid van het hart in acht genomen. Ontaarding en arglist zijn op zich reeds zeer lelijke ondeugden. Hun lelijkheid echter verandert in ware afschuwelijkheid, wanneer ze zich bij een Broeder van de Orde bevinden. Slechts de oprechte, oogst in de Orde de vruchten van zijn redelijkheid. Wie een duivelsmasker draagt en in de kunst van het misleiden bedreven is, kan misschien in farizeïsche schaapskleren de Orde binnensluipen; zijn *introductor* en ook de directeur van zijn Orde een tijdlang bedriegen; zelfs enige treden in de Orde voortschrijden. Zo kan[149] - omdat volgens de registergewijze indeling de toetsen aanvankelijk slechts klein zijn en door ondergeschikte oversten worden afgenomen, wier kennis nog niet in staat is om alle geheime krochten van het menselijke hart te doorgronden - een met behulp van satan door de misleidingskunst en arglist vermomde booswicht het een enkele maal gelukken, door de eerste kleine toetsen onherkend heen te glippen. Misschien ook wacht de hoge Orde uit mensenliefde nog af, of hij zich betert. Geschiedt dat echter niet, en waagt de

[149] In het origineel is de structuur van deze zin niet in orde.

huichelaar het niettemin tot hogere treden in de Orde te willen voortschrijden, daar, waar scherpere en grotere beproevingen en belangrijkere onderzoekskrachten werkzaam zijn, dan wordt hem hier onfeilbaar het masker afgerukt. De wolk van zijn vertekende deugd verdwijnt, het gekunstelde weefsel van zijn misleiding scheurt, en het meer of minder zwarte hart wordt in zijn ware gestalte zichtbaar en ontbloot. Wee hem dan, de huichelaar!, want hij heeft niet alleen mensen, doch God belogen, en het zou voor hem veel beter zijn, wanneer hij nimmer de toegang tot de Orde gevonden zou hebben.

Er is echter ook een andere soort van belediging van de waarheidsliefde en een daardoor begane ontrouw jegens de Orde, die weliswaar aan een minder gevaarlijke bron ontspringt, doch steeds net zo afstotelijk als schadelijk is. Menige op zich niet kwaadgezinde mens, heeft het bij zichzelf tot gewoonte laten worden, uit een verkeerd begrepen slimheid zelden de waarheid recht te uiten. Hij geeft vaak uit allerlei motieven ook onbelangrijke dingen een scheve richting; kleurt de zaak nu eens zus, dan weer zo, en vertelt ten koste van de waarheid een aangelegenheid niet zoals die is, doch hoe die naar zijn opinie had moeten zijn. Kortom, het eerwaardige der waarheid, het hoge der waarheid als waarheid beschouwd, kent hij niet, dus schat hij het des te minder en is hij een uiterst onbetrouwbaar man. Wordt zo iemand een Broeder van de Orde, dan draagt hij die zwakheid van hem - om het gemakshalve zo te noemen - mee de Orde binnen, en door een oude, lange gewoonte kost het hem niets om ook hier onbetrouwbaar en onzeker te zijn. Wie ziet echter niet het onfatsoenlijke, verwerpelijke en tegelijk voor hem en anderen gevaarlijke gedrag van een Broeder, die zich met deze gezindheden in een eerwaardig gezelschap begeeft, in de Kring waarvan de ernstige, majesteitsvolle waarheid op haar troon zit en gewaardeerd wordt? Een dergelijke Broeder kan niet tijdig genoeg van zijn gezindheden tot dan toe afgebracht, en tot het nakomen van de strenge wetten

der eeuwige waarheid, der trouw en oprechtheid jegens de Orde gebracht worden.

6) Tenslotte behoort tot de trouw in de Orde nog de onverschrokkenheid en vastberadenheid om in tijden van gevaar de verplichtingen van zijn Orde evengoed standvastig aan te vangen. Gods hand waakt over het welzijn van de Orde, en de hoogste stilzwijgendheid, zolang die door iedere Broeder in acht wordt genomen, garandeert hem een sterke en ondoordringbare muur tegen iedere vervolging van gewelddadigheid. Wanneer intussen door Gods beschikking, ter bestraffing van het doorbroken stilzwijgen, door de leiding jegens een onthulde Orde een onderzoek mocht worden ingesteld[150], dan zouden in een dergelijk treurig geval de Broeders hun trouw jegens de Orde niettemin moeten bewijzen, en zich door niets ter wereld, door de dreigende straffen ervan, zelfs door marteling en dood, ertoe laten bewegen dat zij de hun door de Orde toevertrouwde geheimenissen verraden en in profane handen laten komen. In een dergelijke nood moeten zij benevens een onmiddellijke melding bij de hoogste oversten van de Orde hun toevlucht nemen tot gebed en er vast van verzekerd zijn, dat de belofte bij Psalmen, 50:15: “Roep mij aan in nood, dan zal ik u redden en moet gij mij prijzen”, ook bij hen volgens Gods genadige erbarmen in vervulling gaat; de onschuldige door de hoge, ongelooflijke krachten van de Orde in veiligheid wordt gebracht; en de meinedige overtreder alleen de welverdiende straf zal verkrijgen; want God verlaat in geen enkele nood en gevaar hen, die op Hem vertrouwen.

Tot zover over het in acht nemen van de vierde eedplicht, namelijk de onverbrekelijke trouw aan de Orde.

---

[150] Bedoeld lijkt te zijn: door de profane autoriteiten.

§. 7.

De vijfde plicht. Aan de oversten volledige gehoorzaamheid te betonen.

1) God is een God van de ordening. Hiervan getuigen het ganse scheppingswerk, hemel en aarde en de ganse prachtvolle ordening der natuur. Maat en gewicht heersen in bewonderenswaardige verhoudingen langs de ganse ladder naar beneden, van de serafijn tot aan de worm in het stof. Hiervan getuigt de economie van God in zijn genaderijk, waarin eeuwige onveranderlijke wetten, voorwaarden, beloningen en straffen op grond van wijze ordening zijn vastgesteld. De hoge Orde waarmee God en Zijn wijsheid zijn, kan dus ook het ontwerp van de goddelijke ordening onmogelijk ontberen. Neen! Er moet bij deze de nauwkeurigste overeenstemming der delen met het geheel zijn, en een innerlijk juiste verhouding tussen de leden van de Orde onder en met elkaar plaatsvinden, want hoe moet anders de hoge Broederschap bestaan en het grote einddoel ervan - de verheerlijking van de naam Gods, het geluk der Broeders en het welzijn van de naaste - bereikt worden?

2) De aard der zaak verlangt dus, dat de vaderen van de Orde - mannen die de hoogste trappen van de Orde door Gods genade en hun heilige levenswandel bestegen, en in het heilige bezit van de diepe geheimenissen van de Orde zichzelf boven de algemene loop der ganse natuur hebben verheven; mannen van grote macht en invloed; te verheven dan dat zij door Broeders der onderste trappen herkend[151] of op hun ware kenmerkende grootsheid beoordeeld zouden kunnen worden -, het zegel van het besturen van de ganse talrijke Broederschap in handen hebben, en dit grote gezelschap tot zijn ware heil naar wijsheid,

[151] “erkannt”: zowel ‘erkennen’ als ‘herkennen’.

gerechtigheid en goedheid sturen en voeren. De ganse heerlijke inrichting van de Orde, die iedere onbevangen Broeder zo ver hij die inziet, met respect moet bewonderen, hebben wij uit hun handen ontvangen; de voortreffelijke wetten ervan zijn de edele vruchten van hun diepe inzichten. Zij kennen de aard der zielen volkomen, en kennen precies de gang waarlangs ze tot hun rectificatie en verheffing gevoerd moeten worden, want zij blikken de wereld binnen van de onzichtbare verstandige wezens, en ontcijferen iedere trede van de opleiding en ontplooiing van de krachten van een geest. Mannen zoals deze, noemen wij onze oversten; welk een geluk, welk een eer voor ons! Die zoals dezen zijn, zouden wij door ongehoorzaamheid bedroeven? Welk een eeuwige schande voor ons!

3) Het is dus aan hen, te bevelen; en het is aan ons, te gehoorzamen. Hiertoe nodigen ons hemel en aarde uit; dit vordert de luide stem van het verstand; hierom smeekt ons tijdelijke en eeuwige welzijn; doch wij bewijzen onze verschuldigde gehoorzaamheid jegens onze verheven oversten:

a) Door een innerlijke richting van het gemoed tot liefde en toeneiging jegens hen, en tot vreugdevolle overgave van onszelf aan hun wil. Onze dankbare ziel moet hen huldigen, ons hart moet de troon zijn, de gehoorzaamheid de gebieder, en een gevoel van welbehagen moet ons doorstromen, zo vaak als wij een bevel van hen waardig zijn bevonden. Onedele onverschilligheid moet uit onze borst verbannen; dwang, ontstemdheid en zinnelijk wederstreven ver, ver van ons verwijderd zijn. Ook zonder eed moet reeds de diepste onderwerping een hoge wet voor ons leven; en ons ganse innerlijke gevoel louter gehoorzaamheid zijn. Hier gelden de woorden van Paulus, bij 1 Tessalonicensen, 5:12: “Wij bidden u

echter, beminde Broeders! dat gij erkent wie aan u arbeiden[152], en u voorstaan in de Heer en u vermanen.”

b) Door verwijdering van al het wantrouwen jegens hen. Dit volgt weliswaar reeds uit het voorgaande. Want wie over de verhevenheid en grootsheid van de oversten van de Orde en het zuivere en goddelijke einddoel van hun bemoeienissen in de Orde in het algemeen overtuigd is, zal nimmer een schaduw van wantrouwen zijn ziel binnenvoeren. Alleen zijn er hier en daar zwakke Broeders die de hoogheid van de Orde en de hoogheid van de oversten nog in het geheel niet vatten en niet zelden opstandig worden, aangezien zij op hun treden onmogelijk de volledige helderheid over duizend onderwerpen kunnen verkrijgen en desalniettemin de hun toegekomen bevelen moeten opvolgen, en ongemerkt beginnen zij aan de juistheid van de kwestie te twijfelen. En nu zit de satan, de sluwe booswicht er achteraan, kruipt tussen de geopende twijfeldeur de onbeproefde ziel binnen en werkt dag en nacht door valse voorspiegelingen, ontelbare bedenkingen en vergrote duisterheden net zo lang, tot het volledige wantrouwen uitgerijpt[153] is geraakt, tot een onbedwingbare sterkte aangroeit, en dergelijke ellendige Broeders in het volledige verderf stort. Hier, hier zeer geliefde Broeders directeuren van de Orde!, moet uw algehele opmerkzaamheid op dergelijke Broeders gericht zijn. Deze oude, gebruikelijke kunstgreep van de zielenmoordenaar moet u tijdig ontdekken en gezwind vruchteloos maken, voordat de veroorzaakte schade in omvang toeneemt en de ziekte ongeneeslijk wordt. Wantrouwen jegens de Orde is een kennelijke aanvechting van de duivel, waartegen bij de Broeders de vermaning van Christus, bij Mattheüs 26:41, moet worden aangewend: “Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.”

[152] Statenvertaling: “(...) onder u arbeiden (...).” Sacredbible.org, dus een Engelse bijbelversie, geeft “(...) who labor on you (...).”
[153] “ausgekohren”. Vermoedelijk identiek aan ‘ausgegoren’.

c) Door verbanning van alle eigendunk, zelfingenomenheid, onnadenkendheid en eigenmachtige presentatie in de Orde. Een in de Orde ingevoerde Broeder gelijkt een reiziger die door een volledig onbekende omgeving reist waarin zich ontelbare dwaalwegen bevinden, doch die, om niet te verdwalen, een trouwe en met de juiste weg bekend zijnde wegwijzer tot begeleider heeft.[154] Zal niet ieder verstandig mens de reiziger voor een kennelijke dwaas houden, wanneer hij de instructie van de wegwijzer verwerpt, de aangeduide straat verwerpt en zich naar eigen goeddunken een weg voor zijn reis kiest? Zal zijn dwaasheid niet toenemen, wanneer na het kiezen en werkelijk reeds betreden van een dwaalweg, de goede, trouwe wegwijzer hem waarschuwt, bezweert, vermaant om van deze

---

[154] Bekend beeld uit de ‘Chymische Hochzeit Christiani Rosenkreuƺ’, Tweede Dag. Broeder C.R.C. is onderweg naar het kasteel. Hij voert brood aan een duif, maar een raaf maakt zich er meester van: “So bald es aber ihr feind ein schwartzer Rab ersehen, ist er gleich auff die Taub zugeschossen, und gleichwol meiner nit begert, sondern der Tauben das ihre nemmen wöllen, die sich anders nit dann mit fliehen erwehren können. Seindt deßwegen mit einander Mittagwerts zugeflogen, welches mich dann dermassen erzürnet und betrübt, daß ich auß unbedacht dem losen Raben nacheylt und also wider meinen willen, fast einer Ackerlänge weit, in verzeichneten Weg einen geloffen und also den Raben vertrieben, die Tauben aber erlöst. Aller erst mercket ich, was ich unbesonnen gehandlet und das ich allbereit auff ein Weg kommen, darvon ich nit wider (bey gefahr grosser Straff) weichen dörffte.” (“Zodra echter zijn vijand, een zwarte raaf, hem gezien had, is die direct op de duif afgeschoten. Hij begeerde niet het mijne, doch wilde dat van de duif nemen, die zich niet anders dan met vluchten kon weren. Vandaar dat zij met elkaar de middag [ook: zuidwaarts!] zijn ingegaan, hetgeen mij dan dermate vertoornd en bedroefd maakte, dat ik onbedachtzaam de spoedende raaf naijlde en aldus tegen mijn wil, bijna een akkerlengte ver, een verkeerde weg ben ingelopen en zo de raaf heb verdreven, doch de duif verlost. Allereerst merkte ik, hoe onbezonnen ik gehandeld had, en dat ik reeds op een weg was gekomen waarvan ik niet meer (op gevaar van grote straf) mocht wijken.”).

gevaarlijke dwaalweg terug te keren, omdat hij schade zal lijden, en de onwetende reiziger toch verstandiger wil zijn en zich niet wil laten adviseren? Ziehier uw beeld! dwaze Broeder! die op de regels van de Orde en de bevelen der oversten zit te broeden en alles naar uw eigendunk geheel anders ingericht wil hebben. Doch uw dwaasheid wordt ook vergezeld door strafbaarheid, aangezien gij uw eed en de gezworen gehoorzaamheid jegens de oversten van de Orde schendt.

d) Door opgewekt navolgen van de voorschriften en bevelen van de oversten. Ten gunste van wie worden de verplichtingen en plichten van de Orde aanbevolen? Ligt het nut aan de zijde van de oversten, of aan onze zijde? Gene zijn zichzelf genoeg: van al hun werkzaamheden, hun vaak zure inspanningen, hebben zij geen ander voordeel dan de onzelfzuchtige vreugde dat zij het goede in de wereld verbreiden en de mensen gelukkig maken. O! hoe onbillijk en onrechtvaardig handelen wij jegens hen en jegens onszelf, wanneer wij door traagheid of ook ongehoorzaamheid, hun voor ons bestwil gegeven bevelen niet snel en gaarne uitvoeren; het goede daardoor hinderen; en met onbarmhartige handen jegens onszelf, de bouw van ons tijdelijke en eeuwige welzijn zelf neerhalen, dat de goedmoedige oversten reeds moeizaam waren begonnen uit te voeren. Ons zij al datgene verre, wat ons zou kunnen verhinderen om te doen wat wij verschuldigd zijn. Wij willen veelmeer gewillige handen aanbieden, opdat het ons moge gelukken om door roemrijke transpiratie en arbeid, door trouw en prompte gehoorzaamheid de voor ons bestwil door onze goedmoedige oversten overgenomen last van de Orde, ook voor slechts het duizendste deel te helpen vergemakkelijken.

e) Door het rustig afwachten van de bevordering tot hogere Graden. Wanneer de Broeder junior in het hoofdplan nummer 1 de verscheidene treden waarneemt, zou hij graag meteen tot aan het tal der wijze Meesters verheven zijn. Op zich beschouwd, is

deze wens edel wanneer hij in de passende volgorde geschiedt, dat wil zeggen, wanneer het verlangen naar deze hogere trede begeleid is door de vereiste waardigheid daartoe. Want wanneer deze Broeder zich onpartijdig beoordeelt, zal hij, hoe zwak zijn inzichten ook immer mogen zijn, niettemin gemakkelijk begrijpen, dat zonder geschiktheid en voornamelijk zonder innerlijke waarde, het gans onmogelijk is deze wens vervuld te zien. Dit zal een kalme bescheidenheid in hem tevoorschijn brengen, doch tegelijk een zeer werkzame ijver om spoedig waardig bevonden te worden om in de Orde voorwaarts te komen. Tot zover gaat alles goed. De Broeder studeert vlijtig, probeert zijn hart en zijn wandel steeds beter te maken, en gedraagt zich overeenkomstig de voorschriften van de Orde. Zijn deugdzame streven wordt ook door zijn directe overste daardoor beloond, dat deze voor zijn bevordering zorgt, doch dat gaat naar zijn[155] mening veel te langzaam. Hij zou graag sneller opschieten, om spoedig aan het einde van zijn wensen te zijn. Nu is het de hoogste tijd voor de directeuren van de Orde om opmerkzaam te zijn, dat deze tot nu toe[156] zeer goede Broeder door een tevoorschijn kiemend ongeduld niet verdorven wordt. Hier moet hij tot gelatenheid worden gemaand, en moet hem in het gemoed worden gebracht hoe alles van de wil van de oversten afhangt, die zich niets laten voorschrijven; dat hij gehoorzaamheid heeft gezworen; dat de oversten hun goede redenen moeten hebben om hem nog niet verder te brengen; dat hij bij zichzelf nauwkeurig moet onderzoeken of er in zijn innerlijk niet nog iets verborgen ligt dat voor hem onbewust een hindernis uitmaakt bij zijn voortschrijden in de Orde; dat wellicht zijn geduld en onderwerping op de proef gesteld moeten worden; dat niets geschiedt zonder Gods wil, waarin hij zijn eigen wil geheel moet onderdompelen; dat bij betoonde gelatenheid en voortdurend streven om steeds beter te worden, zijn bevordering onfeilbaar zal volgen; et cetera. Het verderfelijke

[155] Van de junior.
[156] “aunoch”. Waarschijnlijk gelijk te stellen aan ‘annoch’.

ongeduld van de Broeders moet dus bijtijds worden voorkomen, en zij moeten snel gered worden van het gevaar dat zij hierdoor de gehoorzaamheid jegens de oversten van de Orde beledigen en eedbreukig worden.

f) Door het geduldig aanvaarden van straffen die door de oversten eventueel besloten zijn wegens begane fouten. Wat zijn straffen van de Orde? En wat hebben ze voor een einddoel? Zijn het niet vaderlijke tuchtigingen die tot onze verbetering strekken? Terechtwijzingen die ons van het verderf weghalen en ons daarvoor voortaan moeten bewaren? Wanneer degene die gestraft moet worden, zich zo vergaloppeerd heeft dat alle broederlijke en vaderlijke smeekbeden en liefderijke vermaningen van hogerhand vergeefs zijn aangewend, en hij bij verdere volharding in zijn onregelmatige gedrag het gevaar loopt, zijn duur afgelegde Orde-eed snode te verwaarlozen, dan is het hoog tijd dat hij ernst maakt en dat krachtiger middelen, dus dat eigenlijk straffen van de Orde worden aangewend om hem, waar mogelijk, weer te laten omkeren, hem voor het algehele verderf te bewaren en van de ondergang te redden. Hoe liefderijk, hoe vol goedheid is dus niet het einddoel van de straffen van de Orde? Kan een Broeder zich hieraan willen onttrekken? Alleen hij kan het, die niet meer de naam van een Broeder verdient; die door strenge eigenzinnigheid, opgeblazen trots, en door verblinding door de satan zich in geen enkele tucht en ordening wil begeven; zijn fouten in misdaden omzet; schuld op schuld hoopt; en tenslotte door verraderij of andere schande en ondeugd de Orde ertoe dwingt, dat liefderijke vaderen strenge, onverbiddelijke rechters worden. Wee! een dergelijke schanddader! Hij stort zeker voor altijd en eeuwig in de afgrond des verderfs die hij zichzelf doldriest heeft gegraven. Wie echter tijdig acht slaat op de heilzame bedoeling van de tucht van de Orde; zijn onrecht vol berouw inziet; de rechtmatigheid van de hem opgelegde straf erkent en dat hij wellicht nog iets harders verdiend heeft; wie de grote liefde van

de oversten van de Orde kent en zich ervan overtuigt, dat zij geen genoegen beleven aan straffen, ja, dat een dergelijke straf hun tedere vaderharten wellicht nog meer pijn zou kunnen doen dan zelfs de getuchtigde Broeder; o!, die zal met geroerde ziel volle gehoorzaamheid bewijzen, de hand kussen die hem slaat, en door snelle rectificatie de genade der oversten wederom trachten te verkrijgen. Heil hem! Hij wordt even zo snel weer tot een geliefd kind van de Orde verklaard, en al het voorgaande wordt gaarne vergeven en vergeten.

§. 8.

De zesde plicht. Voor de zeer doorluchtige Broederschap geen enkel op haar terrein betrekking hebbend geheimenis te verzwijgen.

In de bijbelse uitleg van de zeven eedpunten die de Broeders directeuren van de Orde in handen hebben, worden de gronden aangevoerd waarom deze plicht plaatsvindt. Daarom verwijzen wij de Broeders daarnaar en kunnen hier des te korter zijn. Al hetgeen wij nog nodig vinden om naar voren te brengen, bestaat uit het volgende, te weten:

1) Aangezien in de wereld noch een natuurgeheimenis, noch een geheimenis in de ware Kunst mogelijk is dat zich niet reeds bij de Orde bevindt en aan de hoogste oversten van de Orde bekend zou moeten zijn, en de Orde derhalve eigenlijk geen nut heeft van een bekendmaking daarvan - en juist wel de bekendmakende Broeder, daar diens bezitsrecht in niets gekrenkt is, doch het hem tot snellere bevordering in de Orde en tot betere aanwending van zijn geheimenis bevorderlijk is -, zo is er geen grond waarom een Broeder daarmee terughoudend zou kunnen zijn, tenzij het een wederrechtelijk wantrouwen jegens de Orde is, of zelfs een ellendige jaloezie; welke beide

zich bij een R.C. niet laten denken. Vandaar dat de Broeders directeuren van de Orde aan alle nieuw opgenomen Broeders zorgvuldig uitleggen, en hen tegelijk waarschuwen, dat - aangezien aan de hoogste oversten van de Orde in de natuur niets verborgen is - het hun derhalve, zodra zij het willen weten, niet onbekend zou kunnen blijven of een Broeder een geheimenis zou bezitten, en daarmee terughoudend zou zijn. Het zou dus niet te vatten zijn, in welk afschuwelijk licht een nieuwe spruit in de Orde zich bij de hoogste oversten van de Orde zou presenteren, wanneer hij op deze wijze zijn eed zou breken, en aan de Orde dingen zou verzwijgen die aan deze hoe dan ook al bekend zouden zijn.

2) Op deze wijze moet het geweten van hen gerustgesteld worden, die wellicht van iemand een geheimenis onder het zegel der zwijgzaamheid, onder een gezworen eed of mogelijk zelfs onder een van de zijde van de mededeler daarop gelegde vloek, verkregen hebben. Aan zo iemand[157] moet worden voorgehouden:

a) Dat de in het Orde-reglement voorgeschreven aanduiding tot vervulling van het zesde eedpunt hem zodanig zekert, dat dit geheimenis tot niemands wetenschap in de Orde komt, dan slechts tot kennis van de hoge voorzittende magus.

b) Dat deze echter niet slechts het geheimenis reeds kent, doch wanneer hij zou willen, ook tezelfdertijd reeds weet, dat

[157] Het is onduidelijk wie hier bedoeld wordt: de verstrekker van een geheimenis, dan wel de ontvanger ervan. Ik neig naar het laatste. De verwarring ontstaat doordat de passage begint met ‘hen’, en verderop in enkelvoud overgaat. Als met ‘Aan zo iemand’ de ontvanger bedoeld is, moet uit de alinea’s a, b en c worden afgeleid, dat het geheimenis dat ten onrechte onthuld werd, werd onthuld door de ene Broeder aan een andere.

de aangifte doende Broeder het in bezit heeft, en hij dientengevolge niets ontdekte, dan hetgeen reeds ontdekt is.

c) Dat, aangezien iedere Broeder de Orde geheel omarmt, hij op dezelfde wijze als de Orde een persoon voorstelt, en aldus het geheimenis ervan slechts aan zichzelf vertelt.

3) Tot de titel van een geheimenis, dat op het terrein van de Orde een weg vindt, behoort bovendien:

α) Alles wat op een nabije of verre wijze betrekking heeft op de Orde, en voor deze nuttig of schadelijk kan zijn.

β) Werkelijk alle tegen de Orde begane verraderijen door een Broeder. Het maakt niet uit waaruit ze bestaan, en op welke aard en wijze ze geschieden.

γ) Alle kleine praatjes van de Broeders onder elkander die geen enkele Broeder voor de andere moet verzwijgen, doch dadelijk bij zijn directe oversten moet aangeven.

δ) Alle ongeoorloofde handelingen en iedere onwettige representatie door een Broeder die eveneens heimelijk of openlijk aan de oversten moeten worden overgebracht.

ε) Al hetgeen een praktische Broeder bij zijn werkzaamheden uitbrengt of opmerkt waarover aan de dienstdoende overste niets moet worden verheimelijkt, zoals dat in de praktische instructie is voorgeschreven.

Dit alles en nog meer behoort tot de vervulling van het zesde eedpunt.

§. 9.

De zevende plicht. De Schepper, Zijn wijsheid en deze Orde te omarmen.

Het begrip van de eigendom verklaart ons deze plicht op de belangrijkste en kortste manier; want wij zijn een eigendom van de Schepper, Zijn wijsheid en van onze heilige, hoge Orde.

1) Daarom moeten wij geen eigen wil hebben, doch moeten al onze toestanden en veranderingen vreugdevol onderwerpen aan de voorschriften van de eigendom van onze Heer. Het onderdrukken van de eigen wil in het algemeen, is hierboven bij §. 3, sub nr. 4 uitvoerig behandeld. Als een eigendom van onze Schepper en Zijn wijsheid zijn wij echter tevens ook een rechtmatig verworven eigendom van de heilige Orde, aangezien wij ons vrijwillig tot onze gelukzaligheid aan deze hebben overgegeven, en de hoge Orde in alles wat deze met ons voorneemt, nimmer anders handelt dan overeenkomstig de heiligste wil van de Schepper, onze natuurlijke eigendomsheer, en op deze wijze slechts Zijn bevelen aan ons voltrekt. Wij kunnen er dus volkomen van verzekerd zijn, dat onze hoogste oversten van de Orde nooit iets anders ten opzichte van de leden van de Orde doen, dan wat God zelf direct zou doen, wanneer Hij direct zou handelen. Nu dat zo is:

2) Moeten wij met ons in de Orde naar welbevinden kunnen laten handelen; deze stelregel volgt uit de eerste. Alles wat ons dus als Broeders van de Orde wordt aanbevolen, moet zonder weigering punctueel worden opgevolgd.[158] Dit is reeds behan-

---

[158] Hieruit blijkt het autocratische karakter van de Orde, en tevens de basis daarvoor. Ook de A.M.O.R.C. heeft een autocratisch karakter, doch zeker niet zo spartaans, en ook minder op grond van de hier geldende regel, en geëvolueerder, omdat een Orde die wereldwijd universeel wil kunnen opereren, duidelijke en internationaal geldende stelregels moet hebben. Dat geldt ook zeker voor de rituelen, die uniform moeten blijven. Tot slot geldt het de ambten binnen de Orde.

deld in §. 7 en elders. Welke rust en hoop[159] voor ons, wanneer wegens onze onvolkomenheden of gebreken sommige bevelen van de Orde bitter zijn, en de oude mens niet willen smaken! Welk een rust en hoop dat Gods wijsheid zelfs deze voorschriften via de hoge oversten van de Orde over en met ons uitvaardigt, opdat ons dus geen onrecht geschiedt, noch geschieden kan, omdat deze heilige mannen zich precies naar de aan hen bekende wil van God, onze Schepper, richten.

3) Zo moeten wij dit, ons onuitsprekelijk grootste geluk vol nederigheid erkennen, omdat wij, wij, uit zoveel miljoenen mensen waardig zijn bevonden om in deze nadere en precieze verbinding met de Schepper, Zijn wijsheid en een Orde te staan, die wegens zijn hoogheid en wezenlijke innerlijke grootte een zo sterk bewijs van het erbarmen van God met het mensengeslacht is, doordat hij[160] de hemel en de aarde aan banden legt, en de versperde weg naar het paradijs wederom opent; wiens hoogste gebieders in de allernauwkeurigste zin vrienden van God zijn, ware leerlingen en lievelingen van onze zeer geloofde Verlosser Jezus Christus, de ver boven de rest van de sterfelijken verheven Meester over de gehele natuur, die met de ene hand op het zegenrijke kruis der verzoening leunt, en met de andere de lange Ordeketen vasthoudt, die - O!, Broeders!, juicht toch met ons! - tot aan ons naar beneden reikt, en waarvan ook wij, ook wij schakels zijn. Halleluja! Halleluja! Halleluja! Looft, gij knechten van God!, gij R.C.'s, allen, looft de Heer! Dankt, zingt lof van zijn heiligste naam!, want hij heeft iets groots aan ons verricht, waarom wij vrolijk zijn! Amen!

---

[159] "Zuversicht". Kent vele betekenissen, ook 'vertrouwen', 'overgave'.

[160] De Orde.

§. 10.

Dit, op waarde geschatte Broeders directeuren van de Orde!, zijn onze gedachten over de zeven eedpunten, die wij onder het van harte aanroepen van God naar ons vermogen hebben ontworpen, en tot uw verlichting[161] neergeschreven. Neem gij ze tot een leidraad wanneer gij uw Broeders de eed van de hoogheilige Orde uitlegt, en voer gij ze verder uit naar geestkracht en uw eigen ondervindingen. Want niets is noodzakelijker, dan dat onze Broeders in de gehele omvang leren inzien wat zij nu eigenlijk beloofd en gezworen hebben. Wij kunnen u hierbij het aangename bericht meedelen, dat de oversten van onze hoge Orde, wien deze dringende noodzakelijkheid zo zeer aan het hart ligt, uit vaderlijke liefde tot ons, de regeling hebben getroffen, dat behalve deze zeven eedpunten tevens speciale convocatietoespraken behoren te worden gedrukt. Wij hebben dezulke weliswaar nog niet gezien, doch zijn er bij voorbaat al van overtuigd dat ze grondig en voortreffelijk zijn uitgewerkt, en veel verder zullen uitvoeren wat wij hier slechts als de directeuren van de Orde in het kort, als hoofdlijnen, zuiver voor hun toepassing, hebben kunnen ontwerpen.

Ach!, verzuimt u niets, dierbaarste Broeders, om aan uw aandeel oprecht en naar uiterste vermogen het uwe te doen, opdat deze eed in uw onderhavige Orde steeds heilig gehouden worde, en door uw schuld geen ziel verloren ga.

Wij echter, Heer, Heer God!, vallen op onze aangezichten ter aarde, en smeken Uw barmhartigheid af over al onze Broeders. Ach Heer!, geef hun Uw Geest, opdat zij Uw discipelen worden. Laten zij stevig staan in Uw genade, vergeef hen - omwille van het bloed der verzoening - al hun zonden, en maak

[161] “Erleichterung”, dus ‘tot verlichting van uw last’. Hier dus hier niet verlichting in de zin van Verlichting (‘Erleuchtung’).

hen geheel heilwaardig. Gij hebt immers de harten des mensen in Uw hand, en leidt hen als de waterbeek. Ach! Vader! Ach!, leid de harten van onze Broeders, opdat zij zich geheel aan U overgeven. Jaag door Uw machtwoord de zielenmoordenaar ver van hen weg, opdat het hem niet gelukt om enkele van de zielen te roven die Gij ons hebt toevertrouwd. Bewaar hen, bovenal, ook voor de geringste schending van deze hoge, heilige eed. O Heer!, wij verzoeken U onder tranen: laat er geen meinedige onder ons zijn; geen, die door de donderstem van de rechter der wereld ooit aan een strafbaar proces schuldig wordt verklaard; geen, die van de top van zijn geluk zichzelf in de afgrond van het verderf zou kunnen storten. Neen, Heer!, bewaar Gij Uw groepje der rechtvaardigen[162]; laat ons allen, ons allen, door niets uit Uw genadeband worden gescheurd. Ach! Gij zijt toch zo trouw en hebt beloofd, gebed te verhoren; o!, verhoor ons arme gebed. In de naam van Jezus!, smeken wij tot U in den hoge - U zij lof, prijs, dank, aanbidding, eer en heerlijkheid, van nu af tot in eeuwigheid. Amen! Amen! Amen.

[162] “(...) bewahre du dein Häuflein der Gerechten (...).” Vergelijk Psalmen, 125:3: “Want de scepter der goddeloosheid zal niet rusten op het lot der rechtvaardigen (...)”, ofwel: “denn der gottlosen scepter wird nicht bleiben uber dem heuflin der gerechten.” Vergelijk echter ook Jezus Sirach, 48:17, waar ‘Häuflein’ ‘klein volk’ betekent.

Opmerkingen

Bij het Uittreksel der instructieve Orderegels van het oude systeem van het G.R.C. [163].

Voorwoord[164]

Wij zullen hierbij omwille van de beknoptheid en om veel geschrijf te besparen, slechts die locaties in de hoofdstukken en paragrafen aanduiden, waarvan wij het nodig vinden om het een en ander ter verduidelijking en verdere uitvoering toe te voegen, en kunnen ons dus bij deze arbeid niet aan een feitelijke samenhang binden.

---

[163] "von G.R.C. alten Systems", dus 'Goldenem Rosen Kreutz'.
[164] "Vorerinnerung".

Cap. I.

Over de algemene plichten van een Broeder.

1e opmerking.

ad §. 2.

Over[165] de aard en wijze waarop de klachtzaak in het algemeen en de overtredingen der Broeders bij een Orde behandeld moeten worden, moet de Constitutie[166] alsook de geheime Verordening[167] worden nagelezen. Zou echter een Broeder (hetgeen God genadiglijk moge verhoeden) een dusdanige overtreding begaan dat de formele Ordeban zou moeten volgen, dan wordt, wanneer het feit toereikend bewezen is, verder niets tegen de overtreder gezegd, en alle overige leden van de Orde in het geheim, niettemin met alle strengheid aanbevolen om over aangelegenheden van de Orde geen enkel woord meer met hem te wisselen en ook, waar het van toepassing is en geen opzien baart, alle profane omgang naar vermogen te vermijden. Het door de senior grondig en waar mogelijk gedocumenteerde klaagschrift, wordt door de directeur van de Orde en alle leden ondertekend, en onverwijld door de geheime circulatuur[168] naar de directe overste ingezonden. Verdere orders worden afgewacht, gedurende welke tijd de aangeklaagde noch van

---

[165] In de kantlijn van het origineel staat op deze hoogte: “Auszug der Instructionen Ons Satzungen“ (‘Uittreksel der instructieve Orde-regels’).
[166] “Haupt-Institut”.
[167] “geheime Instruction”.
[168] Vermoedelijk zijn hier geheime boden bedoeld.

convocaties, noch van andere werkzaamheden van de Orde het geringste moet ervaren.

2e opmerking.

ad §. 3.

Niets is kostbaarder dan de edele tijd, en het verlies ervan is onvervangbaar.[169] Nadat onze beroepszaken volbracht zijn, moeten wij onze slag slaan met de tijd[170], en met uiterst verstandige hand de uren uitdelen voor ontspanning van lichaam en gemoed, voor het in acht nemen van de welstand in het circuit van onze kennissen en vrienden, et cetera, opdat wij de werkzaamheden van onze Orde niet verzuimen en tegen de plicht in handelen. Het onderzoek van de natuur en de meeste werkzaamheden van de Orde zijn echter van zo'n hoedanigheid, dat wanneer wij onze smaak eraan wennen, ze onze ziel dusdanig verheugen, dat wij geen ander genoegen en andere voldoening van het gemoed wensen te hebben. En voor Broeders wier beroep tot veel stilzitten noopt, vormen vele prachtige werkzaamheden van de Orde tegelijkertijd een zeer gezonde en gunstige lichaamsbeweging.

3e opmerking.

ad §. 2.

[169] In de kantlijn van het origineel staat op deze hoogte: “Auszug ıc.“ (‘Uittreksel, et cetera’).
[170] “die Zeit auskaufen”.

Hierboven[171] is het ambt van een directeur van de Orde uitvoerig behandeld in hoofdstuk 1. Een directeur van de Orde die voor zijn Broeders bezwaarlijk kan zijn, zoals het hier genoemd wordt, is geen trouwe herder, doch een huurling en verdient het niet langer om in zijn belangrijke ambt te blijven, aangezien hij de liefderijke bedoelingen van de Orde meer stoort en hindert, dan bevordert.

4e opmerking.

ad §. 5.

Het geval kan zich voordoen, dat Broeders uit doelmatige weetgierigheid vragen stellen die noch spitsvondig zijn, noch boven de reikwijdte van hun Graad uitstijgen, en die de Broeder directeur van de Order toch niet kan beantwoorden. Deze moet hij niet terugwijzen doch, om zichzelf en zijn Broeders te onderrichten, aan zijn directe oversten laten toekomen, en alleen hen om beantwoording vragen, welke beantwoording, in zoverre de kwestie niet tot hogere, nog niet bestegen Graden van de Orde behoort, zekerlijk zal volgen.

[171] In de kantlijn van het origineel staat op deze hoogte: “Auszug ιc.“ (‘Uittreksel, et cetera’).

Cap. II.

Wat een Kring is en hoe deze volgens de regels gehouden moet worden.

Alles wat in de zeven paragrafen van dit Cap. is opgenomen, behoeft in het geheel geen verdere verduidelijking, doch de Broeders directeuren van de Orde mogen slechts de letterlijke, zuivere inhoud getrouw en ijverig volgen. Zo zal in onze Orden voortdurend orde heersen en daarmee vanzelf alle wanorde wegvallen, en zullen ze verzekerd kunnen zijn van de zegen van de hemel en van het welgevallen van hun oversten.

Cap. III.

Over de convocatievertrekken en de kandidatenkeuze, en ook over hoe een goedgekeurde kandidaat op zijn opname moet worden voorbereid, daadwerkelijk moet worden ontvangen en daarna volgens de regels moet worden geïnstrueerd.

5e opmerking.

ad §. 2.

De kandidatenkeuze is een van de belangrijkste werkzaamheden van een directeur van de Orde. Een schurftig schaap steekt vaak de gehele kudde aan. De in de Constitutie, Cap. 2. §. 2., voorgeschreven maatstaf om de waardigheid van een kandidaat te bepalen, moet daarom steeds met pijnlijke zorgvuldigheid precies aangewend worden, opdat geen enkele *introductor* zich wegens een slechte keuze verantwoordelijk maakt jegens de Orde. De belangrijkheid van de kwestie verdient het immers wel, dat wij iedere aspirant goed onderzoeken, om geen onwaardigen in het heiligdom van de Orde te brengen, waarin slechts reine zielen mogen komen. Bij ieder voorstel voor een kandidaat moet ons geweten ons getuigenis geven, dat wij onze verantwoording in het onderzoek van deze, met al onze krachten in acht hebben genomen, en dat onze op kennis van de kwestie berustende overtuiging hem voor verkiesbaar houdt. Is dat het geval, dan hebben wij geen tegenmaatregel van de Orde te vrezen wanneer de kandidaat naderhand als een onwaardige mocht worden onderkend. Onze troost is hier, zoals bij alle ongevallen in het leven, een goed geweten. Onze onschuldig begane fout behoort dan tot het grote ondoorgrondelijke plan

van de bestiering door God, waarin ook het kwaad moet dienen tot het goede, en tenslotte het beste van het geheel naar buiten moet komen. Jezus koos zijn twaalf apostelen zelf, en er zat een Iskariot tussen.

6e opmerking.

ibidem

Ad verba[172]: De volgende punten categorisch te laten beantwoorden. — — Mocht dit met de een of andere Broeder in zijn Orde niet plaatsvinden of verzuimd zijn, dan moet het worden ingehaald en moeten de schriftelijke antwoorden onverwijld naar de leiding worden toegezonden, en moet zoiets in de toekomst nimmer veronachtzaamd worden.

7e opmerking.

ibidem

Ad verba: Hierin moet men in een openlijke [173] de Vrijmetselarenordening *strictissime*[174] in acht nemen, en daar niet overheen gaan, et cetera.

---

[172] Waarschijnlijk wordt hier 'mondeling' bedoeld, gelet ook op het gebruik verderop, bij de 10e opmerking, § 6. Hoewel de tekst hier bij de 6e opmerking wordt voorzien van twee liggende strepen, als om aan te duiden dat aldaar het mondeling behandelde plaatsvond, wordt verderop de mondelinge passage feitelijk inhoudelijk van tekst voorzien. In de kantlijn van het origineel staat op deze hoogte: "Auszug ıc." ('Uittreksel, et cetera').

[173] Lees: 'convocatie'.

[174] Uiterst strikt.

De algemene Vrijmetselarij is en blijft de kweektuin van de hoge Orde. Haar oorsprong komt uit een heilige bron; ze is de voorhof van de Orde. Treurig is het wel, om het kind van een schone moeder dusdanig misvormd, en de diverse zogenaamde systemen der Vrijmetselarij met zo veel flauwekul en deels belachelijke grollen en speelsheden ontsierd te zien. Ondertussen geven zij[175] niet alle hoop op, dat de oversten van de hoge Orde - vooral bij de huidige grotere uitbreiding van de Orde - niet ook[176] denken aan de Broeders van de Voorhof; het verbeteren van de Vrijmetselarij eenmaal hun opmerkzaamheid gunnen; en het - naar verluidt - in het archief van de Orde nog voorhanden zijnde oude, ware rituaal der drie of vier Vrijmetselarengraden ons[177] in handen geven, of onder hun toezicht en goedkeuring een geheel nieuw ontwerpen, en in gezamenlijke uitgave algemeen zouden moeten laten invoeren. Tot aan dat fortuinlijke tijdstip moeten wij ons feitelijk behelpen met hetgeen wij hebben, en naar datgene wat hier bevolen wordt, ordelijk handelen.

8e opmerking.

Aangezien zowel deze lange paragraaf, als het einde van de vorige, zo uitvoerig handelt over de voorbereidingsbezigheden die met de kandidaten moeten plaatsvinden, kunnen de leidende Broeders van de Orde daaruit gemakkelijk afleiden, hoe onafwendbaar noodzakelijk en tevens hoe uiterst belangrijk de passende voorbereiding tot installatie in de heilige, hoge Orde in alle opzichten is. Laat u dus niet na, zeer geliefde Broeders!, bij iedere te observeren acceptatie met uiterste zorgvuldigheid deze buitengewoon grote plicht na te komen. Wij kunnen niet genoeg woorden vinden om u dit zeer dringend op het hart te

[175] Kennelijk worden hier de Vrijmetselaren bedoeld.
[176] De passage is onduidelijk. Mogelijk is hier bedoeld: ‘niet alleen’.
[177] Onduidelijk wie dit voor wie wenst.

drukken. Bedenkt u, Broeders, de ontstellende verantwoording die u zou hebben, wanneer degene die in de Orde is opgenomen, ongelukkig zou worden, en de eerste oorzaak hiervoor te zoeken zou zijn in de verwaarloosde voorbereiding. Siddert u hierover van angst, zo vaak als u een installatie doet, en werp u voor God neer in gebed en smeking, dat de eeuwige erbarming u voor dit grote ongeluk genadiglijk moge behoeden. Doet u het uwe oprecht voor de nieuwe Broeder; Gods Heilige Geest zal dan zeker ook het Zijne doen, om een ziel zo te bewerken dat deze werkelijk heilwaardig wordt. God schenke hem daartoe Zijn zegen.

9e opmerking

ad. §. 5.

U zult er niet verkeerd aan doen, zeer geliefde Broeders, wanneer gij zelf een werkelijk hartelijke en geestroerende, korte en bondige vermaningsrede over de hier voorgeschreven, uiterst belangrijke punten uitwerkt, of door een daartoe geschikte spreker laat uitwerken, die de *indroductori* bij alle acceptaties in het voorvertrek tot richtsnoer moge dienen, en aan de kandidaten met het gehele vuur van de aandacht en inborst moge worden voorgelezen. Daar de ziel die in de vooravond reeds voorbereid is, thans door de handeling die in het voor- en nevenvertrek ritueel is voorgenomen, nog meer aangegrepen en thans vol verwachting is, geeft de kleine tussentijd tussen de voorbereiding en werkelijke installatie het gunstige tijdstip aan, om haar door de macht der overtuigingskracht dusdanig te ontredderen, dat zij - volledig meegesleept - tot een hoogte van gewaarwording wordt opgezweept die onuitsprekelijk is, en voor de zegen der installatie als het ware de deur en poort opent. Wij hopen, dat u zelf voelt en ondervindt wat wij hier willen zeggen.

10e opmerking.

ad §. 6.

Ad verba: Zo wordt hem zijn naam in de Orde en het voor hem op de hoogste plek ontworpen wapen verstrekt, et cetera.

Dit plegen wij in ons directe Oosten met een zekere plechtigheid te doen, op de volgende wijze. Wanneer de *receptus*[178] teruggeleid is naar het nevenvertrek om zich in te schrijven en de toelatingsgelden te betalen, en dan weer in de convocatiekamer komt, treedt de *recipiens*[179] met opgeheven staf in de rechter-, en met het ordewapen in de linkerhand in het Oosten, en laat de nieuwe Broeder voor zich plaatsen in het Oosten, die hij als volgt toespreekt. “Op bevel van de hoge oversten, en in de naam van alle wijze Meesters, geef ik u hierbij uw Ordenaam en noem u Broeder N.N.[180] Tegelijk overhandig ik u, het voor u ontworpen Ordewapen, waarvan u zich voortaan in aangelegenheden van de Orde kunt bedienen. Ik wens u van harte geluk.”

---

[178] De ontvangene, dus de inwijdingskandidaat.

[179] De ontvanger, dus de inwijdend Meester.

[180] Deze geheime tempelnaam ontvangen de leden thans pas in de Vierde Tempelgraad.

Cap. IV.

Over de convocaties van de Orde, en wat daarbij volgens de regels in acht moet worden genomen.

11e opmerking.

ad §. nr. VI.

Ad verba: En, zonder onderbreking voortgaand, moeten beide handen tot aan het slot van de convocatie op de borst samengevoegd worden gehouden, et cetera.

Dat wordt dikwijls verzuimd, hetgeen echter onterecht en des te meer af te keuren is, daar een dergelijke positie niets ongemakkelijks heeft, en bij niemand bezwaren kan veroorzaken. Vandaar dat de Broeders directeuren van de Orde hierop, zowel als op al het overige dat tot de uiterlijke orde behoort, acht slaan, namelijk:

a) Dat de Broeders de 147e psalm gezamenlijk door en door van buiten leren, en zich niet met geschreven briefjes, et cetera, moeten behelpen, waardoor de voorheen beschreven positie wordt onderbroken.

b) Dat zij niet naar verschillende richtingen voor hun stoelen knielen, doch allen tezamen, vrij met hun aangezicht naar binnen gekeerd, naar het oosten gericht zijn.

c) Dat zij de afzonderlijke verzen van deze psalm langzaam, aandachtig en met volle inborst van het hart opzeggen.

Cap. V.

Wat de Broeders voor en na iedere convocatie van de Orde, en ook buiten de convocaties, jegens God en zichzelf in acht moeten nemen.

12e opmerking.

Leest u, zeer geliefde Broeders directeuren van de Orde! dit heerlijke slothoofdstuk regelmatig, en laat het ook aan uw Broeders lezen. Vervult u zelf al de daarin vervatte voorschriften, en laat ze ook door anderen vervullen. De eisen van de hoge Orde zijn immers niet zó moeilijk, dat wij ze niet in acht zouden kunnen nemen. Neen!, wien het ernst is dat hij zich in deze loffelijke, heilbrengende ordening begeeft, hem zal alles gemakkelijk afgaan. De Orde verlangt niets anders van zijn leden als wat het christendom, wat onze heiligste religie verlangt, en wat wij dus toch al moeten doen wanneer wij goddelijk wensen te zijn. Het zachte juk van Christus is tegelijkertijd het zachte juk van de Orde. En Christus, onze hoogste Broeder-Meester nodigt alle mensen - en hoeveel te meer Zijn Broeders van de Orde: echte, ware R.C.'s - uit, wanneer Hij lieflijk spreekt, bij Mattheüs, 11: 28-30: "Kom herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u verkwikken. Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en deemoedig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen. Want Mijn juk is zacht, en Mijn last is licht." Wanneer wij hier in dit armzalige, tijdelijke leven met andere mensen al hun vermoeienissen gemeen hebben, wanneer ons de zonde bedrukt en ons natuurlijke verval onze zielen belast en verontrust, wanneer alle overige ongemakkelijkheden van deze

pelgrimage ons het leven zuur maken, zo biedt onze R.C. van de heilige Orde ons zijn hulp aan. Ach!, en deze hulp is zeer groot. Wij vinden in de Orde geestelijke en lijfelijke ondersteuningen die andere mensen buiten de Orde niet hebben. En wij wilden ons niet in de - voor ons eigen bestwil - voorgeschreven regels bekwamen? Het zachte juk van Christus niet op ons nemen?

Lieve God!, laat ons niet aldus misleid worden! Lieve, vriendelijke, zoete Jezus!, laat niemand onder ons van U afvallig zijn! Neen, verzegel Gij ons met Uw Heilige Geest, de geest van sterkte en kracht, opdat wij alle verblindingen en verleidingen van de zielenmoordenaar standvastig weerstaan; U en Uw bevel en de bevelen van de Orde steeds gehoorzaam, en ook waardige kinderen daarvan mogen zijn en blijven; als degenen die Gij, o Jezus!, bij voorkeur hebt geroepen vanuit de duisternis naar Uw wonderbare Licht, en vanuit de macht van de satan naar God. U zij lof en prijs in alle eeuwigheid. Amen!

Uittreksel

uit de instructieve Constitutie[181] van het G.R.C. van het
oude systeem, die na het laatste Hoofd-
en Reformatorische Generale Convent in het jaar
onzes Heren 1777 *cum concordia fratrum*[182]
is opgesteld; ter goede handhaving van de
broederlijke orde bij alle Orden moet wordt ingevoerd;
en ook door alle daartoe behorende verwanten
van de Orde bij de eed van trouw nauwkeurig
in acht moeten worden genomen.
Omnia cum deo et nihil sine eo.[183]

Dat de scheppende wijsheid te allen tijde uit verschillende mensengeslachten trouwe knechten naar de volheid van haar eeuwige barmhartigheid verwekt; hen door het licht van haar heilwerkende genade buitengewoon verlicht om in het licht der natuur God werkelijk te erkennen; Zijn rijk aan te grijpen om dat onder alle mensenkinderen uit te breiden; en hen daarbij heeft geleerd om het vurige streven van het verderf om - in zijn lust tot zelfheerschappij - de gevallen natuur volledig te verzegelen in de vloek waaronder die zucht, naar geestes-vermogen te weerstreven door al het ontvangen genadelicht; en hen ook daartoe met woord en daden steeds steunt; en door dit alles de eerste basis heeft gelegd voor de heilige tempel die zij zich in haar waarlijke zonen opbouwt, en wier vesting zij door geen enkele tijdwisseling laat verpletteren, doch juist steeds des te dieper zal grondvesten naarmate die de razende spelonk

[181] "Ordnungssatzungen".
[182] Met instemming van de Broeders.
[183] Alles met God en niets zonder Hem.

bestormt en tracht te overweldigen: dit alles is aan alle in God verlichte Broeders door het letterlijke geluid van het geopenbaarde woord, als een onloochenbare waarheid tastbaar bewezen, en ook door onze wijze Meesters van ieder tijdperk niet slechts van mond tot mond toevertrouwd, doch ook zowel schriftelijk nagelaten als met wonderbaarlijke daden bevestigd, waarbij het echter te allen tijde de bedoeling is, dat een dergelijke ordening in de verhouding tussen het uiterst belangrijke einddoel van de Broederschap en de middelen en wegen daartoe - bij alle schijnbare, heimelijke en onvermoede gevaren en hinderlijkheden - op een stellige wijze wordt bereikt, en het des te ernstiger ingescherpt wordt, dat deze onder de verschillende leden van de Orde in alle gestrengheid wordt gehandhaafd, daar reeds de geringste verwonding van de noodwendige ordening elke goede bedoeling vermag te verijdelen, en onze goddelijke leermeester zelf een God der heilige ordening is.

Zoals nu het ware hoofddoel van onze Orde - die met de eeuwige wijsheid geheiligd is - direct vanaf het begin van zijn oprichting gericht was op de ware kennis van God in de natuurlijke dingen, en op de trouwe voortzetting daarvan op bovenstaande wijze, en sedertdien naar de onbedrieglijke maatstaf van het heilig evangelie precies ingericht, gereformeerd en volkomen gelouterd is geworden; en voornamelijk gericht is op het werkelijke opbouwen van het Rijk van Christus, hetgeen wij in onszelf, in onze Broeders en andere medemensen door deugdzame handelingen uit te werken, en in de geest der Broederschap, moeten beijveren; en dit anderzijds niet kan geschieden zonder de werkelijke kennis van God, die zich slechts in het licht der genade en der natuur door indringend, volhardend bidden, veel mediteren en door veelvuldige, goed overdachte en werkelijk uitgevoerde pogingen laat opdiepen en gewinnen uit het geopenbaarde woord Gods, uit zelfkennis en uit de ganse natuur en de schepselen: zo

worden ook voor dit doel aan de Broeders op de treden van onze Orde zulke geheimenissen gaandeweg toevertrouwd, die - zolang ze in onze innerlijkste Orde besloten blijven - niet slechts voor de onzen, doch ook voor zeer veel profane medemensen zeer nuttig, en door God naar de volheid van zijn erbarmen bestemd en gegeven zijn voor ons tijdelijke en eeuwige welzijn. Zodra ze echter in tegendeel aan de arglistische hebzucht van de onkundige kinderen der wereld verraden mochten worden, gruwelijke verwoestingen op de ganse aardbodem aanrichten, en daarom de verschrikkelijkste strafgerichten van God zich over onze schedels zouden samenpakken, hebben toch alle Broeders *sine exceptione*[184] reden om hun voor God en de Orde afgelegde eed steeds indachtig te zijn, deze met uiterste gewetensvolheid punctueel na te leven, er daarentegen hier en daar niet verwelkende beloningen voor te verwerven, en in dit opzicht de volgende

Constitutie[185]

met broederlijke rechtschapenheid bij de eed van trouw immer onverbrekelijk en *strictissime*[186] in acht te nemen.

[184] Zonder uitzondering.
[185] “Ordens-Satzungen”.
[186] Op de striktste wijze.

Cap. I.

Over de algemene plichten van iedere Broeder.

§. 1.

Hoewel alle mensen zonder onze Constitutie[187], voor God en de natuur op geestelijke en lichamelijke wijze gebonden zijn aan het voeren van een deugdzame levenswandel, zo willen toch de wetten van onze hoogloffelijke Broederschap aan al deze aangesloten, waardige leden in het allerbijzonderst de vervulling van het eerste eedpunt, namelijk de heilige godsvrucht, zo beknopt mogelijk opdragen en aanbevelen, opdat eenieder daardoor wijsheid kan bereiken, en zich noch jegens God, noch jegens de liefde voor de naaste, en ook niet jegens de staat en het algemeen belang misdraagt, doch als een ware christen en - van de vrijdenkerij[188] ver verwijderde - vriend van de religie door vele anderen als een vredelievende, stille, eerbare en

[187] "Verordnung".

[188] Dit is een cruciale passage in het manuscript. Sinds de Fama Fraternitatis R+C in 1614 verscheen, is duidelijk, dat de Rozekruisers alle natuurwetenschappen wilden samenvoegen. Zij gaven daarin ook aan, dat in de politiek de Roomse Kerk erkend werd. Niettemin verklaarden zij in de Confessio R+C dat de paus de antichrist is en dat zijn tirannie moet verdwijnen. Tevens dat: "alle lijfeigenschap, valsheid, leugen en duisternis moeten wijken en ophouden, die in de loop der tijd met de omwenteling van de grote wereldbol, in alle kunsten, werken en heerschappijen der mensen binnen geslopen zijn en die voor het grootste deel verduisterd hebben (...)." Daaruit blijkt duidelijk, dat zij een ondogmatische verbetering en voortzetting van de wetenschap wensten. In die zin is dus sprake van vrijdenkerij, die in deze passage nu juist verlaten lijkt te worden.

dienstijverige wereldburger aangezien, en ook zo veel mogelijk door de Schepper en Diens schepselen als een rechtvaardig man ondervonden moge worden. Want hierdoor moet de hogere genadezegen verkregen, en kwaad vooroordeel weerstaan worden, en - niet minder ook - de zeer loffelijke Broederschap onder de beschutting van de Allerhoogste onaangevochten blijven.

§. 2.

De leidinggevende Meester of overste van de Orde moet zich goed bewust zijn van zichzelf en zijn handelingen, vanwege de eventueel gevaarlijke positie van de Orde, en ook al zijn ondergeschikte Broeders de nodige voorzichtigheid uiterst krachtig aanbevelen. En wanneer de een of ander jegens dit artikel tekortschietend en strafbaar mocht worden bevonden, zou dat door een geldstraf moeten worden gevolgd die zowel passend is bij zijn vergrijp als bij zijn vermogen; de tweede maal echter door uitsluiting van drie, zes of negen maanden van alle broederlijke bijeenkomsten; en bij de derde maal door onderwerping aan een algehele ban uit de Broederschap. Doch in het geval van een zo onfortuinlijke gebeurtenis moet de situatie snel worden meegedeeld; moet het voorschrift worden afgewacht over hoe een groter euvel en de ontdekking moeten worden afgewend; en dan pas met de bestraffing worden voortgegaan.

§. 3.

En aangezien het doel van onze Broederschap niets anders is dan wijsheid, Kunst en deugd te bereiken, God te bevallen en de naaste te dienen, zo moet - dat in aanmerking nemend - een iedere Broeder niettemin, zonder in zijn beroep iets te verzuimen, noch in zijn eigen of in religieuze, staats-, lands-, dienst-, handels- en huishoudelijke aangelegenheden zichzelf te

beperken, doch zo vaak hij de geestelijke en wereldlijke wetten tot zijn eigen belang en die van het algemeen lofwaardig heeft uitgevoerd, gewetensvol genoegdoening heeft gegeven, en tijd over heeft, zich met onvermoeide ijver en met verafschuwing van alle lediggang tot de natuurkunde wenden, en zijn door God geheiligde Ordeverplichtingen tot loffelijke vervulling brengen.

§. 4.

Zo moet ook de directeur met grootmoedig geduld en mensenliefde de onder hem gestelde leden voor zover doenlijk is regelmatig bijeenroepen; naar zijn vermogen en overeenkomstig de door ons aan hem toevertrouwde instructie zo onderrichten als de Graden van de Orde, voor zover zij die reeds werkelijk bezitten, het kunnen voorschrijven of toestaan, en zoals de strengste ordening het verder nog vereist; als een gezeten man de weetgierige zonen en Broeders met alle bescheidenheid besturen; doch hen op geen enkele wijze tot last zijn, opdat hij niet uit eigen kwade bedoelingen zelf strafbaar bevonden moge worden.

§. 5.

Niet minder moeten de op waarde geschatte Broeders hun voorzittende directeuren alle liefde, trouw en gehoorzaamheid bewijzen, en zich tevens noch in, noch buiten de aangelegenheden van de Broederschap op hun wijsheid beroemen, noch de directeur om dingen vragen die de strekking van hun Graden overstijgen, en nog veel minder hem spitsvondige vragen opdringen, of uit ingebeelde grotere geleerdheid hem voor onbekwaam houden, laat staan zelfs verachten en uitlachen. In het geval echter een of meerderen een zo uiterste, tegen de regels indruisende domheid mochten uiten, moet de directeur daartegen een waarachtig en ordentelijk klaagschrift opstellen; dat in een open convocatie voorlezen; door alle

aanwezigen *pro et contra* laten stemmen of het gegrond is en aan de oversten van de Orde zou moeten worden toegezonden; het *libellum*[189] door de gezamenlijke leden en buitendien met ieders mening laten ondertekenen; aan de leiding toesturen; en de beslissing afwachten.

§. 6.

En nadat de Orde gevormd is door negen leden, en de directoraatstafel in zijn passende opstelling gebracht is, als waaraan de urgentste *subjectis*[190] in ogenschouw moeten worden genomen en daarna nog de afgedane; moeten de nodige opdrachten uitgedeeld en naar de aard van de leden goed bestemd worden; moet ook bij alle vergaderingen voor de rekwisieten en armenkas gecollecteerd worden; en moet telkens *publice*[191] de effectieve stand van de kas verrekend worden.

§. 7.

Zo gebiedt[192] ook de strenge wet van de Orde dat de oversten onkenbaar blijven op zware straf van de Orde; dat alle Broeders zich in het algemeen volledig onthouden van het verstrekken van informatie over de directeuren van andere Orden en al helemaal niet over de hogere oversten van de Orde; dat zij de eigen directeur van de Orde aan geen enkel lid van een andere Orde kenbaar maken; en ingeval de een of andere Broeder een overste - tegen deze Constitutie[193] in - onschuldig of bij vergissing ontdekt mocht hebben, hij hem voor alle overige Broeders diep in zijn hart besloten houdt. Evenzeer verbindt

---

[189] Geschrift.
[190] Onderwerpen.
[191] Openlijk.
[192] "verbietet".
[193] "Verordnung".

deze[194] onder nog veel zwaardere tegenmaatregelen alle oversten van de Orde ertoe, dat zij zich voor alle lagere Broeders die niet rechtstreeks in het directoraat van hun Orde geïncorporeerd zijn, uiterst verborgen houden, omdat a) deze zeer wijs verordineerde verborgenheid een goede bescherming biedt tegen de strafbare eerzucht des aanziens en tegen de lust tot heersen, waarbij eigenliefde en trots ongemerkt vele mensen plegen te misleiden en te verstrikken; en - niet minder - behoedt tegen alle tegen de regels ingaande opdringerigheden door mindere Broeders, aangezien niemand hen[195] mag kennen; en b) omdat ze[196] het kwade vooroordeel of de persoonlijke haat jegens alle en met name de leidinggevende leden van de Orde verhindert, en alle vervloekte werkingen van nijd ontkracht; alsook, c) de lagere Broeders een passend respect inprent voor de hoge Orde, hen aan de plichtmatige gehoorzaamheid houdt en hun standvastigheid in het goede bewaart; niet minder, d) de verraderij en de behoudzucht, alsook de gewelddadigheid en meineed der Broeders weerstaat; en, e) hierdoor de vorm van de directie in stille werkzaamheid, zonder twist, eenvoudig, regelmatig, onveranderlijk, gelijkluidend en algemeen blijft. Eveneens, f) kunnen door deze onkenbaarheid de oversten van de hogere Orden ten gunste van de Orde de lagere Orden bezoeken; wanordelijkheden op diverse wijzen ontdekken; en tot het uitschakelen daarvan de nuttigste maatregelen treffen. Bovendien, g) kan iedere ongerechtigheid die jegens de lieve God en de naaste door ontaarde Broeders mocht worden begaan, des te gemakkelijker zonder aanzien des persoons worden uitgeroeid, wanneer de oversten van de hoge Orde bij hun onkenbaarheid noch door hoogmoed en wraakzucht, noch door eigenmachtige hetzes iets te vrezen hebben. Hierdoor zullen de hetzij te weetgierige of zelfs afgunstig oordelende

[194] De strenge wet van de Orde.
[195] De oversten.
[196] De verborgenheid.

Broeders, zonder de nog hogere en directe[197] bedoelingen van de oversten van de hoogste Orde te kunnen duiden, reeds inzien en begrijpen - de vrome en trouwe leden van de Orde echter met vreugdevolle harten vrijelijk moeten bekennen -, dat de verborgenheid en onkenbaarheid van de directeuren van de Orde naar alle waarheid juist, goed en noodzakelijk is, en op basis van de daarover opgestelde Orderegels met de strengste rigoreusheid stipt moet worden nagekomen.

N.B. Opdat echter niemand zich zo gemakkelijk aan het vervullen van de bovenstaande punten of §-en kan onttrekken en met onwetendheid moge verontschuldigen, moeten ze bij alle kwartaalconvocaties duidelijk en fier worden voorgelezen.

---

[197] “unmittelbaren Absichten”. Het woord ‘unmittelbar’ kent tal van betekenissen.

Cap. II.

Wat een Orde is en hoe die qua regels moet worden opgericht.

§. 1.

De Broeders formeren de basis van een Orde en zijn reeds in staat, en ook ertoe verbonden, ordentelijke convocaties te houden. Vijf Broeders vormen een halve; zeven een gehele; en negen een voltallige of complete Orde. Onder de Ordebroeders is steeds de leidinggevende overste inbegrepen, zodat geen enkele Orde het aantal van negen leden te boven mag gaan, aangezien dit heilige getal drie maal drie in zich bergt, en ons is gegeven ten teken van het einde van alle geschapen dingen.

§. 2.

Een complete Orde stelt daarom een oneindige Kring voor, van zijn - in naam van de Heer - verzamelde, waardige leden, maar ook van de Orde en de ganse natuur en Schepping, en van zijn leidinggevende overste, doch niet minder van het *magum magorum*[198] als het hoogste *magum* aller dingen zelf; en houdt verborgen krachten in, die zich naar gelang de waardigheid van zijn leden door onze Graden gaandeweg ontwikkelen, en tenslotte al het profane mensenverstand ver overstijgen. Hieruit valt echter gemakkelijk de conclusie te trekken, hoe alle Broeders ingesteld zijn, en moeten hongeren en ijveren naar de geest der Broederschap en haar vervolmaking, en ook, welke achting, trouw, liefde en volgzaamheid alle Broeders aan hun

[198] Magiër der magiërs.

leidinggevende Meester schuldig zijn, en hoe ijverig ieder lid ernaar moet streven dat hij, ter completering van zijn Orde, door deugdelijke *subjecta*[199] bijdraagt.

§. 3.

Zodra echter de Orde met God gecompleteerd is, moeten ook, overeenkomstig de hierboven begrepen Cap. 1, §. 6, de nodige taken worden verdeeld, en naar de aard van de Broeders goed worden toegewezen. De senior, die de plek van de rechter in de Orde vertegenwoordigt, wordt bepaald door anciënniteit in de Orde en zijn recht tot introductie. De actuarius echter, die de functie van een secretaris moet verzorgen, wordt net als de Broeder redenaar[200] en de penningmeester van de Orde aangewezen door de directeur, en daarna volgt hij op, wat de regels voor het overige van hem eisen.

§. 4.

Iedere Orde heeft krachtens de Constitutie[201], Cap. 2, §. 3 het recht, een Broeder van dienst te kiezen die de statutair voorgeschreven eigenschappen bezit; hem door de leidinggevende overste te bestemder plekke in *proposition*[202] te laten brengen via de *petito*[203] die overeenkomstig de regels is opgesteld; en hem na verkregen goedkeuring van de hoogste

---

[199] Personen, in de zin van nieuwe kandidaten voor de Orde.

[200] Een typerende term bij de Vrijmetselaren. Bij de Rozekruisers spreken we tegenwoordig feitelijk over de Prediker.

[201] “Hauptinstituts”.

[202] Stelling.

[203] “mit dem unserer Ordnung nach abgenommenen petito”. Het woord ‘abgenommen’ kent vele betekenissen. Kennelijk hadden de Broeders inspraak op de keuze van de plaatselijke officianten.

Broeders weliswaar volgens voorschrift, doch ook kosteloos te laten opnemen. Een dergelijke Broeder is overigens gekwalificeerd om gaandeweg tot op een bepaalde hoge trede van de Orde alle Graden kosteloos te ontvangen, op grond van zijn groei in de geest van verbroedering en de bij ons vereiste goede kennis, en voor zover die nodig is voor zijn dienst bij de Orde. Aangezien echter een dergelijke Broeder zich niet in een *votum activum*[204] in het Kapittel[205] mag verheugen, kan hij ook niet in het heilige getal der negen leden van de Orde begrepen zijn.

§. 5.

Zouden daarentegen, nadat de Orde volledig compleet is, niettemin deugdzame *subjecta*[206] die werkelijk ernstig naar het licht van de ware wijsheid verlangen, alsnog als kandidaten in aanmerking komen, dan moet de leidinggevende overste hun naar voorschrift afgenomen verzoekschriften toch onverwijld aan zijn meerderen toezenden**;** en alleen in het geval dat de goedkeuring van acceptatie daarvan afkomt vanaf de hoogste locatie, een dergelijke kandidaat niet in zijn Orde, doch via diens pleitbezorgers in een formele vergadering van drie Broeders - die hij vanuit zijn ondergeschikte Ordeleden voor deze kwestie moet kiezen en aansturen - introduceren**;** via de deugdzaamste der gedeputeerde Broeders formeel accepteren; daarna volgens onze voorschriften *privatim*[207] juist en goed instrueren; en met de tweede kandidaat op dezelfde wijze handelen. Mocht er echter ook van een derde nog een acceptatie zijn, dan moet hij die laten volbrengen krachtens voorschrift, doch slechts door de twee nieuw geaccepteerde Broeders, nadat

---

[204] Actieve stem.
[205] Tegenwoordig 'Chapter' genoemd, maar organisatorisch qua ledental nu anders gestructureerd.
[206] Personen.
[207] Vertrouwelijk.

zij krachtens de eed van trouw gebonden zijn geworden om voor alle Broeders eeuwig te verzwijgen door wie zij geïntroduceerd zijn en wie hen geaccepteerd hebben. Dientengevolge zou aan de bekwaamste uit onze nieuwe Broeders het directoraat over de overigen moeten worden opgedragen; aan hem tevens de Constitutie[208] van de Orde in afschrift toevertrouwd; ook de voor dit ambt verder nog benodigde Plaatselijke Reglementen[209] meegedeeld, alsook ook de grondslag van de nieuwe Orde opgesteld en in de voorgeschreven vorm[210] ondergebracht moeten worden.

§. 6.

Iedere nieuw ontstane Orde, ook wanneer die slechts uit drie leden mocht bestaan, moet zowel op de vastgestelde kwartaaldagen alsook zo vaak als het doenlijk is, ordentelijk samenkomen, tevens een Ordekas instellen en bij geen enkele convocatie de voorgeschreven inzameling voor de rekwisieten- en aalmoesgelden achterwege laten, doch niet eerder een verzoek indienen tot het in afschrift mededelen van de Constitutie[211] van onze Orde, of van praktische Plaatselijke Reglementen[212], dan nadat ten minste vijf leden werkelijk bijeen zijn, en de Orde daardoor half voltallig is.[213]

---

[208] "O^{ns} Institut".
[209] "O^{ns} Instructionen".
[210] "Verfassung". Opmerkelijke passages. De aanwas van nieuwe leden die zou leiden tot overschrijding van het toegestane aantal leden van een afdeling (Orde), leidt tot acties om hen in een nieuw te formeren afdeling onder te brengen. Vervolgens wordt het begrip 'Verfassung' gebruikt, maar gezien de context lijkt het niet logisch dat hier de Constutitie bedoeld zou zijn.
[211] "O^{ns} Constitutionen".
[212] "Spezial-Instructionen".
[213] Dit lijkt erop te duiden, dat de nieuwe Orde met een kleinst mogelijk ledental wel gebonden is aan alle regels van de centrale

§. 7.

Aangezien er echter ook bij de Orde *Fratre exemtos*[214] zijn - die, hoewel zij mogelijk geen leidende oversten zijn, niettemin wegens buitengewone verdiensten preferente privileges van de hoge Orde genieten -, kan geen enkele Orde een dergelijke respectabele Broeder, zodra hij zich bij de leidinggevende oversten daarvan met een waar certificaat van de Orde over zijn *exemtion*[215] naar behoren heeft gelegitimeerd, de toegang weigeren. Deze geniet namelijk de vrijheid om bij alle Orden vrij binnen te treden; alle convocaties bij te wonen; na de directeur de eerste plaats in te nemen; de verzamelde Broeders met onderricht, raad en daad te ondersteunen; en over alle dingen waarover stemmen verzameld worden, mee te stemmen. Zijn *votum*[216] heeft volstrekt dezelfde geldigheid en kracht als alle andere van de Orde zelf afhankelijke *capitularen*[217], en dit weliswaar zonder dat hij gebonden is om aan de kas van de Orde te moeten bijdragen. Daarentegen is en blijft het alle Orden scherp verboden, om een Broeder die tot een andere Orde behoort, toegang te verschaffen, tenzij de kwestie zo ligt, dat een dergelijke Broeder door hogere Orden volgens de regels tot visitatiewerkzaamheden gedeputeerd is, en zich hieromtrent bij de leider[218] van de Orde naar behoren heeft gelegitimeerd.

Orde, doch er geen afschrift van krijgt. Dat veronderstelt dat er een sterke supervisie en begeleiding op de achtergrond zal zijn geweest.

[214] Waarschijnlijk is bedoeld: ‘Fratres exempti’, ‘vrijgestelde Broeders’.

[215] Vrijstelling.

[216] Stem.

[217] Hier zullen, naar analogie van de missiven van de oude Franse hoven, *capitularia* bedoeld zijn.

[218] “Vorsteher”. Een nieuwe term dus, als aanvulling op het eerder gebruikte ‘Direktor’ en ‘Obern’.

Cap. III.

Over de convocatievertrekken en de keuze der kandidaten, en ook over hoe een goedgekeurde kandidaat op een installatie voorbereid, werkelijk opgenomen en vervolgens volgens de regel geïnstrueerd moet worden.

§. 1.

Met de convocatievertrekken van de Orde moet men zich, zoals met alle overige kwesties van de Orde - op aanwijzing door de Constitutie[219], C. 2, §. 1, met welke onmiskenbare maatstaven in de hand alle stappen in de Orde steeds moeten worden afgemeten -, steeds bezighouden. Hieraan moet echter nog worden toegevoegd, dat de zetel van de Meester bij alle convocaties in het oosten moet worden opgesteld; de stoelen der overige Broeders daarentegen bij installaties rondom de vierkleurige kring waarin de kandidaat gaat staan om de eed van de Broederschap af te leggen; doch in alle overige convocaties rondom de convocatietafel ter rechter- en linkerzijde van de stoel van de Meester in goede orde zodanig opgesteld moeten worden, dat wanneer de Meester iets wil dicteren, iedere Broeder gemakkelijk kan schrijven. Doch de stoel van de Broeder van dienst (behalve bij installaties en de tafel [220], waar hij niet mag zitten, doch moet dienen), of - wanneer er geen dienende is - van de jongste Broeder, die in dit geval dezelfde positie moet vertegenwoordigen, moet staan met het gezicht naar de stoel van de Meester, dat wil zeggen, er recht

[219] Hauptinstituts”.
[220] Lees: de convocatietafel.

tegenover geplaatst zijn. Zo moeten ook in geheime vergader-vertrekken, waar het mogelijk is, zonder de rekwisietenkas van de leden van de Orde te belasten, de convocatietafel, alsook alle stoelen der Broeders groen bekleed zijn, ten teken dat de scheut en vrucht brengende zegen der goddelijke wijsheid waarachtig op alle volgens voorschrift verzamelde, waardige Broeders rust; dat dezen zich - door deze kleur - de goede kracht moeten herinneren van de geest van verbroedering die in alle waardige leden van de Orde verborgen is en tot groei brengt; en zij hierdoor voor altijd en eeuwig vol vertrouwen moeten hopen op de door God heilbrengende vruchten der overvloed.

§. 2.

Zoals nu deze geest van verbroedering iedere waardige Broeder die hem in stand houdt[221], krachtig aanspoort om het Rijk van onze lieve Heer Jezus Christus in zichzelf en in andere mensen waarlijk op te bouwen; voor deze heilige zaak en einddoel zelfs ijverige assistenten en keuzewaardige kandidaten op te zoeken; en zich door dergelijke op zich zeer loffelijke en roemrijke bemoeienissen aan God welgevallig te maken en bij de Orde wezenlijke verdiensten te vormen; en daarentegen menige ijverige Broeder van het Licht van de geest der verbroedering, dat hij aanvankelijk in stand had gehouden, in zijn blinde eigenheid terugtuimelt en - hierdoor verleid - slechts naar vele kandidaten streeft om zich zowel een groot aantal afhankelijke Broeders, alsook bij de Orde een buitengewoon aanzien te verschaffen, bij welke roemloze intentie de kandidatenkeuze zeer vaak foutief uitvalt; een foutieve keuze echter zeer kwalijke gevolgen aantrekt ten nadele van zowel de slecht gekozene, als in het algemeen van de kiezer zelf; en deze gevolgen zich niet zelden zelfs moeten uitstrekken tot goede en onschuldige leden van de Orde; zo waarschuwen wij hiermede

[221] “der ihm stille hält”.

alle geliefde en waardige Broeders welgemeend, en wel met de wetgevende aanduiding, dat de heilige Orde niets gelegen is aan de grote massa, doch alles aan waardige en uitverkoren Broeders; en dat de Orde gevoeglijk bij de keuze van iedere kandidaat zonder aanzien des persoons of van zijn profane status, Cap. 2, §. 2. van de Constitutie goed voor ogen moet houden, en vanzelfsprekend daarvan nooit in het geringste moet afwijken. In het geval dat bij een kandidaat alle hier voorgeschreven goede eigenschappen juist bevonden worden, plegen wij hem, met de bedoeling nog bestemder met zijn innerlijke gezindheden bekend te geraken, de volgende vraagpunten zonder onze hulp categorisch te laten beantwoorden, te weten:

a) Welk gezichtspunt, meent hij, streeft de Orde zeer oorspronkelijk na?

b) Welke redenen bewogen hem om bij de Orde het verzoek tot inlijving in te dienen?

c) Of, en welke boeken heeft hij gelezen over de ware natuurkunde en de daarop voortbouwende hogere scheikunde, en ook over de goddelijke en natuurlijke magie, en hoe oordeelt hij daarover?

e)[222] Heeft hij ooit chemische of magische werkzaamheden praktisch ondernomen? Welke? Zonder of met nut, en met welk nut? N.B. Hier moet aan de kandidaat de vereiste afgifte van al zijn geheime wetenschappen (wanneer hij die bezit) aangekondigd worden.

Presteert hij ook hierop voldoende, en wel dusdanig, dat zijn beantwoordingen bewijzen welke maatstaven hem hebben bewogen tot intrede in de Orde, te weten noch een strafbare

[222] Het manuscript geeft hier ‘e)’, en slaat dus ‘d)’ over.

nieuwsgierigheid, hebzucht, driestheid, of andere ijdele bedoelingen, doch een lijfelijk verlangen naar het Licht van de ware wijsheid, dan kan hij volgens de regels worden voorgedragen; en - voor zover hij geen Meester van het Schijnsel, doch slechts een gezel of leerling, of zelfs een profane man mocht zijn, die niettemin waardig is bevonden voor het innerlijk van de Orde - kan hem intussen, tot de benodigde goedkeuring volgt, het ontbrekende hetzij onder 4 ogen, ofwel in een openlijke [223] worden meegedeeld. In dit geval echter, moet men in een openbare [224] de Vrijmetselarenregel uiterst strikt in acht nemen en die niet te buiten gaan. Daarentegen is iedere werkelijke R.C. bevoegd, aan een profane kandidaat alle drie de Engelse Graden in één keer, doch N.B. slechts onder vier ogen authentiek[225] en onder de strengste handgelofte te verlenen[226].

§. 3.

Nadat[227] van een - volgens bovenstaande maatstaven serieus onderzochte en waarachtig keuzewaardig bevonden - kandidaat onder de handbelofte der hoogste stilzwijgendheid en het plausibele argument[228] van een betrouwbare hoop om via goede vrienden de ingang tot de Orde te kunnen vinden, gevergd is, dat hij op een zeer klein briefje de volgende *terminis*: “Ik, N.N., Meester van het Lichtschijnsel en het Verloren Woord, smeek door het heilige getal van de Orde, in de oeroude Orde der acht beproefde en ware Rozekruisers van het oude systeem aan- en

[223] Convocatie.
[224] Idem.
[225] “historisch”.
[226] Vermoedelijk moet hieronder worden verstaan: ‘mee te delen’.
[227] De originele zin in het manuscript loopt niet goed.
[228] “dem plausiblen Vorwandte”.

opgenomen te worden" (N.B. Wanneer het schrift van de kandidaat niet zo goed leesbaar mocht zijn, moet de directeur aanvullen, en de gehele naam van de kandidaat er nog extra goed duidelijk onder zetten, aangezien de kabbala vereist, dat men precies en waarlijk op de hoogte is met alle letters van de naam), eigenhandig heeft neergeschreven; en wanneer na het inzenden van het *petitum*[229] ten teken van de hoogste Broederschapsgoedkeuring voor de installatie, voor de voorgestelde kandidaat, de Ordenaam en het Ordewapen zijn ontworpen krachtens onze voorschriften en beschikbaar zijn gesteld, moet de leidinggevende overste dat onverwijld aan de pleitbezorger ofwel *introductor* van de kandidaat aangeven, en eerstgenoemde tevens de uiterst bedachtzame opdracht verstrekken, dat hij bij de goedgekeurde kandidaat, wanneer hij die toevallig spreekt, het gesprek ongemerkt op de Orde en het ingezonden *petitum* brengt; hij hem weliswaar op een spoedige verhoring laat hopen, echter tezelfdertijd ook, en meteen, niet slechts sondeert, doch door levendige voorstellingen van de grootste moeilijkheid van verscheidene Ordeplichten - die iedere nieuw aankomende Broeder krachtens eed op zich moet nemen, en tot aan zijn levenseinde evenzo standvastig als punctueel moet betrachten - niet terloops, doch echt botweg toetst; en dat hij hem zodanig als hij hem zal hebben bevonden, in het hierover op te stellen rapport getrouw schildert; waarop de leidinggevende overste naar zijn eigen gewetensvolle goedvinden hetzij de kandidaat moet opnemen of de dag van diens installatie bepalen[230], en - behalve dat hij aan de *introductor* de hiertoe vereiste voorbereiding zal hebben overgedragen en hij hem ter gelegenheid van deze zo zeer belangrijke aange-

---

[229] Verzoekschrift.

[230] Afwijzen in zijn geheel, lijkt hier niet genoemd te worden. Elders in het manuscript blijkt dan ook, dat er een soort middenweg wordt gezocht wanneer de kandidaat nog niet geheel voorbereid is tot installatie. Niettemin is ook duidelijk, dat wie de Orde vijandig gezind was, niet op enig mededogen hoefde te rekenen.

legenheid tevens zal hebben gezegend, nadat hij[231] uit volle borst tot God heeft gebeden en zichzelf hieraan zo krachtig kan en mag herinneren -, hem op basis van alle geestkracht zijn hoogste broederlijke zegen moet verlenen.

§. 4.

Evenzo behoort de Broeder *introductor* de belangrijkheid van zijn vigerende ambt goed ter harte te nemen, en getrouw te bedenken wat onze goddelijke leermeester over de zaaier van het woord Gods, bij Lukas 8, tot veel volkeren heeft gesproken, die Zijn leerlingen er nog over geïnstrueerd heeft, en dat de hemelse zaaier nu in rijkelijke mate van plan is uit te zaaien over de kandidaten door hun intrede in de Orde, opdat het niet op de weg, noch op de rots, noch onder de doornen, doch op een goed land moge vallen, opkomen en honderdvoudig vrucht moge dragen. Hiertoe wil zelfs een goed land, zoals ons de voortdurende ervaring leert, een goede en wel veelvuldige voorbereiding hebben. Deze gelijkenis van onze lieve Heer en Heiland en de natuur leren ons uitvoerig, alsook overdacht en hoe rijkelijk gekozen, de wezenlijk noodzakelijke voorbereiding van de kandidaat aangevangen, voortgezet en voltooid moet worden, opdat ze voor de verhoudingen van zijn zowel innerlijke als uiterlijke mens adequaat is, en hem alle mogelijke waarachtige groei voor het vervolg honderdvoudig moge brengen. Juist daarom zijn bij verschillende kandidaten ook verschillende dingen vereist, die hier vanwege de gewenste beknoptheid niet goed kunnen worden bepaald. Is de *introductor* een waardige R.C., dan zal hem de geest der wijsheid - op zijn hartstochtelijke gebed om de noodzakelijke genade der Verlichting - bij zijn goede oordeel wel ingeven wat hij hier en daar moet doen of moet nalaten. Hetgeen echter voor de nodige

[231] Onduidelijk. Hier is hetzij de kandidaat, of de leidinggevende overste of de *introductor* bedoeld.

voorbereiding van iedere kandidaat *in substantialibus*[232] in acht moet worden genomen, bestaat hieruit:

a) Dat aan de kandidaat op de dag vóór de middag van de dag die voor zijn installatie is vastgesteld, nogmaals een handgelofte wordt afgenomen om alles in de hoogste zwijgzaamheid besloten te willen houden, en hem daarna formeel wordt bijgebracht hoe het antwoord der oversten van de hoge Orde op zijn *petitum* benevens de goedkeuring daadwerkelijk plaatsvonden, zodat hij aangenomen kan worden.

b) Alles komt echter nog steeds op hem zelf aan; en de schrede waarvan hij de vrije keuze heeft om die thans te zetten, is van het allergrootste belang.

c) Deze schrede vereist des te rijper overwogen te worden, nu deze, wanneer hij eenmaal gezet is, thans en nimmermeer te herroepen en met heilige verbintenissen verknoopt is, die geen enkele macht in dit ondermaanse, hoe hoog en heilig die ook ooit zou kunnen zijn, wederom ongedaan vermag te maken. Blijft de kandidaat onbeweeglijk in zijn hang naar het toetreden tot de Orde, dan moet hem worden bijgebracht:

d) Dat hij niet aangenomen kan worden voordat hij door bepaalde heilige oefeningen zichzelf heeft geheiligd[233], en voor zover het aan hem ligt, op een zo heilige handeling voorbereid. Hij moet dus plechtig beloven[234], dat hij getrouw en volkomen

---

[232] Aanmerkelijk, in zijn totaliteit.

[233] “dasz er nicht (...) bevor er (...) sich nicht selbst (...)”. Ook hier het verschijnsel van een dubbele ontkenning, die als een enkele gelezen moet worden.

[234] “an Eides statt”. In het huidige Duitse recht nog steeds een gebruikelijke term voor het afleggen van de eed, namelijk ‘Die Versicherung an Eides statt’, ofwel de ‘eidesstattliche Versicherung’ (‘E.V.’ of ‘EV’). Hier is een bijzondere situatie aan de orde, waarbij

goed zal verrichten wat de order[235] van de oversten van de Orde hem voorschrijft, dus! moet hij er zelfs rekening mee houden, dat hij te zijner tijd werkelijk zweert, dat hij deze opdracht juist vervuld heeft. Verpandt zich nu de kandidaat in dier voege, dan moet hem duidelijk worden gemaakt:

e) Dat hij zich de ganse dag daarop van alle profane handelingen, zo veel als doenlijk, moet onthouden, zich daarentegen zowel aangaande de almacht en grote goedheid van God, alsook aangaande de hoogheid en onsterfelijkheid van de menselijke ziel, met heilige beschouwingen moet bezighouden, doch tenslotte ook, gedurende de daaropvolgende dag, rekening moet houden met de werkelijke acceptatie.

N.B. Hier komt het aan op het eigen inzicht en de kennis van de directeur, om te bepalen of de kandidaat zich slechts rond het uur dat voor de installatie vastgesteld is, moet vervoegen bij de Loge van de *introductor*, of dat hij door zijn *introductor* moet worden opgehaald en naar het huis moet worden gebracht waar de convocatievertrekkken zijn. Zo moet de directeur ook goed afwegen en weten te onderscheiden, of hij de voorbereidings- en instructieaangelegenheden kan toevertrouwen aan de Broeder die de kandidaat heeft voorgedragen, of dat hij daartoe een geschiktere moet aanwijzen. Men handelt het zekerst wanneer er bij een Orde voor alle installaties een geschikte Broeder is aangesteld. Gewoonlijk pleegt men de Broeder redenaar daartoe te bestemmen.

---

wordt geschilderd dat iemand een lauwe indruk maakt bij zijn verlangen om tot de Orde te worden toegelaten. Tot een eedaflegging kan het hier dus nog geenszins komen, want die vindt pas plaats nadat de oversten van de Orde de betrokkene als kandidaat geaccepteerd hebben, en hij geïnstalleerd wordt als lid. Voordien kan dus in feite slechts alvast een plechtige belofte, een intentieverklaring worden toegestaan en gevraagd.

[235] "Ordre". Onduidelijk. Mogelijk is hier de Constitutie bedoeld.

§. 5.

Terwijl de kandidaat in het voor- en daarna in het nevenvertrek wordt gebracht, en de ordening die is voorgeschreven bij de tabel nummer 2, punctueel wordt voltrokken, moet de Broeder *introductor* hem ook, voor zover de van tevoren vastgestelde tijd het toelaat, met korte en krachtige[236], bijbelse voorstellingen daarbij kundig weten te onderhouden, en wel over de aan de stam van het kruis volbrachte, alle menselijke begrip te boven gaande, grote verlossingsaangelegenheden van een tot vermenselijking zich verlagende, eeuwig ingeboren Zoon van God, de almachtige Vader, alsook over de daardoor af te wegen diepten van Zijn onmetelijke, grote liefde en erbarmen voor de onsterfelijke ziel van de mens; en ook over hoe hierdoor zowel de hoogheid van dit goddelijke evenbeeld, alsook de verschrikkelijke gruwel van de blinde ondank moeten worden afgemeten; waardoor ze[237] door de zonde verstrikt raakt in haar eigenheid van de heersende hartstochten van de dierlijke mens en zich maar al te dikwijls laat meesleuren. In het algemeen moet de Broeder *introductor* - vooraf goed afgewogen[238], alsook door de geest van verbroedering gedreven - vervolgens aanvoeren wat bij de kandidaat diep in de ziel kan ingrijpen; wat hem met de vurigste liefde jegens God, door de meewerkende genade van de hemel ontstoken, ook tot een dusdanig smartelijk berouw over alle zonden kan brengen, dat die geheel geen betrekking heeft noch op het verlies van de schone hemel, noch op angst voor de pijnlijke hel, doch enkel volkomen gegrondvest is in de goddelijke liefde; opdat hij rein voor God treedt; Zijn heiligste naam de passende eer geeft; hij de dure Orde-eed niet onwaardig moge afzweren; doch hierdoor God en

[236] “mit kurz nervös”.
[237] De ziel.
[238] “praemeditiret”.

Zijn wijsheid met hem mogen zijn en eeuwig blijven. Amen! Amen! Amen!

Evenzo moet, wanneer de kandidaat vervolgens qua formulieren tot aan het hoofdpunt van zijn eedaflegging gebracht is, ook de directeur voor hem, voorenaleer hij hem daadwerkelijk laat zweren, door een even zo krachtige[239] als bondige toespraak de tijdens de voorafgaande avond uitgevoerde heilzame beschouwingen slechts samenvattend vernieuwen; de goddelijke alomtegenwoordigheid en de sterke hitte van het vuur[240] waarmee God de Heer voor de eer van Zijn heilige naam ijvert, alsook de schrikwekkende strafgerichten van God die op iedere meinedige en eedbreker moeten volgen, bijbels begrijpelijk maken; en tot slot te erkennen geven, dat de waardigheid, verhevenheid en onfeilbare - voor alle mensen en geesten - schrikwekkende kracht en werking van de eed die hij thans moet afleggen, van een aards een geestelijk mens moet maken; en dat al naar gelang zijn innerlijke mens op dit moment goed of kwaad gezind is, op een zeker tijdstip in zijn eigen individuele wezen, door de meewerkende kracht van de hemel een verandering die hem op dit ogenblik nog onbegrijpelijk is, zonder enige twijfel voor altijd en eeuwig hetzij tot zijn waarachtige heilwording, hetzij tot eeuwig onuitwisbare gewetenswroeging zal leiden; en hem gevoeglijk bij de thans komende stap hetzij naar de goddelijke vervulling van tijdelijke en eeuwige geluksgoederen, hetzij naar de afgrond van zijn eigen verderf zal meeslepen. Na beëindiging van de toespraak wordt aan de kandidaat op zeer plechtige wijze de eed in handen gegeven, opdat hij deze van punt tot punt bedachtzaam overleest en dan vrijuit zegt, of hij het aandurft en ook nog vrijmoedig besloten is, om deze ter ere van Gods heilige naam en zijn eigen heil af te leggen. Volgt het antwoord met ja!, dan wordt hem bevolen de drie vingers op het begin van het

---

239 “nervös”.

240 “Feuereifer”. Vergelijk: Bijbel, Hebreeën, 10:27.

geopende evangelie van St.-Johannes te leggen, en wordt de plechtigheid afgerond, zoals de *formula*[241] dat aangeeft.

§. 6.

Nadat de nieuw opgenomen Broeder het teken, de aanraking, het woord en ook de uitleg van de tableaus ordentelijk heeft vernomen, worden hem zijn Ordenaam en het voor hem op het hoogste niveau samengestelde wapen overhandigd, en niet minder worden hem de sleutel van ons geheime Junioraats-schrift[242] van dit lopende decennium[243], benevens de twee tabellen van onze catechismus nummer 3, en het chemische teken nummer 4, alsook het 6e en 7e hoofdstuk van de Reglementen van het Junioraat[244] (N.B. Verder echter niets) in afschrift toevertrouwd en wordt tegelijkertijd uitvoerig en duidelijk de aanwijzing verstrekt:

I) Dat hij onder Broeders van onze binnencirkel en in alle aangelegenheden van de Orde geen andere dan de ontvangen Ordenaam, en ook geen ander dan het aan hem verstrekte Ordewapen moet voeren of gebruiken, en zich er volgzaam mee moet laten omgorden[245], om zich er in alle gevallen van te bedienen.

II) Dat wij in onze geschriften of broederlijke brieven de locatie en datum, de *Nomina propria*[246] der mensen, plaatsen en landen, alsook de voor onze praktische werkzaamheden vereiste

---

[241] Het rituele voorschrift.
[242] Het geheime alfabet.
[243] Dit duidt erop, dat het geheime alfabet van de Orde elke tien jaar werd gewijzigd.
[244] “Juniorats-Institut”.
[245] “sich dieses letztere stechen lassen solle”.
[246] Eigennamen.

en belangrijkste schone zaken[247] in ons geheime Broederschapsschrift[248] moeten schrijven. Zo moet hem ook de manier worden getoond waarop wij onze brieven plegen te vouwen.

III) Dat, aangezien al onze handelingen erop gericht moeten zijn dat God en Zijn wijsheid met ons zijn, ook al onze brieven met de volgende twee woordjes en zeven letters - met het H.U.S.W.M.U.S., die hetzelfde betekenen - moeten worden afgesloten.[249]

IV) Dat hij naar deze aard en vorm vervolgens een heel klein briefje bij de zeer hoogwaardige en meest wijze voorzitter van het generalaat moet indienen, waarin hij voor de gehouden installatie passend moet bedanken; en ook de dag van de werkelijk plaatsgevonden hebbende installatie en het afgedragen inschrijfgeld[250] moet benoemen, alsmede zijn uiterst verschuldigde plicht met betrekking tot de ingeprente geheimenissen (N.B. Deze toezegging pleegt gewoonlijk direct na de acceptatie nog voor de tafel [251] te worden gedaan).

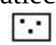
[247] "Hauptspeciosa".
[248] Het geheime alfabet.
[249] "auf daß H.U.S.W.M.U.S.", hetgeen dus de genoemde twee woordjes plus zeven letters omvat. De eerste helft van de zin luidt: "auf daß Gott und seine Weisheit mit uns seŋ". Van de zeven letters in de afkorting zijn er dan slechts zes verklaarbaar, want de hele formule lijkt immers te luiden: 'auf daß H. Und Seine Weisheit Mit Uns Seŋ'. Daarom vermoedde ik, dat het bij de letter 'H' om een zetfout gaat, en dat 'G' bedoeld is. Dat vond ik bevestigd in een werk getiteld: 'Freŋmäurerische Versammlungsreden der Gold- und Rosenkreutzer des alten Systems', Amsterdam, 1779, waarin sprake is van "g.u.s.w.m.u.s".
[250] "Submissions-Quantum".
[251] De convocatietafel.

V) Dat - wanneer hij te gelegener tijd aan hogere Broeders zou moeten schrijven, of van dezen voorschriften zou moeten verkrijgen, al zouden ze slechts van zijn *introductor* of directe directeur van de Orde zijn - zowel de eigen brieven alsook alle van hogerhand afkomstige broederlijke voorschriften ordentelijk in formele notulen moeten worden ingeschreven, welke in een opslag[252] moeten worden ondergebracht; de *originalia* van iedere hogere Broeder daarentegen op grond van onze zeer wijs ingevoerde pythagorische regels telkens met het antwoord direct terug moeten worden gezonden.

VI) Aan hem moet de afgelegde eed, geheel overgeschreven in het schrift[253] van onze Broederschap, worden overhandigd, met de opdracht dat hij dit *scriptum* ontcijfert en de gemaakte ontcijfering in de volgende convocatie toont. Wanneer hij die daarop toont op de bevolen wijze, moet hem de evenzo heilzame als noodzakelijk herinnering worden bijgebracht, dat - aangezien het, vanaf nu, voor altijd zijn heilige plicht is dat hij zonder nalaten er met zijn gehele gemoed en met al zijn krachten ijverig naar streeft om God goed te behagen; een hemelse geestmens te worden; alle lust van zijn aardse vleselijke lichaam, doch vooral zijn eigenheid volledig te onderdrukken, onder een niet af te werpen juk te brengen en volledig te versterven - hij alzo ook geen enkel punt van onze heilige eed ooit uit de tegenwoordigheid van de geest moet laten ontsnappen, doch immer al zijn handelingen naar de maatstaf van de plichten van onze heilige Orde moet afmeten.

VII) Tot slot moet hem duidelijk worden gemaakt, dat de ware wedergeboorte in Christus voortaan zijn belangrijkste interesse moet zijn, en net zoals nergens juister dan door het leerrijke leven, lijden en de dood van onze goddelijke leer-

[252] “unter einem Gespeher”. Mogelijk verwant aan ‘speichern’, ‘opslaan’.
[253] Het geheime alfabet.

meester - zoals de vier evangeliën dat beschreven hebben - werkelijk te leren valt en zeker te bereiken is, wat die[254] eigenlijk precies is en hoe men daartoe kan geraken, zo moet hij zich ook in de vier heilige evangeliën, onder hartstochtelijke aanroeping van de goddelijke Geest, de wijsheid en het noodzakelijke licht der genade, zo veel en zo ijverig als het steeds maar plaatsvinden kan, dagelijks oefenen; Christus, Zijn heilige levenswandel en bittere dood en ook niet in het minst Zijn goddelijke leer, die geest en leven zijn, in diepste deemoed overdenken, uiterst scrupuleus ter harte nemen, daarin nadrukkelijk volharden, en door een trouwe navolging van God, voor de ganse hemel en alle Broeders een deugdelijk licht zijn; en ondertussen voor wis en zeker geloven, dat hem - nadat hij eerst zelf door de kracht van de Heilige Geest waarachtig herboren is, en in zijn wedergeboorte oprecht staat en zal blijven - het vermogen om al het ondermaanse door middel van de natuur en Kunst van zijn noodlot te reinigen en tevens tot zijn primordiale helderheid en tincturalische kracht te herleiden, door niemand anders kan worden onthouden noch wederom afgenomen dan door God zelf. In dit opzicht is hij ook gebonden om onze catechismus, het schrift[255] van de Broederschap, de chemische tekenen en wat de Orde verder in de hem toevertrouwde afschriften bij de aanvang van onze basisleringen voorschrijft, zowel naar woordelijkheid als naar bedoeling niet werkelijk te erkennen.[256] (N.B. Bij iedere installatieconvocatie[257] pleegt men bij ons naar onze regels te tafelen . De tafel echter wordt tijdens de installatiehandeling in het nevenvertrek of, wanneer dat eventueel niet de daartoe vereiste plaats mocht wezen, in het voorvertrek paraat gehouden.

[254] Wedergeboorte.
[255] Het geheime alfabet.
[256] Dit lijkt in te houden, dat hij tegenover profanen het bezit van deze kennis moet ontkennen.
[257] Die zou tegenwoordig met ‘Graadinwijding’ kunnen worden omschreven.

§. 7.

Onder vier ogen, of bij afwezigheid mag, zonder een uiterst noodgeval of een uitdrukkelijke aanwijzing van de heren oversten van de Orde, geen enkele kandidaat worden opgenomen. Wanneer zich echter de situatie mocht voordoen dat dergelijke installaties uitgevoerd moeten worden, moet volgens onze voorschriften het gebruikelijke ceremonieel *cum apparatu*[258] weliswaar achterwege blijven; doch moet daarentegen de viervoudige kring waarin alle R.C.'s voor het afleggen van de eed moeten treden, naar al zijn kleuren, lijnen en letters alleen met inkt heraldisch, doch nauwkeurig, op een blad papier afgetekend, worden gelegd op het begin van het geopende evangelie van St.-Johannes, dat op een reine tafel midden tussen drie brandende en in een driehoek opgestelde wassen kaarsen geplaatst moet zijn; en moet de kandidaat ertoe verbonden worden, gedurende de eedaflegging de drie vingers aaneengesloten midden in deze kring te leggen. De tot een dergelijke aangelegenheid van de Orde gemachtigde Broeder moet daarbij tezelfdertijd de positie van de *introductor* en de *receptor* vertegenwoordigen; ook buiten het gebruikelijke ceremonieel alles nauwkeurig in acht nemen wat bij iedere installatie zowel voor de *introductor*, alsook voor de recipiërende Meester in dit Kapittel is voorgeschreven, en wel mondeling onder vier ogen, doch bij afwezigheid schriftelijk. Doch het spreekt vanzelf, dat in dit laatste geval woord, aanraking, teken en hetgeen in §. 6. verder verordineerd is, aan de nieuw beginnende Broeder slechts dan pas schriftelijk mag worden onthuld en meegedeeld, nadat deze de eed van de Broederschap met eigen hand geschreven en bekrachtigd

[258] Bedoeld zal zijn, dat een lid *in absentia* wordt opgenomen in de Orde, en dat in een dergelijke situatie niet van alle rituele attributen gebruik kan worden gemaakt.

ingezonden - en als bijlage in zijn schrijven nog extra door een vormelijke eed voor God beloofd - zal hebben, en hij zich ter uitvoering van de eed thans zo heeft voorbereid; deze op de vastgestelde aard is afgelegd, en hij *summa summarum*[259] alles punctueel zo in acht heeft genomen als de *introductor* het hem had aangezegd.

[259] In zijn totaliteit.

Cap. IV.

Over de Orde-convocaties en wat daarbij formeel in acht moet worden genomen.

§. 1.

Orde-convocaties noemen wij iedere vergadering van de leden van een Orde, die plaatsvindt op uitnodiging en onder het voorzitterschap van hun rechtmatig aangestelde Ordevoorzitter - of iemand anders, zijnde een door deze daartoe benoemde Broeder die het interim-directoraat in afwezigheid van de werkelijke directeur moet voeren -, met de bedoeling gemeenschappelijk aan een aangelegenheid van de Orde te werken. En aangezien wij ons met verscheidene onderwerpen die tot de ware wijsheid behoren, overeenkomstig onze heilige procedure moeten bezighouden, zoals a) met installaties, b) met handhaving van de broederlijke orde, c) met het onderricht in de theosofie, moraal, Kunst en natuurkunde, d) met praktische werkzaamheden en e) met de noodwendige rechtspleging, om naar verdienste de goede Broeders te belonen; daarentegen aan de ontaarde de voordelen te ontnemen die slechts aan waardige leden van de Orde voorbehouden moeten blijven, zo hebben wij ook I. installatie-, II. kwartaal-, III. besloten, IV werk-, en V. bestuursconvocaties van de Orde. Deze laatste vinden slechts met de belangrijkste orden[260] plaats, vandaar ook, dat de daarbij vooral in acht te nemen procedure plaatselijk niet kan worden voorgeschreven. En omdat reeds in Cap. 3 is voorgeschreven wat bij iedere Junioraatsconvocatie met name in acht moet

[260] “Haupt O O.”.

worden genomen, en praktische werkzaamheden niet eerder dan in de Derde Graad verschijnen, valt hier slechts het voorschrift te geven welk met name in acht moet worden genomen bij alle kwartaal- en besloten Orde-convocaties, nadat wij in de zo meteen volgende §. 2. zullen hebben ontsloten wat bij iedere convocatie van de Orde in het algemeen moet worden gedaan of nagelaten.

Wat echter reeds bij het begin over alle Orde-convocaties in het algemeen wordt onderwezen, moet aan iedere Broeder genoegzaam tonen dat, ofschoon alle Broeders - die in wat voor oord dan ook, hetzij op grond van afspraken, of toevallig, samenkomen en door niemand worden waargenomen die niet tot onze Kring mocht behoren - zich in woord, teken, greep en andere convocatiegebruiken kunnen oefenen, en zij zelfs over niets anders met elkaar moeten spreken dan hetgeen wijsheid, deugd, Kunst, de eer van God en de naastenliefde kan bevorderen, dergelijke samenkomsten zonder de rechtmatige directeur van de Orde, ook al mochten ze uit alle overige leden van de Orde bestaan, op geen enkel moment en op geen enkele basis de aard of geldigheid van een Orde-convocatie kunnen bereiken. In tegendeel is en blijft het bij ons veeleer bij een zware tegenmaatregel van de Orde verboden, om over dingen die in een Orde-convocatie hetzij mondeling voorgedragen of schriftelijk opgelezen, of op andere wijze voorgekomen zijn, laat staan besloten zijn geworden, te spreken op een dergelijke samenkomst van de Broeders. *In summa*[261], in de opzet om over de Ordeleden of andere aangelegenheden, hoe die ook genoemd mochten worden, van gedachten te wisselen, vindt tussen ware Broeders in het geheel geen extra bijeenkomst plaats, tenzij het het geval is dat die met voorkennis en instemming of op aanwijzing van de leidinggevende overste onder het voorzitterschap van een door hem daartoe benoemde Broeder ondernomen wordt, in welk geval echter rekening moet worden

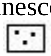
[261] Kort gezegd.

gehouden met de desbetreffende regel die hierna voor onze besloten convocaties van de Orde als voorschrift moet worden vernomen.

§. 2.

Zowel bij onze tafelceremonie alsook bij alle convocaties van de Orde, moet precies de regel gevolgd worden die ons prijzenswaardige instituut letterlijk voorschrijft. Opdat echter ook in overige Orden een regelmatige gelijkvormigheid kan worden gehandhaafd, moet er verder bij alle convocaties van de Orde rekening mee worden gehouden:

1) Dat de directeur, zo vaak als een convocatie moet worden gehouden, aan alle leden van de Orde die daarbij moeten verschijnen, door de jongste Broeder - of, waar een Broeder van dienst bij de Orde is, door deze - de dag ervoor, of naar gelang de omstandigheden het mochten vereisen, na een tijdige uitnodiging ook de dag en het uur wanneer geconvenieerd zal worden, kenbaar laat maken, en dat alle uitgenodigde Broeders bij eed van trouw gebonden zijn om te bestemder ure niet alleen correct, doch ook met ons borstteken en schootsvel uitgerust, volgens de regels te verschijnen; daarentegen geen enkele Ordeverwant[262], noch anderen, vóór de gedane uitnodiging het geringste mogen laten merken, aangezien er situaties zijn die convocaties vereisen waarvan het een of andere Ordelid niets mag weten. N.B. Onze schootsvellen zijn als die van de St.-Johannes [263], doch met dit onderscheid, dat terwijl die geel

[262] Hiermee zal de naaste familie van het Ordelid bedoeld zijn.
[263] De St.-Johannesconvocatie. Niet duidelijk wat bedoeld wordt. Let wel, het teken wordt in het manuscript zowel gebruikt voor 'convocatie' als voor 'tafel'. Verder geeft de term 'die van ons' een onduidelijke tegenstelling aan ten opzichte van een andere groep

en blauw, die van ons zwart gevoerd[264] en geborduurd moeten zijn.

II) Dat bij de aankomst van de leden der Orde de jongste of de Broeder van dienst bij de eerste deur de toegangswacht houdt; van iedere binnentredende Broeder het voorgeschreven herkenningsteken, dat wil zeggen, ons wachtwoord afneemt; niettegenstaande echter toch slechts de uitgenodigde Broeders laat passeren; en zodra het voor de bijeenkomsten vastgestelde uur een kwart slaat, ongevraagd de deuren van de convocatieruimte sluit, omdat, wie op dat moment afwezig is, niet meer mag worden toegelaten.

III) Dat, nadat de deuren gesloten zijn, en het de leidinggevende overste behaagt om de convocatie te openen, deze met zijn directoraatstaf een sterke klap geeft op de Constitutie[265] van de Orde die op de convocatietafel ligt, terwijl hij luid en ernstig spreekt: “In orde, mijn Broeders.”[266]

IV) Dat op dit teken en de oproep door de directeur meteen alle verzamelde Broeders zwijgen, zich met hun aangezicht naar de overste wenden, en hun beide handen tot aan de hoek van de duimen en van de vlakke hand, zodat de linker boven komt te liggen - en als ze dan ineengeschoven zijn - op de borst moeten houden. N.B. Nadat de directoraatstaf is weggelegd, vormt de Meester deze houding[267] in drie fasen[268], door het verheffen, samenvoegen en opleggen van de hand. Voor en in deze houding moet iedere Broeder, met uitzondering van de direc-

---

Broeders. Mogelijk werden bij uiteenlopende soorten convocaties verschillende soorten voorschoten aangewend.

[264] “dubliret”. Vertaling onzeker. Wellicht ook zwart ‘omrand’.

[265] “O^{ns} Institut”.

[266] Tegenwoordig zou dat heten, dat de Tempel gedekt is.

[267] “Richtung”.

[268] “in 3 Temp.”.

teur, net zo lang volharden als de convocatie duurt, tenzij het nodig zou zijn dat men schrijft, voorleest of iets anders hanteert.

V) Zodra alle Broeders in de vorenbedoelde houding staan, begint de directeur meteen de convocatie met de eerste verhandeling van de catechisatietabel nr. 3, en benoemt tot slot de aangelegenheden van de Orde waarmee hij van plan is te gaan werken.

VI) Nadat hij alle Broeders heeft afgeroepen, gaan zij volgens de regels zitten, waarbij eenieder de plek inneemt die zijn *O. Officium*[269] of anciënniteit in de Orde hem aanwijst, en aansluitend voortgaat zijn beide handen op de eerder beschreven wijze tot aan het slot van de convocatie op de borst samengevoegd te houden. N.B. De senior zit aan de rechter-, doch de *actuarius*[270] aan de linkerkant, het dichtste bij de directeur. Hierop volgen de Broeder redenaar en de Broeder penningmeester, en vervolgens de overige Broeders op volgorde van hun anciënniteit in de Orde. De *actuarius* stelt daarbij ordentelijke notulen op, waarin hij alles wat tijdens de convocatie plaatsvindt, in de eigenlijke volgorde zoals het plaatsvindt, punctueel opschrijft. Bovenal echter, worden de bij de laatste convocatie samengestelde notulen door hem duidelijk voorgelezen; tevens ook - wanneer ze als juist worden bevonden - door de directeur, de senior en *actuarius* ondertekend; waarna de nieuwe notulen gedateerd worden, en naast de datum de convocatie-aangelegenheid vermeld wordt; de Ordenaam van iedere afzonderlijke Broeder die ter convocatie uitgenodigd is, ingeschreven wordt. En ingeval, sinds de laatste convocatie, van hogerhand verkregen broederlijke richtlijnen van kracht zijn geworden, die hetzij ten dele of ook naar hun algehele inhoud aan de aanwezige Broeders bekend moeten worden gemaakt, overhandigt de directeur deze - voordat hij de

---

[269] Zijn ambt in de Orde.
[270] Vergelijkbaar met de huidige secretaris.

aangekondigde werkzaamheid van de Orde werkelijk aanvangt - aan de Broeder *actuarius* met de opdracht om hetgeen daarvan communicabel is, aan de Broeders luid en zeer begrijpelijk voor te lezen, en na het beëindigen van de convocatie ook op te nemen in de notulen. Nadat dit voorlezen geschied is, gaat de directeur daadwerkelijk over tot de aangekondigde werkzaamheid van de Orde. Zodra die volbracht is, geeft de directeur het teken dat de voorgeschreven inzameling voor de rekwisieten- en aalmoezenkas wordt gehouden. Beide gecollecteerde sommen worden voor de directeur uitgeteld, die ze aan de Orde-penningmeester laat overhandigen, zodra ze door de *actuarius* op de juiste wijze in de notulen vermeld zijn geworden.

VII) Tijdens de convocatie moeten alle Broeders attent zijn op het woord van de leidinggevende Meester en op hun eigen verplichtingen, en er uiterst op bedacht zijn deze prompt en punctueel te vervullen. Niet alleen de directeur slaat ijverig acht op alle wanordelijkheden en beëindigt ze net zo snel als hij ze waarneemt, doch ook de Broeder senior is, uit hoofde van zijn *O. Officii*[271] door de eedplicht gebonden, nauwkeurig zicht te hebben op alles wat tijdens de convocatie tegen de regels ingaat en dat meteen op te merken. En zodra de directeur na het volbrengen van de werkzaamheden van de Orde de voorgeschreven rondvraag heeft gehouden, namelijk of niemand ten gunste van de Orde of de Orden iets naar voren wil brengen, en hierop alle Broeders met Neen! antwoordden, dan wel hetgeen mogelijkerwijze als voorstel geuit is, naar behoren is opgenomen of afgedaan, moet tot slot de Broeder senior de eventueel aangemelde wanordelijkheden nog voor het afsluiten van de convocatie aan de directeur ontvankelijk voordragen, die direct beveelt dat de aangeklaagde naar het nevenvertrek gaat; door de Broeders daarover laat stemmen; de tegen de schuldig bevondene *per majora*[272] geaccepteerde straf laat notuleren; en

[271] Zijn ambt bij de Orde, zijn ‘Orde-officiantschap’.
[272] Bij meerderheid.

tegelijk volgens de regels tot uitvoering brengt. N.B. Iedere rondvraag wordt begonnen bij de jongste *capitularen*[273] en volgt dan bij de overigen op rij van beneden af, en iedere nieuw opgenomen Broeder wordt in het eerste kwartaal van de Orde-convocatie die hij bijwoont, *capitularis*.

VIII) De senior moet de lijst van de Broeders die zijn uitgenodigd voor de Orde-convocatie bij de hand hebben, en tevens zijn klacht uiten over iedereen die eventueel niet verschenen is, waarop de directeur hetzij verklaart dat de ontbrekende Broeder met zijn dispensatie afwezig is, of - indien dit niet het het geval is - laat stemmen; de *per majora* geaccepteerde straf laat notuleren; en in de eerstvolgende convocatie *ad effectum*[274] laat leggen.

In het algemeen is het de taak[275] van de Broeder senior om al hetgeen onregelmatig of afkeurenswaardig is, en waaraan de een of andere Broeder in of buiten een Orde-convocatie zich eventueel - qua aspecten die de plichten van de Orde betreffen - schuldig maakt, te vergelden; en in verhouding tot, en naar de gedaante van de kwestie, op de hierboven begrepen wijze tot passende bestraffing te brengen. Zo is ook iedere Broeder door de eed van trouw gebonden om alles wat hij - waar het ook maar mocht zijn - bij zijn medebroeders aan vergrijpen tegen de regels mocht waarnemen, hetzij bij de Broeders *seniori* of bij de directeur zelf, uit broederlijke ijver en ware broederlijke liefde even zo onverwijld als getrouw aan te geven. N.B. Wanneer bij een onderzoek *vota paria*[276] mocht ontstaan, beslist de directeur.

---

[273] Tegenwoordig zijn dit letterlijk de ‘chapterleden’, ofwel ‘kapittelleden’.
[274] Ten uitvoer.
[275] “Amt”.
[276] Een staking van stemmen.

IX) Nadat de voorgenomen aangelegenheid van de Orde volgens de regels is aangevat en volbracht, sluit de directeur de convocatie door de tweede afhandeling van de catechisatietabel. Daarna opent de Broeder van dienst wederom uit eigen beweging de gesloten deuren. Vanaf dat ogenblik moeten alle Broeders op grond van de eed van trouw zich onthouden van het spreken over kwesties die in deze of een andere gesloten convocatie van de Orde zijn voorgevallen.

§. 3.

Aangezien onze Orde alle Broeders ertoe verplicht om op de vastgestelde dagen per kwartaal - al zouden er van hen ook maar drie op één plek woonachtig zijn of toevallig samen-komen, en al behoren ze ook tot verschillende Orden[277] - ordentelijk te conveniëren, is iedere Orde *a fortiori*[278] verplicht om op de geplande dagen volgens de voorschriften een kwar-taalconvocatie te houden; en hiervoor mag geen dispensatie plaatsvinden. De hiertoe volgens de kalender vastgestelde dagen zijn de └ van de ⎵. Γ. ┤. en ⊣ maanden[279] in ieder jaar, en daarbij moeten de volgende bijzondere regels in acht worden genomen:

I) Daarbij moeten alle leden van de Orde verschijnen. Dientengevolge moet er ook een junioren-convocatie zijn.

II) Nadat daarbij de in §. $2^{\text{do.}}$ verordineerde openings-aspecten[280] en hetgeen in Cap. $1^{\text{mo.}}$ per N.B. verordineerd is, is

---

[277] Afdelingen.
[278] Des te meer.
[279] Daarom de 4e dag van de 3e, 6e, 9e en 12e maand.
[280] “Eröffnungsgeneralia”.

nagekomen, worden de kwartaalzaken met een feestelijke rede aangevangen.

III) Is deze rede beëindigd, dan beginnen de leden van de Orde op volgorde van onderop, de directeur toe te spreken en te beantwoorden hoe ver zij gedurende de recentelijk verstreken kwartalen in theosofische en morele, en ook natuur- en kunstwetenschappen, hoofdzakelijk echter in de geest van verbroedering gegroeid zijn, opdat de werkzaamheid van de goede Broeders aan de Orde niet verborgen blijft, doch eenieder naar verdienste tot verdere Graden bevorderd, en voor zijn deugdzame handelingen ook langs andere weg beloond kan worden. Deze toespraak en dit antwoord moet iedere Broeder mondeling geven aan de directeur, op de door deze aan hem gestelde vragen. Ieder echter die dat wil, kan ook schriftelijke *specimina*[281] met die eigenlijke bedoeling overhandigen.

IV) Hierop worden de notulen van het gehele kwartaal luid en duidelijk voorgelezen, vastgesteld en aan de directeur in geheime bewaring overhandigd.

V) Vervolgens moet de Broeder penningmeester van de Orde zijn rekening over de kwartaalinkomsten en -uitgaven, ordelijk gedocumenteerd, overhandigen; moet deze door de *actuarius* openlijk worden opgelezen; moeten de voorradige kasgelden worden geteld; en zo er geen bezwaar voorhanden is, moet de rekening door de directeur, de senior en de *actuarius* voor haar juistheid door ondertekening bevestigd; en dienovereenkomstig voor geheime bewaring aan de notulen toegevoegd worden. N.B. Van de geheime bewaarplaats voor dergelijke en andere geschriften van de Orde mogen slechts de directeur, de senior en de *actuarius* kennis dragen.

[281] Stukken.

VI) Alle Broeders zijn er via de eed van trouw toe gebonden, dat zij alle originele brieven voor zover die van Broeders gedurende de loop van het kwartaal ontvangen zijn, en ook alle andere geschriften die handelen over kwesties die op een terrein van de Orde hun weg vinden[282], in deze kwartaalconvocatie bij zich hebben, en aan de directeur tonen. Van deze en al dergelijke - ook bij de directeur zelf - binnengekomen papieren, moet alles wat het niet verdient om in de geheime opslag te worden gebracht, ten overstaan van alle Broeders verbrand worden.

VII) Ter afsluiting houdt de directeur een zeer korte, doch roerende aansporing tot dankzegging voor de - door de hand van erbarmen en de zegenrijke genade van de hemel - rijkelijk ontvangen weldaden, waarna hij en alle in de Heer verzamelde Broeders op hun knie neervallen; met deemoedige harten en gevouwen handen, naar de inhoud van de 147-ste Psalm eenstemmig en van vers tot vers ombeurten[283] God danken; en aan het einde van de Psalm driemaal een vreugdevol halleluja uitroepen. Tot slot sluit de directeur volgens de regels de convocatie, zoals het in de 2e paragraaf uitvoerig te zien is. Tevens plegen wij volgens de regels te tafelen.

N.B. De notulen van iedere kwartaalconvocatie van de Orde moeten ter informatie van de oversten *in copia legali*[284] worden ingezonden. Paragraaf 4. Aangezien geen enkele directeur slechts door de kwartaalconvocaties zo gemakkelijk de gehele doelstelling van de Orde met zijn Ordeleden zal bereiken, moeten tussen dezen, zo vaak de tijd en omstandigheden het toestaan, volgens de regels ook besloten convocaties van de Orde worden gehouden, bij dewelke tevens alle leden van de

---

[282] “einschlagen”. Heeft vele betekenissen, waaronder: ‘opzien baren’.

[283] Zoals het ook letterlijk in de bewuste Psalm 147:7 wordt aangegeven.

[284] In gewaarmerkte kopie.

Orde telkens op uitnodiging verplicht zijn om te verschijnen. Benevens de in §. 2. verordineerde algemeenheden moeten bij dergelijke besloten convocaties van de Orde ook de volgende bijzonderheden in acht worden genomen:

I) De directeur moet altijd vanwege onze zevende Orde-eed, elk van hen *ex professo*[285] en wel naar zijn ganse omvang, allereerst de Heilige Schrift uitleggen, en met heldere passages bevestigen.

II) Hij moet een willekeurig punt van de Constitutie[286] van onze meest wijze Orde naar vermogen - en in zoverre de Graden van de minsten der aanwezige Broeders het toelaten - goed en begrijpelijk uitleggen. Niet minder ook, moet de directeur zowel over een willekeurige duistere en bij zijn doelstelling van onderricht passende passage van de heilige evangeliën of andere boeken der goddelijke Schrift, alsook over het een of andere punt van de Constitutie[287] dat reeds in voorafgaande convocaties werd uitgelegd, een Broeder overhoren, en daarin van convocatie tot convocatie een wel beproefde afwisseling aanbrengen.

III) In theoretische, besloten convocaties moet ook Joh. Masons Zelfkennis en de *Aurea Catena* van onze zalige Broeder Homerus[288] gaandeweg duidelijk worden uitgelegd, en

---

[285] "op grond van zijn ambt".
[286] "O^ns^ Haupt-Instituts".
[287] "Haupt-Instituts".
[288] Lees: *Aurea Catena Homeri* (De Gouden Ketting van Homerus), Anonymus, Duitsland, 1723. Uitgebreid besproken in De Gids, jaargang 81, Amsterdam, 1917. Uit een catalogus van 1786 van alchemistische werken zou blijken, dat de auteur Antonius Josephus Kirchweger de Forchenbron zou zijn geweest, natuurkundige, ?-1746. In elk geval is niet Homerus zelf de auteur geweest, zoals het huidige manuscript doet vermoeden.

moeten de theoretische Broeders op de bovenvermelde wijze daarover worden bevraagd. Deze beide boeken kunnen reeds bij onze junioren worden aangeprezen en hun kan worden aanbevolen om zich hierin te verdiepen.

IV. Afhankelijk van of *subjecta* [289] bij de Orde aanwezig, dan wel de Broeders reeds onderricht zijn, moeten ook bij iedere besloten convocatie twee Broeders bepaalde opgaven behandelen, waarvan de ene op de moraal of op de theosofie, daarentegen de tweede hetzij op de natuurleer of op de leer der Kunst betrekking moet hebben.

V. Hierop laat de directeur nieuwe, soortgelijke opgaven ter verduidelijking voor de eerstvolgende besloten convocatie aan twee andere Broeders overhandigen, en wisselt hij deze zeer nuttige opdrachten van convocatie tot convocatie onder de Broeders af; doch daarbij moet hij zich om de bedoeling bekommeren en zijn initiatief op zodanige wijze vormgeven, dat door zijn opgaven en de verduidelijkingen van de Broeders, bij zijn Orde gaandeweg door de klassen heen een systematische leergang over onze theosofie, moraal, natuurleer en leer der Kunst ontstaat; om welke reden hij telkens de verduidelijkingen, zodra die door hun samenstellers zijn voorgelezen, tot zich neemt; *privatim*[290] door ijverige leden van de Orde niet alleen laat censureren, doch voor zover het nodig is, laat verbeteren; ze ook zelf onderzoekt en verbetert; ze in de verbeterde staat bij de eerstvolgende besloten convocatie, zodra de verduidelijkingen van de twee nieuwe opgaven zijn voorgelezen, teruggeeft; en tegelijkertijd alle fouten die er wellicht waren ingeslopen, aan alle Broeders op een liefdevolle wijze zo uitlegt, dat de waarheid duidelijk en verhelderd wordt, en de samenstellers niet beledigd mogen worden. N.B. Daarbij moet de directeur voortreffelijk getroffen verduidelijkingen en toe-

[289] Studiemateriaal.
[290] Vertrouwelijk.

spraken die bij de Orde gehouden werden, opsturen naar zijn oversten van de Orde, en de samensteller bekendmaken, opdat zij met de werkzaamheden van iedere Broeder op de hoogte gebracht, en in staat gesteld worden, bevorderingen naar verdienste goed te keuren, of ze zelf te verlenen.

Tot slot worden de *generalia*[291] van §. 2$^{do.}$ verzorgd en wordt de convocatie naar behoren gesloten.

[291] Aspecten.

Cap. V.

Wat de Broeders voor en na iedere convocatie van de Orde, ook buiten de convocaties, jegens God en zichzelf, en ook wanneer zij verder nog samenkomen, onder elkaar, tot slot echter jegens profanen met wie zij omgang hebben, in acht moeten nemen.

Aangezien al het pogen en trachten van een waarachtige R.C. gericht moet zijn op het verkrijgen van wijsheid, deugd en Kunst, het behagen van God en het dienen van de medemens, zo moet ook eenieder Ordelid al zijn handelingen inrichten naar dit doel en deze fundamentele hoofdregel van de Orde. In de gematigdheid daarvan:

I) Kan, wanneer de uitnodiging voor een convocatie van de Orde heeft plaatsgevonden en het hiertoe bestemde uur nadert, geen enkele waardige Broeder zich zonder voorbereiding aan een zo heilige aangelegenheid wijden, en - zonder God de verschuldigde dank te zeggen - daarvan weglopen, doch zal hij zich bovenal in zijn slaapkamertje opsluiten; aan God, de gever van al het goede, zijn eigen onvermogen met deemoed en in ware gelatenheid weemoedig presenteren; en hem tevens hartstochtelijk om de onontbeerlijke genade van het Licht van de barmhartige hemel smeken, opdat de op handen zijnde aangelegenheid van de Orde in hem, tot zijn werkelijke heilwaardigheid, helder oplichtende vruchten moge kweken. Dan pas zal hij - in de vertroostende herinnering dat, hoe vaak wij, waar dan ook, in de naam van onze goddelijke leermeester,

verzameld zijn, Hij midden onder ons is - zich in de naam van de Heer met de oorspronkelijk gevormde bedoeling op de convocatie voorbereiden en, tijdens deze, in de niet betwijfelde tegenwoordigheid van de goddelijke wijsheid zijn broederlijke opgaven trouw nakomen, en zodra daaraan dit keer genoegdoening wordt gedaan, ook aan de goede God zijn passende dankoffer van ganser harte betonen.

N.B. De deurwachter[292] mag geen enkele Broeder in het geheime convocatievertrek eerder laten passeren dan dat het bepaalde uur geslagen heeft. De Broeders die voor de slag van het uur aankomen, moeten zich in het voorvertrek ophouden, en tot dan moeten de overige vertrekken afgesloten blijven.

II) Moet ook iedere ware R.C. de punten van onze heilige eed in zijn hart bewaren, waar ze diepe wortels schieten, en van alle plichten die daaruit voortspruiten, geen enkele ooit uit de tegenwoordigheid van zijn geest laten ontsnappen, doch zich in de ware godsvrucht en zuivere mensenliefde voortdurend oefenen; gevoeglijk in geen enkel ding zichzelf, doch in al zijn gedachten, woorden en handelingen jegens de Vader der lichten en Hem die Hij gezonden heeft, onophoudelijk Zijn Zoon zoeken, onze lieve Heer Jezus Christus, door de geest van liefde die van beiden uitgaat. Vandaar ook, en met dit enige doel:

III) Moet iedere ware R.C. al zijn beroeps- en huishoudelijke zaken ijverig en met graagte regelen. De kostbare tijd die deze aan hem overlaten om er zelf over te beschikken, moge niet met leegloperij, noch met modieus tijdverdrijf ondeugdzaam verdwijnen, doch zo veel als zijn uiterlijke welstand voor God en de mensen het toelaat, voor de werkelijke uitoefening van zijn bijzondere Broederschapsplichten getrouw en loffelijk bestemd worden. Vandaar dat:

[292] Tegenwoordiger: Buitenwachter.

IV) Ware R.C.'s, wanneer en waar zij ook maar bijeenzijn zonder door profanen afgeluisterd te worden, onder elkaar over niets anders behoren te spreken dan hetgeen Kunst en wijsheid, de eer van God en de liefde voor de naaste kan bevorderen. Daarnevens ook, zal een ware R.C. onder al zijn waardige Broeders geheel niemand anders dan zichzelf als onwaardig en als niets beschouwen, en wel allerminst zijn Broeder naar uiterlijk aanzien liefdeloos veroordelen; en - ingeval een Broeder die door de Orde een tijdlang aan hem toevertrouwd werd, notoir afgegleden zou zijn - zich het onkruid tussen het goede koren herinneren, en het even geheimenisvolle als duidelijke antwoord van de hemelse huisvader, bij Mattheüs, 13:29-30, met een hart vol medelijden; en in plaats van zijn ergerlijke Broeder te veroordelen, tot diens onderrichting en zijn eigen persisteren in het goede, hartstochtelijk tot God bidden. Zo zal ook de ware R.C. ingeval hij een vreemd, en hem daarenboven nog onbekend lid van de Orde ontdekt, of door deze ontdekt wordt, zich slechts als junior bekendmaken[293], ook al zou hij reeds op hoge treden staan; onder het verzwijgen van zijn eigen Ordenaam, en volgens de regels, dat wil zeggen, door de regelmatige tekenen, aanraking en woordafname vervolgens informeren naar de Ordenaam van de vreemdeling; de gemaakte ontdekking bij zijn directe overste melden; en hem om de hoogste Broederschapsaanwijzing vragen over hoe hij zich verder tegenover de vreemde Broeder moet gedragen. Tot slot echter:

V) Zal geen enkele ware R.C. zich voor zijn Broeders, echter nog veel minder voor profanen, op zijn eigen wijsheid beroemen; echter ook door niets zo zeer als door zijn ongehuichelde deemoed, door deugdelijke handelingen, licht uitstralen, en aan God welgevallig en door alle mensen geloofd, geliefd en geëerd worden. Hij zal ook niet aan een enkele minder machtige Broeder laten weten, dat hij hoger dan deze,

[293] "sinceriren".

behalve hooguit een enkele trede hoger in de Orde staat. Noch de sluwe verleidingskunst, noch de scherpzinnige waarnemingsgeest van de profane zal tot hem doordringen, of kunnen ontdekken dat hij tot onze heilige schaar behoort; want hij zal zich voor deze, met de kracht van zijn derde eedplicht[294], altijd uiterst gesloten houden.

Aan dit alles is ieder lid van de Orde bij de eed van trouw en het recht van de Broederschap onder zware tegenmaatregelen ten strengste gebonden.

Opdat echter G.U.S.W.M.U.S.[295], moeten wij tot slot alle gezamenlijke Broeders nogmaals aan onze strenge Ordeplicht van de ware godsvrucht en zuivere mensenliefde, van de onwankelbare trouw en de vurigste dienstijver voor de staat en de soevereine landsheerschappij, en niet minder van de precieze inachtneming van hun beroeps-, voedings- en alle overige huisaangelegenheden, ook hier ter plekke uit welgemeende broederliefde herinneren; en bij deze heilige verplichtingen uiterst nadrukkelijk, met een waarschuwende toevoeging, vooropstellen[296], dat krachtens onze onverbrekelijke Constitutie[297] iedere strafbaarheid waaraan zich de een of andere Broeder in dit geval schuldig zou maken, met de uitvoering van de ganse Orde onverenigbaar zou moeten worden geacht.

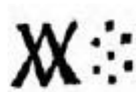
Namens het vice-generalaat,

Kalo, secretaris.

[294] "seines 3[ten] E.P.", namelijk aangaande de zwijgzaamheid.
[295] Gott Und Seine Weisheit Mit Uns Seŋ.
[296] "aunehmen", zetfout.
[297] "Ordens-Satzungen".

P.P.[298]

Verzoek Eerwaarde zeer, om een oprechte correctie van deze innigste aanwijzing en instructie overeenkomstig de eendrachtigheid van de hoge oversten van de allerheiligste Orde te bezorgen, en dit voor de wereld hoogst heilzame *impressum*[299] niet door druk-, schrijf- of andere grove fouten te ontstellen, aangezien daarvan het welzijn afhangt van een in onschuld doch verschrikking liggende, duistere wereld.

Veridicus.[300]

Op het middaguur in de
geheime ⊠[301] bij B. 86
--
74.

N.S.[302] De overige voorwaarden voor de hoogste algemene onthullingen van het ware Licht, zullen in overeenstemming zijn met de ontvankelijkheid van de wereld.

[298] Vermoedelijk is bedoeld: ‘*Praemissis praemittendis’*, ofwel ‘Na het vooruitzenden van hetgeen vooruitgezonden moet worden’.
[299] Gedrukte werk.
[300] De waarheidsgetrouwe.
[301] Mogelijk: kamer.
[302] “Nachsatz”, ‘p.s.’.